

ผลของการจัดโปรแกรมเสวนาผู้ปกครอง ที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง
เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

ปริญญานิพนธ์
ของ
ประวีณา ปัญญาติลกพงษ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ตุลาคม 2550

ผลของการจัดโปรแกรมเสวนาผู้ปกครอง ที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง
เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

บทคัดย่อ
ของ
ประวีณา ปัญญาติลกพงษ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ตุลาคม 2550

ประวีณา ปัญญาติลกพงษ์. (2550). ผลของการจัดโปรแกรมเสนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ ดร. กุลยา ตันติผลาชีวะ, อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมเสนาผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองของนักเรียนชายหญิง ชั้นอนุบาลปีที่ 1 อายุระหว่าง 3 – 4 ปี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนบุรารักษ์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำนวน 15 คน ได้มาโดยวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเป็นผู้ปกครองที่สนใจและสามารถเข้าร่วมโปรแกรมตั้งแต่เริ่มจนจบการดำเนินการของโปรแกรมเสนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ใช้เวลาทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 50 นาที แบบแผนการวิจัยเป็นแบบ One-Group Pretest- Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) โปรแกรมเสนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย 2) แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่น 0.84 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติแจกแจงแบบ t-test Dependent sample

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่เข้าโปรแกรมเสนาผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE EFFECT OF PARENT'S CONFERENCE PROGRAM ON PARENT'S
UNDERSTANDING ABOUT THE ENHANCEMENT OF YOUNG CHILDREN
DEVELOPMENT

AN ABSTRACT
BY
PRAWEEENA PHUNYADILOKPONG

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Early Childhood Education
at Srinakarinwirot University
October 2007

Praweena Phunyadilokpong. (2007). *The Effects of Parent's Conference Program on Parent's Understanding about the Enhancement of Young Children Development*. Master thesis, M.Ed. (Early Childhood Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc Prof. Dr. Kulaya Tantiphlachiva, Dr. Rachun Boontima.

The purpose of this research was to compare the parent's understanding of the enhancement of young children development before and after attending the Conference Program on Parent's Understanding about the Enhancement of Young Children Development. The subjects for this study were 15 parents of boys and girls in kindergarten 1, aged 3 - 4 years, in the first semester of 2007 academic year at Buraruk School, under the Office of the Private Education Commission, Samut Prakan province. The criteria for subject selection were the parent who voluntarily attended the conference program and were able to attend the whole program. The program was run for 8 weeks, 2 days a week, and 50 minutes a day. The research design was One - Group Pretest-Posttest Design. The tools used in this research were 1) the Conference Program on Parent's Understanding about the Enhancement of Young Children Development; and 2) the understanding of the enhancement of young children assessment tool with reliability of 0.84. The data were analyzed by t-test Dependent sample.

The research results revealed that after attending 8 weeks of the Parent's Conference Program on Parent's Understanding about the Enhancement of Young Children Development, the parent's understanding scores of the enhancement of young children development were significantly higher than those before attending the Conference Program at .01 level.

ผลของการจัดโปรแกรมเสวนาผู้ปกครอง ที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง
เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

ปริญญาณิพนธ์
ของ
ประวีณา ปัญญาติลกพงษ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ตุลาคม 2550
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณประการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากท่านรองศาสตราจารย์ ดร.กฤษยา ตันติผลาชีวะ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ท่านอาจารย์ ดร.ราชนันท์ บุญธิมา กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ให้ความกรุณาให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ แนะนำ ตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ยิ่ง ตลอดระยะเวลาการทำปริญญานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ และท่านอาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ กรรมการปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ ดร.กรวิภา สรรพกิจจานง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิตรา ชนะกุล คุณณาดา ธงธรรมรัตน์ ที่กรุณาพิจารณาตรวจสอบ และให้คำแนะนำในการปรับปรุงเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือวิจัยให้มีคุณภาพ

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์จันทิมา คมสัน รองผู้จัดการฝ่ายอนุบาลประถมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนนุรารักษ์ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและให้กำลังใจเป็นอย่างดี รวมถึงอาจารย์สมหมาย ราชแพทยาคม ผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน โรงเรียนนุรารักษ์ ที่คอยช่วยเหลือ ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ ตลอดระยะเวลาการทำปริญญานิพนธ์

ขอขอบพระคุณเพื่อนครูในระดับอนุบาล และผู้ปกครองทุกท่าน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่อาสาสมัครเข้าร่วมวิจัย และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี จนทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ จะไม่สามารถเสร็จสมบูรณ์ได้หากไม่ได้รับการสนับสนุนจากคุณประพันธ์ ปัญญาติลกพงษ์ ผู้ที่คอยให้กำลังใจ ให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือในทุกๆ ด้าน จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จได้ในวันนี้

คุณค่าและคุณประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบไว้เป็นเครื่องบูชาในพระคุณ บิดา มารดา และครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนผู้วิจัยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ประวีณา ปัญญาติลกพงษ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	3
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
สมมุติฐานในการวิจัย	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย	7
ความหมายของพัฒนาการ	7
หลักการของพัฒนาการ	8
องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการ	12
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการ	13
พัฒนาการของเด็กปฐมวัย	15
การเลี้ยงดูเด็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ	20
บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กปฐมวัย	21
ความสำคัญของผู้ปกครองต่อพัฒนาการเด็กปฐมวัย	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ผู้ปกครอง	23
ความหมายของการให้ความรู้ผู้ปกครอง	23
ความสำคัญของการให้ความรู้ผู้ปกครอง	24
แนวทางการให้ความรู้ผู้ปกครอง	25
ความหมายของการศึกษาผู้ใหญ่	28
จุดประสงค์ของการศึกษาผู้ใหญ่	29
ปัญหาของการศึกษาผู้ใหญ่	29

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาผู้ใหญ่	30
ความหมายของการเสนาผู้ปกครอง	31
รูปแบบการเสนาผู้ปกครอง	31
กระบวนการเสนาผู้ปกครอง	31
การเสนากับการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง	32
ความสำเร็จของการเสนาผู้ปกครอง	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
3 วิธีดำเนินการวิจัย	37
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง	37
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
การสร้างโปรแกรมเสนาผู้ปกครอง	37
การสร้างและหาคุณภาพของแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ความเข้าใจ ของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
แบบแผนการทดลอง	46
การดำเนินการทดลอง	46
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	49
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	50
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	53
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	59
ความมุ่งหมายของการวิจัย	59
สมมติฐานในการวิจัย	59
ขอบเขตของการวิจัย	59

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	59
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	60
วิธีดำเนินการวิจัย	60
การวิเคราะห์ข้อมูล	60
สรุปผลการวิจัย	61
อภิปรายผล	61
ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย	64
ข้อเสนอแนะ	66
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้	66
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย	66
 บรรณานุกรม	 68
 ภาคผนวก	 77
ภาคผนวก ก	78
ภาคผนวก ข	87
ภาคผนวก ค	94
ภาคผนวก ง	102
ภาคผนวก จ	107
ภาคผนวก ฉ	113
ภาคผนวก ช	120
ภาคผนวก ซ	123
 ประวัติย่อผู้วิจัย	 131

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ประเด็นเสวนาผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย	38
2 การดำเนินกิจกรรมเสวนาผู้ปกครอง	39
3 แบบแผนการทดลอง	46
4 การดำเนินกิจกรรมเสวนาผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย	47
5 การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริม พัฒนาการเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อ ความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย	53
6 ประเด็นเสวนาผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย	81
7 การดำเนินกิจกรรมเสวนาผู้ปกครอง	83
8 คะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองใช้โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย	103
9 คะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ปฐมวัย แยกเป็นรายด้านก่อนการทดลอง	104
10 คะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ปฐมวัย แยกเป็นรายด้านหลังการทดลอง	105
11 ตารางเปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง	106

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
2 ขั้นตอนการเสวนาผู้ปกครอง	43
3 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการ เด็กปฐมวัยในภาพรวม ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มี ต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการ เด็กปฐมวัย	54
4 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการ เด็กปฐมวัยด้านร่างกายก่อนและหลังการใช้โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มี ต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการ เด็กปฐมวัย	55
5 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการ เด็กปฐมวัย ด้านจิตใจ ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อ ความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย	56
6 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการ เด็กปฐมวัย ด้านสังคม ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มี ต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการ เด็กปฐมวัย	57
7 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการ เด็กปฐมวัย ด้านสติปัญญา ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมเสวนาผู้ปกครอง ที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการ เด็กปฐมวัย	58

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีความสำคัญต่อการวางรากฐานของชีวิต เนื่องจากช่วงหกปีแรกเป็นช่วงที่มีการเจริญเติบโตที่รวดเร็วมาก เมื่อเปรียบเทียบกับวัยอื่นการอบรมเลี้ยงดู และการจัดสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ และเหมาะสมกับวัย ดังนั้นผู้ที่อบรมเลี้ยงดูเด็ก เช่น พ่อแม่ ครู และคนอื่นๆ ที่มีหน้าที่ในการดูแลเด็กจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของตนในการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้อย่างเหมาะสม สิ่งแวดล้อมที่ติดตัวผู้ใหญ่ที่มีผลต่อการพัฒนาการเด็กคือ ความรู้สึก ทำทางการสัมผัสและสื่อสารกับเด็ก ล้วนมีผลต่อการพัฒนาของเด็กที่จะเจริญเติบโตอย่างองอาจ (สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์. 2542: 11) การอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องอย่างเหมาะสม และประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กได้รับจะมีอิทธิพลต่อการวางรากฐาน และส่งผลให้เกิดพฤติกรรมของเด็ก

พ่อแม่ เป็นคนที่สำคัญของลูก เพราะเป็นผู้รับผิดชอบให้ความรู้ในการอบรมเลี้ยงดู พ่อแม่ สามารถเป็นนักพัฒนาที่ดีเพราะมีความจริงใจต่อเด็ก แต่พ่อแม่ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้อง ที่จะนำมาใช้ปฏิบัติให้เกิดผลต่อการพัฒนาเด็ก จึงเกิดปัญหาต่างๆ มากมายในสังคม (Morrison. 1998: 414) นอกจาก พ่อแม่ ยังมีผู้ปกครองที่ไม่ใช่พ่อแม่ แต่เป็นพี่ ป้า น้า อา หรือคนอื่นๆ ที่ทำหน้าที่ดูแลอบรมเลี้ยงดู ให้การศึกษา ดูแลชีวิต นำแนวทางสนับสนุนช่วยเหลือและแนะนำแก่เด็ก ก็ถือว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ปกครอง ซึ่งพ่อแม่ ผู้ปกครองเหล่านี้เป็นตัวแปรสำคัญในการพัฒนาเด็กทั้งทางด้าน สมรรถภาพ ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างมาก ดังนั้น พ่อแม่ และผู้ปกครอง ควรมีความรู้ ความเข้าใจ ความรักให้กับเด็กอย่างถูกวิธี เด็กจึงจะมีพฤติกรรมที่ดี และส่งผลให้เด็กเป็นคนดี (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544: 6) การอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัยให้ถูกต้อง จึงเป็นพื้นฐานสำคัญของกระบวนการพัฒนาชีวิต การให้การศึกษาต้องคำนึงถึงพัฒนาการในแต่ละขั้นเป็นสำคัญ เพื่อตอบสนองความต้องการของเด็ก เพราะเด็กปฐมวัยเป็นช่วงสำคัญที่สุดของการพัฒนา ผู้ปกครองเป็นกำลังสำคัญในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดผลอย่างจริงจังและรวดเร็ว คอยติดตามความก้าวหน้าและสนับสนุนในแนวทางที่เหมาะสมให้กับเด็ก เพราะในสังคมปัจจุบันต้องการเด็กยุคใหม่ที่มีความคิดสร้างสรรค์ และมีพัฒนาการที่ดี และสามารถจะอยู่ร่วมในสังคมได้ (กัมภณฑ์ จุนโท. 2543: 35 – 37)

การจัดการศึกษาที่เน้นการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อม เด็กปฐมวัยเป็นวัยของการเปลี่ยนแปลงและความองอาจของพัฒนาการที่ต้องจัดให้มีการศึกษา ซึ่งหัวใจหลักของการศึกษาปฐมวัยอยู่ที่การมุ่งให้เด็กเข้าถึงความจริงของอารมณ์ การตระหนักถึงทักษะทาง

สังคมการพัฒนาภาวะสร้างสรรค์การเรียนรู้ การรู้จักตนเอง ความภาคภูมิใจ ปัญหาส่วนใหญ่ของการจัดการศึกษา คือ ความต้องการของผู้ปกครองที่ต้องการให้เด็กอ่านออกเขียนได้ตั้งแต่เด็กยังไม่พร้อมซึ่งต้องเป็นหน้าที่ของครูที่ต้องสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับผู้ปกครองได้รับรู้เกี่ยวกับเรื่องของการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ให้กับเด็กให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด (นิตยา วิทยาภรณ์. 2547: 14 ; อ้างอิงจาก Gordon; & Browne. 1985: 330) มีเด็กไทยอีกจำนวนไม่น้อยที่ขาดโอกาสเรียนรู้ และไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม ซึ่งสาเหตุสำคัญประการหนึ่ง คือผู้ปกครองเด็กบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน และขาดทักษะในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาการของเด็ก (อรรพรรณ กาจวงศกร. 2549: 77) จึงเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่ต้องพัฒนาผู้ปกครองในส่วนนี้ ด้วยการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมและสร้างศักยภาพในการอบรม เลี้ยงดูเด็กให้ถูกต้องและเหมาะสม ตามพัฒนาการของเด็ก เพื่อให้มีพัฒนาการที่ดี (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2544: 36) เรียกว่า การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง

วิธีการให้การศึกษากับผู้ปกครองมีหลายวิธี การเสวนาผู้ปกครองหรือการประชุมปรึกษาสำหรับผู้ปกครอง เป็นวิธีการหนึ่งของการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง เป็นการประชุมที่ครูและผู้ปกครองจะได้แลกเปลี่ยนข้อมูล และการรับรู้ซึ่งกันและกัน ที่ลุ่มลึกในการเรียนรู้ปัญหาเกี่ยวกับเด็ก การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับเด็ก ทำให้ผู้ปกครองมีความรู้ ครูสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับเด็กได้มากขึ้นจากผู้ปกครอง และได้เรียนรู้ความมุ่งหวังของผู้ปกครองที่มีต่อครูและโรงเรียนด้วย ข้อมูลจากการประชุมปรึกษานี้จะช่วยให้ครูสามารถจัดกิจกรรมและประสบการณ์ที่เหมาะสมกับเด็กมากยิ่งขึ้น การประชุมปรึกษา หรือ Conference ซึ่งในวิจัยนี้ใช้คำว่า เสวนา เป็นการผ่อนคลายความวิตกกังวลในตัวผู้ปกครองที่ได้แลกเปลี่ยนปัญหาวิธีการแก้ปัญหาาร่วมกัน ซึ่งนอกจากนี้ผู้ปกครองจะได้ความรู้จากกันและกัน แล้วยังได้รับความรู้จากครูไปพร้อมกันด้วย ตามความหมายของการประชุมปรึกษาผู้ปกครอง หมายถึง การประชุมที่ครู และผู้ปกครอง จะได้แลกเปลี่ยนข้อมูล และการรับรู้ซึ่งกัน และกันที่ลุ่มลึกมากกว่าวิธีอื่น จุดประสงค์ของการประชุมมุ่งเน้นการช่วยเด็กด้านการเจริญเติบโตและการเรียนรู้ที่ดี (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542: 38)

การประชุมปรึกษาเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้ความสะดวกและช่วยผู้ปกครองอย่างแท้จริง ซึ่งสิ่งที่ได้ คือ ความสัมพันธ์อันดีเยี่ยมระหว่างครู ผู้ปกครอง และเด็ก ปฏิสัมพันธ์ของครูและผู้ปกครองจะช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่แนบแน่นระหว่างครูและผู้ปกครอง และช่วยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและร่วมมือกันในการแก้ปัญหาที่เป็นประเด็นปรึกษา รวมถึงยังสร้างบทบาทที่ดีให้แก่ผู้ปกครอง การก้าวมาถึงจุดนี้ ครูต้องให้ความนับถือผู้ปกครอง เห็นใจ มีความรู้และใช้ทักษะของการสื่อสารที่ดี และประเด็นในการเสวนาที่ดี (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542: 39 – 40 ; อ้างอิงจาก Olosky in Kaplan. 1992: 147 – 153) ในฐานะที่ผู้วิจัย เป็นบุคลากรทางด้านการศึกษาปฐมวัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิธีการให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็ก และรู้จักเด็ก ด้วยการทดลองจัดโปรแกรม เสวนาผู้ปกครองว่าจะมีผลต่อความรู้ความเข้าใจของ

ผู้ปกครองเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยหรือไม่ โดยเน้นการให้ความรู้ผู้ปกครองเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการ ทั้ง 4 ด้าน ของเด็กปฐมวัยอายุ 3 – 4 ปี เพราะเป็นเรื่องระดับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ซึ่ง อายุ 3 – 4 ปี เป็นช่วงที่สำคัญที่ต้องการให้ผู้ปกครองมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ เกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยเน้นความสนใจของผู้ปกครอง ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าโปรแกรมเสวนาผู้ปกครองนี้จะเป็แนวทางในการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สำหรับเด็กปฐมวัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองที่เข้าโปรแกรมเสวนาผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการเข้าโปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับโรงเรียนอนุบาล ผู้บริหาร ครู ได้ตระหนักถึงรูปแบบการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง ด้านการเสวนา ไม่เฉพาะเรื่องของการปฐมนิเทศ หรือการให้ความรู้ของผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น โรงเรียนสามารถใช้รูปแบบของการเสวนา เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันระหว่างครูและผู้ปกครอง อีกทั้งยังสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองกับครู และผู้ปกครองกับโรงเรียน ซึ่งจะหมายถึงการมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชนที่ดีในอนาคต อีกประการหนึ่งการเสวนาผู้ปกครอง ยังเป็นรูปแบบที่ใช้เพื่อเป็นการบริการการศึกษา สำหรับผู้ปกครองที่ง่าย สะดวก และสอดคล้องกับสภาวะของผู้ปกครองที่ทำงานที่บ้าน ที่สถานศึกษาปฐมวัย หรือสถานศึกษาระดับอื่นสามารถพัฒนาขึ้นมาได้ และเป็นประโยชน์ต่อเด็กและผู้ปกครอง

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 3 – 4 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนบุรารักษ์สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็น ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 3 – 4 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนบุรารักษ์สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 15 คน โดยวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเป็นผู้ปกครองที่สมัครใจ และ

สามารถเข้าร่วมโปรแกรมเสนาผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ตั้งแต่เริ่มจนจบการดำเนินการของโปรแกรม รวมทั้งสิ้น 8 สัปดาห์

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ โปรแกรมเสนาผู้ปกครอง
2. ตัวแปรตาม คือ ความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการ เด็กปฐมวัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **เด็กปฐมวัย** หมายถึง เด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 3 – 4 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนบุรารักษ์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

2. **ผู้ปกครอง** หมายถึง พ่อแม่ หรือผู้รับผิดชอบ เลี้ยงและให้การศึกษาเด็กอนุบาลที่มีอายุ 3 – 4 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนบุรารักษ์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

3. **การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย** หมายถึง วิธีการเลี้ยงดูที่ทำให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพทุกด้าน โดยการตอบสนองความต้องการพื้นฐานทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตามความหมาย ดังนี้

3.1 ด้านร่างกาย ได้แก่ การส่งเสริมความเจริญเติบโต ความแข็งแรงของร่างกายปลูกฝังทาง สุขนิสัยที่ดี ให้อาหารความสะอาด รู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ฝึกให้เล่น ออกกำลังกายเพื่อบริหารกล้ามเนื้อต่างๆ

3.2 ด้านอารมณ์จิตใจ ได้แก่ การปลูกฝังให้รู้จักควบคุมอารมณ์ มีเหตุผล ไม่ฉุนเฉียวเอาแต่ใจตนเอง ไม่โกรธง่าย รู้จักการรอคอย

3.3 ด้านสังคม ได้แก่ การปลูกฝังให้เด็กรู้จักการปฏิบัติตนต่อหมู่คณะในทางที่ถูกที่ควร รู้จักการเล่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น เคารพสิทธิและหน้าที่ ตลอดจนมีความรับผิดชอบ พร้อมทั้งจะปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม

3.4 ด้านสติปัญญา ได้แก่ การส่งเสริมให้ใช้ไหวพริบ เฉลียวฉลาดรู้จักหาเหตุผลให้เกิดความเข้าใจด้วยตนเอง สนใจสิ่งต่างๆ รอบตัว มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

4. **ความรู้ความเข้าใจ** หมายถึง ความสามารถของผู้ปกครองในการบอกหรือแสดงวิธีการเกี่ยวกับการ ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ให้กับเด็กปฐมวัย ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ซึ่งประเมินโดยเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. **โปรแกรมเสนาผู้ปกครอง** หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครอง เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาและวิธีการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ระหว่างผู้ปกครองกลุ่มย่อย และครู ประกอบด้วย

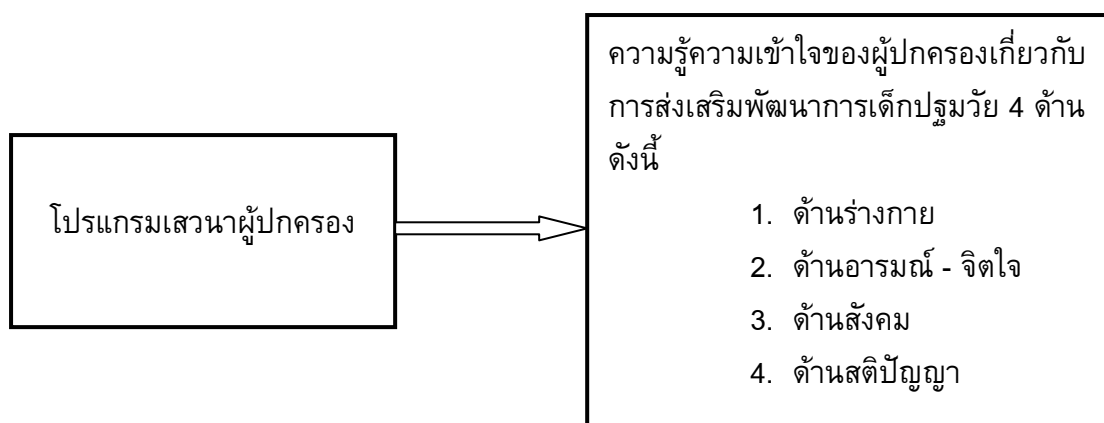
5.1 ผู้นำเสวนา คือ ผู้วิจัย ซึ่งทำหน้าที่บอกประเด็นปัญหาเพื่ออภิปราย กระตุ้นให้ผู้ปกครองพูดอภิปรายประเด็น บันทึกการพูดคุยการอภิปรายของผู้ปกครอง กระตุ้นให้ผู้ปกครองคิดแก้ปัญหาโดยเสริมความรู้ที่จำเป็นต่อการแก้ปัญหา และสรุปวิธีการแก้ปัญหา

5.2 ผู้ร่วมเสวนา คือ ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 3 – 4 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนบุรารักษ์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 15 คน

5.3 สถานที่ที่ใช้ในการจัดโปรแกรมเสวนาผู้ปกครอง คือ ห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1/2 อาคาร 3 โรงเรียนบุรารักษ์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

5.4. เวลาในการจัดโปรแกรมเสวนาผู้ปกครอง ใช้เวลาในช่วงเย็นหลังเลิกเรียนของวันจันทร์และวันพฤหัสบดี ของทุกสัปดาห์ ใช้เวลาประชุมปรึกษาครั้งละ 50 นาทีตั้งแต่เวลา 16.00 – 6.50 น. เริ่มต้นสัปดาห์แรกของเดือน มิถุนายน พ.ศ. 2550 ถึง เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2550 รวมจัดโปรแกรมทั้งหมด 8 สัปดาห์

กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ก่อนการเข้าโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย และหลังการเข้าโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้
นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย
 - 1.1 ความหมายของพัฒนาการ
 - 1.2 หลักการของพัฒนาการ
 - 1.3 องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการ
 - 1.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านต่างๆ
 - 1.5 พัฒนาการของเด็กปฐมวัย
 - 1.6 การเลี้ยงดูเด็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ
 - 1.7 บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กปฐมวัย
 - 1.8 ความสำคัญของผู้ปกครองต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย
 - 1.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสวนาผู้ปกครอง
 - 2.1 ความหมายของการให้ความรู้ผู้ปกครอง
 - 2.2 ความสำคัญของการให้ความรู้ผู้ปกครอง
 - 2.3 แนวทางการให้ความรู้ผู้ปกครอง
 - 2.4 ความหมายของการศึกษาผู้ใหญ่
 - 2.5 จุดประสงค์ของการศึกษาผู้ใหญ่
 - 2.6 ปัญหาของการศึกษาผู้ใหญ่
 - 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาผู้ใหญ่
 - 2.8 ความหมายของการเสวนาผู้ปกครอง
 - 2.9 รูปแบบการเสวนาผู้ปกครอง
 - 2.10 กระบวนการเสวนาผู้ปกครอง
 - 2.11 การเสวนากับการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง
 - 2.12 ความสำเร็จของการเสวนาผู้ปกครอง
 - 2.13 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

1.1 ความหมายของพัฒนาการ

พัฒนาการของมนุษย์เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่เริ่มตั้งแต่การปฏิสนธิ จนถึงการบรรลุนิติภาวะ และในหลายกรณีก็ยังมีพัฒนาการต่อไปจนตลอดชีวิต พัฒนาการของเด็กแต่ละคนจะมีอัตราการเปลี่ยนแปลงหลากหลายแตกต่างกันขึ้นอยู่กับพันธุกรรม และประสบการณ์ พัฒนาการของเด็กปฐมวัยดำเนินไปตามขั้นตอนที่เป็นแบบแผน และทิศทางเฉพาะ นอกจากนี้ สิ่งที่จะช่วยให้เด็กปฐมวัย มีพัฒนาการได้อย่างรวดเร็วก็คือ ความพร้อม ซึ่งเด็กแต่ละคนจะมีความพร้อมที่แตกต่างกัน ดังนั้น เด็กปฐมวัยควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาการอย่างเหมาะสม จึงจะทำให้พัฒนาการของเด็กเจริญเต็มที่และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้อย่างต่าง ๆ กัน ดังนี้

กู๊ด (Good) ได้ให้ความหมายว่า พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้าง การทำงาน การจัดระเบียบส่วนต่างๆ ของร่างกาย ซึ่งทำให้มีการเพิ่มพูนทั้งด้านขนาด ความแตกต่าง ความสลับซับซ้อน การผสมผสานกลมกลืน ขีดความสามารถ ประสิทธิภาพ หรือก่อให้เกิดความเพิ่มพูนภาวะถึงขีดสุด รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงที่มีความคงทนถาวรอันเนื่องมาจากการเรียนรู้ที่ยาวนาน ซึ่งอาจเป็นการเรียนรู้ที่มีจุดมุ่งหมาย หรือเกิดขึ้นตามเหตุการณ์ (พัชรี สวนแก้ว. 2536: 17)

นิตยา ชษภักดี (2543: 1) ได้ให้ความหมายของ “พัฒนาการ” ไว้ว่า พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงด้านการทำหน้าที่ (Function) และวุฒิภาวะ (Maturation) ของอวัยวะระบบต่างๆ รวมทั้งตัวบุคคล ทำให้สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพทำสิ่งที่ยากสลับซับซ้อนมากขึ้น ตลอดจนการเพิ่มทักษะใหม่ๆ และความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมหรือภาวะใหม่ในบริบทของครอบครัวและสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545: 8) ได้ให้ความหมายของ คำว่า “พัฒนาการ” ในเชิงจิตวิทยาไว้ว่า พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงลักษณะของบุคคลทั้งในโครงสร้าง (Structures) และแบบแผน (Patterns) ของร่างกาย และพฤติกรรมที่แสดงออก ซึ่งจะดำเนินการเป็นขั้นๆ ไปตั้งแต่แรกเกิด จนถึงเป็นผู้ใหญ่ และเป็นแบบฉบับที่สอดคล้องกันทั้ง 4 ด้าน พัฒนาการทางร่างกาย (Physical Development) และพัฒนาการทางสติปัญญา (Intelligence Development) พัฒนาการทางอารมณ์ (Emotion Development) และพัฒนาการทางสังคมและ การปรับตัว (Social Development)

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า พัฒนาการ เป็นการเปลี่ยนแปลงลักษณะของบุคคล ทั้งในด้านโครงสร้างหน้าที่ของร่างกายและพฤติกรรม ซึ่งจะดำเนินไปเป็นขั้นๆ ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ โดยจะเพิ่มทักษะความสามารถที่ซับซ้อนมากขึ้นและเป็นแบบฉบับที่สอดคล้องกัน มี 4 ด้านคือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา

1.2 หลักการของพัฒนาการ

มัลลิน (สมโภชน์ หลักฐาน. 2533: 20 ; อ้างอิงจาก Mullins. n.d.) ได้อธิบาย หลักการเจริญเติบโต และพัฒนาการสรุปได้ ดังนี้

1. การเจริญเติบโตเป็นกระบวนการตามปกติของมนุษย์ การเจริญเติบโตทางร่างกายจะเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่องกันไปเรื่อยๆ กระบวนการอันนี้สะท้อนให้เห็นถึงวุฒิภาวะที่เกิดขึ้น
2. อัตราและระบบของการเจริญเติบโตจะมีลักษณะที่เฉพาะแน่นอนของแต่ละวัยไว้ในร่างกาย
3. อัตราการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับความแตกต่างทางเชื้อชาติ เพศ ความแตกต่างแต่ละบุคคล
4. การเจริญเติบโต และพัฒนาการขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง คือ พันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และการเรียนรู้
5. กระบวนการพัฒนาเริ่มจากง่ายไปหายาก และซับซ้อนและจากทั่วไปไปสู่เฉพาะเจาะจง
6. การพัฒนาการมี 2 ทิศทาง คือ จากส่วนตัวไปสู่ส่วนกลาง และจากใกล้ไปหาไกล
7. จะมีช่วงวิกฤติในการเจริญเติบโตและพัฒนาการ ซึ่งช่วงวิกฤตินี้ หมายถึง ร่างกายรับสิ่งเร้า และพร้อมจะโต้ตอบได้
8. อัตราของการพัฒนาการมีความแตกต่างกันมาก ในแต่ละวัยจะพัฒนาต่อเนื่องไป
9. มีแรงกระตุ้นที่ทำให้แต่ละคนอยากเจริญเติบโต และพัฒนาการ เพราะมนุษย์เป็นผู้มีความอยากรู้อยากเห็น
10. การพัฒนาการจะมีการต่อเนื่องกันไปตลอดชีวิตของบุคคล ถึงแม้ว่าความเจริญเติบโตทางร่างกายจะหยุด แต่การพัฒนาการจะไม่หยุด ความรู้และทักษะใหม่ๆ อาจจะได้รับในช่วงใดของอายุก็ได้

หลักของการพัฒนาการดังกล่าวช่วยให้เราเข้าใจลักษณะการเปลี่ยนของคนเราได้ดีขึ้น และโดยส่วนใหญ่แล้ว การพูดถึงพัฒนาการของเด็ก มักจะเน้นเกี่ยวกับการพัฒนาให้มีความก้าวหน้ามากขึ้น (Progressive Change) พัฒนาการของมนุษย์จะก้าวหน้าขึ้นเรื่อยๆ และมีพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสามารถคงอยู่ในสภาพแวดล้อมได้

พัฒนาการของเด็กปฐมวัยทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา ตลอดจน การปลูกฝังทัศนคติค่านิยมลักษณะนิสัยและวัฒนธรรมนับว่ามีความสำคัญอย่างมาก มาซารู โอบัค (Masaru Ibuk) ได้กล่าวว่า ประสบการณ์และสภาพแวดล้อมตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยเด็กเล็กเป็นรากฐานของความคิดและการกระทำ ในทุกวันนี้ถ้ารากฐานไม่มั่นคงถึงเราจะ

พยายามสร้างตึกใหญ่โตเท่าไรก็เป็นไปไม่ได้ หรือแม้จะสร้างได้ตึกนั้นก็ใหญ่โตแต่ภายนอกแต่โครงสร้างเปราะบาง การศึกษาในวัยเด็กเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งสักแค่ไหนก็เป็นไปไม่ได้ (ธีระ สุมิตร; และ พรอนงค์ นิยมคำ. 2530: 54 – 55) ดังที่ นักจิตวิทยากล่าวไว้ว่า ความเจริญเติบโต และการเปลี่ยนแปลงของมนุษย์ นับตั้งแต่เริ่มต้นปฏิสนธิในครรภ์มารดา มีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในระยะหนึ่งขวบแรก สมอจะมีความเจริญถึงร้อยละ 80 ของความเจริญเติบโตทั้งหมด และการพัฒนาทั้งกายและจิตใจ ตลอดจนบุคลิกภาพของเด็กในช่วง 6 ขวบแรก มีความสำคัญต่อชีวิตในอนาคตเป็นอย่างมาก นับได้ว่า เด็กปฐมวัยเป็นผู้ที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ตลอดจนครูพี่เลี้ยง ควรให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษ เพราะเด็กในวัยนี้มีความเจริญเติบโต และพัฒนาการทุกด้านอย่างรวดเร็ว และเป็นไปตามขั้นตอนแบบแผนของพัฒนาการ

ภรณ์ คุรุรัตน์ (2535: 28 – 30) ได้กล่าวถึง หลักการพัฒนาการ ว่า การพัฒนาการของเด็ก มีกฎที่สำคัญที่ครูและผู้อบรมเลี้ยงดูควรสนใจศึกษา เพื่อก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง หลักการพัฒนาดังกล่าวมีหลัก ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาการเป็นไปทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ทางด้านปริมาณจะเห็นได้ชัดเจน เมื่อเด็กมีอายุมากขึ้นก็จะมีน้ำหนักเพิ่มขึ้น มีส่วนสูงเพิ่มขึ้น ขนาดของร่างกายและส่วนต่างๆขยายใหญ่ขึ้น ซึ่งเราสามารถวัดได้ด้วยเครื่องวัด เด็กโตขึ้นก็รับประทานอาหารมากขึ้น แสดงอวัยวะภายในเกี่ยวกับระบบย่อยอาหารใหญ่ ซึ่งทำให้มีพัฒนาการทางด้านคุณภาพเป็นผลตามมาด้วย
2. การพัฒนาเป็นกระบวนการต่อเนื่อง การพัฒนาการในเด็กนั้นมิได้เกิดขึ้นในทันทีทันใด แต่เป็นสิ่งที่ดำเนินมาเป็นระยะเวลาติดต่อกันนาน เช่น “ฟันน้ำนมซี่แรก” “การเดินก้าวแรก”พัฒนาการของเด็กจะเริ่มมาทีละน้อยจนถึงจุดนี้
3. การพัฒนาย่อมจะเป็นไปตามลำดับขั้น ในเรื่องพัฒนาการของเด็กนี้จะไม่มีการข้ามขั้นเกี่ยวกับกฎข้อนี้ ถ้าเราสังเกตการเจริญเติบโตของเด็กจะพบว่าก่อนที่จะวิ่งได้เด็กต้องคว่ำ คืบ นั่ง คลาน และยืน
4. การพัฒนาย่อมจะเริ่มจากส่วนบนลงมามีส่วนล่าง เด็กทารกนั้นสามารถบังคับส่วนศีรษะได้ก่อนลำตัว เมื่อจับทารกนอนคว่ำ ทารกจะยกส่วนศีรษะได้ก่อนส่วนอก ทั้งนี้เพราะกล้ามเนื้อส่วนบนคือ ที่คอมีพัฒนาการรวดเร็วก่อนกล้ามเนื้อส่วนลำตัว กล้ามเนื้อสะโพก กล้ามเนื้อขาและเท้า จึงชันคอได้ก่อนที่จะคว่ำ นั่ง คลาน และยืน
5. การพัฒนาย่อมเริ่มจากกล้ามเนื้อใหญ่ไปสู่กล้ามเนื้อเล็ก ทารกจะสามารถเคลื่อนไหว ส่วนแขนได้ก่อนที่จะเคลื่อนไหวส่วนนิ้วมือ สามารถเคลื่อนไหวส่วนขาได้ก่อนการเคลื่อนไหวส่วนนิ้วเท้า ทารกเรียนรู้ที่จะจับสิ่งของด้วยฝ่ามือ เมื่ออายุประมาณ 4 – 5 เดือน และสามารถใช้นิ้วมือจับสิ่งต่างๆ ก็ต่อเมื่ออายุ 6 เดือน ก็แสดงว่า กล้ามเนื้อฝ่ามือมีพัฒนาการก่อนกล้ามเนื้อบริเวณนิ้ว

6. อัตราของการพัฒนาของแต่ละวัยไม่เท่ากัน ในวัยทารกและวัยก่อนเข้าเรียน และวัยก่อนเข้าเรียนนั้นอัตราการพัฒนามีความล่าช้า และเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นพัฒนาการจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

7. อัตราของการพัฒนาแต่ละด้าน แต่ละส่วนย่อมแตกต่างกัน เด็กหลายคนมีความงอกงามและพัฒนาการทางกายอย่างรวดเร็ว แต่กลับมีความงอกงามและพัฒนาการทางภาษาช้าไปเราจะพบว่าเด็กบางคนสามารถ คืบ คลาน ยืน เดิน ได้เร็ว แต่พูดได้ช้า

8. อัตราและกระบวนการของการพัฒนาเป็นสิ่งที่ส่งเสริมได้ด้วยสภาพภายในร่างกายและสิ่งแวดล้อมภายนอก อัตราและแบบของการพัฒนาการของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไปถ้าสิ่งแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยในการตอบสนองความต้องการมูลฐานของบุคคล เช่น โภชนาการ กิจกรรม พักผ่อน โอกาสของการเรียนรู้ วินัยอันเหมาะสม และสิ่งอื่นๆ อีกมากมาย หลายอย่างมีความสำคัญต่อการพัฒนาการของเด็ก

9. การพัฒนาการของเด็กแต่ละคนมีแบบฉบับของตน การพัฒนาการของเด็กนั้นย่อมขึ้นอยู่กับพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการพัฒนาการของเด็กจะแตกต่างกันแต่คนก็มีแบบพัฒนาการเฉพาะตน เช่น เราจะเห็นว่าบางคนเตี้ย บางคนสูง บางคนแข็งแรง บางคนฉลาด มีระเบียบวินัย มารยาทงาม เป็นต้น

10. การพัฒนาการด้านต่างๆ ย่อมสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด พัฒนาการของเด็ก เป็นกระบวนการที่ซับซ้อน และพัฒนาการแต่ละด้านย่อมสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก จึงเป็นไปได้ที่จะศึกษาให้เราเข้าใจถึงพัฒนาการของเด็ก โดยไม่ศึกษาถึงพัฒนาการทางสมอง ร่างกาย อารมณ์ ในทำนองเดียวกัน การศึกษาจะให้เข้าใจถึงพัฒนาการทางสมองของเด็กก็จะต้องศึกษาพัฒนาการด้านอื่นๆ ประกอบด้วย

นิตยา คชภักดี (2543: 3 – 5) ได้กล่าวถึง หลักการพัฒนาการของมนุษย์ไว้สรุปได้ดังนี้

1. พัฒนาการเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ต่อเนื่อง ตั้งแต่ปฏิสนธิ (Conception) จนเป็นผู้ใหญ่ มีวุฒิภาวะ (Maturity) และต่อไปจนตลอดชีวิต

2. ลำดับขั้นตอน (Sequence) ของพัฒนาการของแต่ละบุคคลจะมีลักษณะเดียวกันแต่อัตรา (Rate) และระยะเวลาในการผ่านขั้นตอนต่างๆ อาจต่างกันก็ได้ ซึ่งพัฒนาการของเด็กจะดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง โดยขั้นต้นเป็นพื้นฐานสำหรับขั้นตอนต่อไป

3. พัฒนาการมิติสัมพันธ์ระหว่างกันหลายด้าน (Several Inter-related Dimensions) พัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญา สังคม จิตใจ และอารมณ์ แต่ละส่วนส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน เมื่อด้านหนึ่งก้าวหน้าอีกด้านหนึ่งจะก้าวหน้าตามด้วย

4. การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านพันธุกรรมกับปัจจัยด้านภาวะแวดล้อมในแต่ละช่วงชีวิต โดยปัจจัยทางพันธุกรรมเป็นตัวกำหนดศักยภาพ ส่วนปัจจัยทางภาวะแวดล้อมเป็นตัวกำหนดโอกาสความเป็นไปได้ของการ

ที่เด็กจะเติบโตและพัฒนาตามศักยภาพนั้นๆ

5. พฤติกรรมพัฒนาการของเด็กขึ้นอยู่กับระดับวุฒิภาวะของสมองและระบบประสาทโดยตรง กล่าวคือ ระบบประสาทที่ควบคุมอวัยวะหรือระบบต่างๆ จะต้องพัฒนาอย่างเต็มที่ก่อนที่ระบบหรืออวัยวะนั้น จะทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์

6. ทิศทางของการพัฒนาการเริ่มจากศีรษะไปเท้า ส่วนการควบคุมการทำงานของแขนขาจะมีทิศทางจากส่วนใกล้ตัวไปส่วนปลาย

7. พัฒนาการการเคลื่อนไหวจะเปลี่ยนจากปฏิกิริยาสะท้อน (Reflex) มาเป็นการเคลื่อนไหวที่ควบคุมได้ (Voluntary Movement)

8. พัฒนาการทางพฤติกรรม เริ่มจากการแสดงออกแบบรวมๆ ก่อนที่จะเปลี่ยนไปเป็นพฤติกรรมที่เจาะจง

9. พัฒนาการของเด็กจะก้าวหน้าตามลำดับได้มีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง จากประสาทสัมผัสต่างจากการคิด พูด และลงมือทำ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545: 8 – 9) ได้กล่าวถึงหลักพัฒนาการของเด็ก ไว้ดังนี้

1. พัฒนาการจะเป็นไปตามแบบแผนเฉพาะ นั่นคือ ในการพัฒนาของเด็กจะมีแบบแผนของการพัฒนาเป็นระยะๆ มิได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ พัฒนาการทางร่างกายจะมีทิศทางของการพัฒนาการที่ถูกกำหนดแน่นอนเป็น 2 ทิศทางด้วยกัน กล่าวคือ ทิศทางที่ 1 พัฒนาการจะเริ่มจากส่วนบนลงมาส่วล่าง และทิศทางที่ 2 พัฒนาการจะเริ่มจากแกนกลางของลำตัวไปสู่อวัยวะส่วนข้างที่ไกลออกไป

2. พัฒนาการจะเริ่มจากส่วนใหญ่ไปสู่ส่วนย่อย นั่นคือ เด็กทารกจะมีการเคลื่อนไหวทั้งตัว ก่อนส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย หรือจากพฤติกรรมทั่วๆ ไป ไปสู่พฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจง ทั้งนี้ พัฒนาการจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยไม่มีการหยุดหรือขาดตอน และถ้าพัฒนาการระยะใดระยะหนึ่งบกพร่อง ก็ส่งผลกระทบกระเทือนไปสู่พัฒนาการในระยะต่อไปด้วย

3. อัตราพัฒนาการของเด็กแต่ละคนแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ ใหญ่ๆ 2 องค์ประกอบ คือ พันธุกรรม และสภาพแวดล้อม

4. อัตราพัฒนาการส่วนต่างๆ ของร่างกายแตกต่างกัน กล่าวคือ อวัยวะต่างๆ หรือส่วนต่างๆ ของร่างกายจะมีพัฒนาการที่แตกต่างกัน ไม่เติบโตพร้อมกันหมดในเวลาเดียวกัน

5. พัฒนาการทุกด้านจะสัมพันธ์กันและเราสามารถทำนายพัฒนาการของเด็กได้พัฒนาการในทุกๆ ด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจริยธรรมจะมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันหมด ถ้าพัฒนาการด้านใดด้านหนึ่งบกพร่อง ก็จะนำไปสู่ความบกพร่องในด้านอื่นๆ ต่อไปด้วย

จากหลักการของพัฒนาการดังกล่าวสรุปได้ว่า พัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงวัย จะมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เกิดจนถึงวัยผู้ใหญ่ ซึ่งการที่จะส่งเสริมพัฒนาการให้เป็นไปอย่างไรวินั้น ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ที่จะได้รับจากบุคคลที่อยู่แวดล้อม และสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่อยู่รอบตัว

1.3 องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการ

พัชรี สวนแก้ว (2536: 28 – 30) ได้กล่าวถึง พัฒนาการของมนุษย์จะเกี่ยวข้องกับขบวนการพื้นฐาน 2 อย่าง คือ

1. วุฒิภาวะ (Maturation) หมายถึง ผลรวมที่เกิดขึ้นจากอิทธิพลของยีนส์ ซึ่งถ่ายทอดทางพันธุกรรม ซึ่งเป็นตัวควบคุมแบบแผนของร่างกายอันจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่างๆ ระดับอายุต่างๆ โดยไม่ต้องอาศัยประสบการณ์ หรือการเรียนรู้ แต่ต้องอยู่ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่ปกติ เช่น เด็กเมื่อถึงระยะหนึ่งก็จะคลานได้ และเมื่อกล้ามเนื้อ หรือโครงกระดูกเจริญแข็งแรงก็พร้อมจะเดินได้ เป็นต้น

2. การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ หรือการฝึกหัดนั้นคือกิจกรรมต่างๆ ที่เด็กได้กระทำ หรือการเรียนรู้ของเด็กต้องการฝึกหัด การทดลอง เพื่อเปลี่ยนแปลงในด้านกิจกรรม ซึ่งมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางร่างกาย และพฤติกรรมของเด็กอีกด้วย การเรียนรู้ทำให้เด็กมีประสบการณ์ต่างๆ เพิ่มขึ้น เพราะเด็กได้ทำกิจกรรมต่างๆ ได้เห็น ได้ฟัง และได้สัมผัส จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาขึ้น

สำหรับเด็กปฐมวัยลักษณะของการพัฒนาการประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ 3 ลักษณะ คือ

1. องค์ประกอบภายในร่างกาย (Internal Factors) ประกอบด้วย

- 1.1 พันธุกรรม เซลล์แต่ละชนิดภายในร่างกายมนุษย์จะประกอบไปด้วย 46 โครโมโซม ซึ่งจะมีการจับคู่ 23 คู่ ในแต่ละโครโมโซมนั้นประกอบไปด้วยยีนส์ (Genes) หลายพันยีนส์ ดังนั้น ภายในโครโมโซม ซึ่งมียีนส์ เป็นจำนวนมาก จึงเป็นลักษณะของการพัฒนาการที่ถูกกำหนดการเจริญเติบโต และลักษณะทางร่างกายต่างๆ เช่น สีของลูกตา ชนิดของเส้นผม ลักษณะความสูงของร่างกาย รวมทั้งลักษณะทางร่างกายอื่นๆ ซึ่งนับว่า เป็นลักษณะที่มีการถ่ายทอดทางพันธุกรรม

- 1.2 การมีวุฒิภาวะ เป็นลักษณะของการเปลี่ยนแปลงอย่างมีรูปแบบภายในร่างกายในลักษณะที่เป็นขนาด รูปร่าง และทักษะ ซึ่งจะเริ่มปรากฏขึ้นมาตั้งแต่จุดกำเนิดของชีวิต และต่อเนื่องกันมาตามลำดับ การมีวุฒิภาวะไม่จำเป็นที่จะต้องมีการฝึกฝน และการเรียนรู้ใดๆ เพราะเมื่อถึงเวลาอันควรแล้ว เด็กจะสามารถทำพฤติกรรมต่างๆ ได้อย่างแน่นอน ดังนั้น ขณะที่เด็กกำลังอยู่ในครรภ์ เด็กจะมีวุฒิภาวะและมีพัฒนาการเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ครั้นเมื่อเด็กคลอดออกมาแล้ว ลักษณะของการพัฒนาการที่เป็นไปตามการมีวุฒิภาวะ

นั้นจะต้องคงอยู่ต่อไป กล่าวคือ เด็กจะมีทักษะของการคลาน การเดิน การวิ่ง และการป่ายปีนตามลำดับขึ้นไป อันเป็นผลเนื่องมาจากการมีวุฒิภาวะ จากสภาพความพร้อมของร่างกายนั่นเอง

2. องค์ประกอบภายนอกร่างกาย (External Factors) สิ่งที่จะช่วยให้บุคคลมีการพัฒนาการต่อไปได้ คือ อิทธิพลที่มาจากการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม ซึ่งนับเป็นกระบวนการหลังคลอดการเรียนรู้ดังกล่าว ประกอบด้วยลักษณะการเรียนรู้ ดังนี้

2.1 การวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก (Classical Conditioning) เป็นการเรียนรู้ที่สืบเนื่องมาจากผู้เรียนถูกเร้าให้มีการเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ โดยอาศัยลักษณะธรรมชาติหรือปฏิกิริยาสะท้อน (Reflex) เช่น น้ำลายไหล การดูด การกลืน หรือการกระพริบตา เป็นต้น นับว่าเป็นปฏิกิริยาตามธรรมชาติของมนุษย์ที่เกิดมีอาการตอบสนองได้โดยไม่จำเป็นต้องมีการวางเงื่อนไขมาก่อน

2.2 การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant Conditioning) เป็นการเรียนรู้ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากตัวของผู้เรียนได้กระทำเองเพื่อต้องการให้ตนเองได้รับรางวัลในสิ่งที่ตนพึงปรารถนา และในขณะที่เด็กกระทำพฤติกรรมต่างๆ อย่างมากมายก็ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ขึ้นมาได้ ลักษณะการเรียนรู้แบบนี้ จึงเป็นลักษณะของความพร้อมหรือความเต็มใจของผู้เรียนที่ต้องการกระทำพฤติกรรมต่างๆ ตามความพึงปรารถนาของตนเอง และเมื่อกระทำให้ผู้เรียนเกิดการจดจำ จนในที่สุดเป็นลักษณะนิสัยใหม่

2.3 การเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) เด็กและบุคคลทั่วไปมักจะมีการกระทำพฤติกรรม ตามพฤติกรรมหรือการกระทำของคนอื่นที่เคยปฏิบัติมา

สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการคือขบวนการพื้นฐาน 2 อย่าง ได้แก่ วุฒิภาวะและการเรียนรู้ ประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ คือ องค์ประกอบภายในร่างกาย องค์ประกอบภายนอกร่างกาย

1.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการ

ฟรอยด์ (Freud, 1856 – 1939) ได้พัฒนาทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการทางบุคลิกภาพ กล่าวว่า ความสำคัญของเด็ก วัย 5 ปีแรกของชีวิต เป็นวัยที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นรากฐานของการพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ และบุคคลที่มีอิทธิพลและความสัมพันธ์มากที่สุด ก็คือ พ่อแม่ เพราะบุคลิกภาพของเด็กแต่ละคนจะมีการเปลี่ยนแปลงทางชีวภาพของร่างกาย โดยร่างกายเปลี่ยนแปลงบริเวณแห่งความพึงพอใจเป็นระยะๆ ในช่วงอายุต่างๆ กัน การได้รับการตอบสนองอย่างเต็มที่เด็กจะมีพัฒนาการที่ดีและสมบูรณ์ แต่ทางตรงกันข้าม ถ้าเด็กไม่ได้รับการตอบสนองอย่างเต็มที่ ก็จะทำให้เด็กเกิดการสะสมปัญหาและแสดงออกเมื่อเด็กโตขึ้น

พียาเจต์ (Piaget. 1896 – 1980) นำเสนอทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก เน้นความสำคัญของความเป็นมนุษย์ อยู่ที่มนุษย์มีความสามารถในการสร้างความรู้ผ่านการปรับตัว ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งปรากฏอยู่ในตัวเด็กตั้งแต่แรกเกิดคือการปรับตัวเป็นกระบวนการที่เด็กสร้างโครงสร้างตามความคิด โดยมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับสิ่งแวดล้อม 2 ลักษณะ คือ เด็กพยายามปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมโดยซึมซับประสบการณ์และปรับโครงสร้างสติปัญญาตามสภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดความสมดุลในโครงสร้างความคิดและความเข้าใจ ประสบการณ์ที่เด็กปฐมวัยจะได้เรียนรู้จำเป็นต้องให้โอกาสเด็กในการเล่น การสำรวจ การทดลอง มีโอกาสเลือก ตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง

กิเซล (Gesell. 1880 – 1961) ได้นำเสนอทฤษฎีพัฒนาการไว้ว่า การเจริญเติบโตของเด็กทางร่างกาย เนื้อเยื่อ อวัยวะ หน้าที่ของอวัยวะต่างๆ และพฤติกรรมที่ปรากฏขึ้นเป็นลำดับที่แน่นอน และเกิดขึ้นเป็นลำดับขั้นตอน มาจากประสบการณ์และสภาพแวดล้อมเป็นองค์ประกอบรองที่ต่อเติมเด็กจากการเสริมพัฒนาการต่างๆ กิเซลเชื่อว่าวุฒิภาวะจะถูกกำหนดโดยพันธุกรรม และมีในเด็กแต่ละคนตั้งแต่เกิดมา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เด็กแต่ละวัยมีความพร้อมทำในสิ่งต่างๆ

การ์ดเนอร์ (Gardner. 1998) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายของสติปัญญา โดยใช้หลักการวิวัฒนาการทางชีววิทยา จำแนกความสามารถหรือสติปัญญาของคนเอาไว้ 7 ประเภทและต่อมาเขาเพิ่มอีก 1 ประเภท เรียกว่า สติปัญญาด้านรักธรรมชาติ และต่อมาเพิ่มอีก 1 คือ สติปัญญาด้านการดำรงชีวิต สมองของมนุษย์ได้แบ่งเป็นส่วนๆ แต่ละส่วนได้กำหนดความสามารถที่ค้นหาและแก้ปัญหาที่เรียกว่า ปัญญา สติปัญญาของมนุษย์แบ่งออกเป็น 9 ด้าน คือ สติปัญญาทางด้านภาษา สติปัญญาทางด้านตรรกะ และคณิตศาสตร์ สติปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ สติปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว สติปัญญาด้านดนตรี สติปัญญาด้านมนุษย์สัมพันธ์ สติปัญญาด้านตน สติปัญญาด้านการรักธรรมชาติ สติปัญญาด้านการดำรงชีวิต โดยส่วนใหญ่การพัฒนาสติปัญญาของมนุษย์จะเกิดความชอบ ความชำนาญ ความพึงพอใจ เหตุผลส่วนใหญ่ก่อนจะเริ่มชอบมักเป็นผลมาจากสภาพสิ่งแวดล้อม การอบรมสั่งสอน จนเกิดประสบการณ์ทำให้เกิดความรู้ ความชำนาญด้านนั้น และจึงกลายเป็นพัฒนาการต่อไป

จากทฤษฎีพัฒนาการที่กล่าวมา สรุปได้ว่า พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยนั้น ได้มาจากประสบการณ์ สิ่งแวดล้อมที่ได้รับมาจาก พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นสำคัญ เพราะพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นรากฐานสำคัญในการปลูกฝัง บุคลิกภาพและการเจริญเติบโตตามวัย โดยเฉพาะการปรับตัวของเด็กให้ถูกต้องตามพัฒนาการ และการเรียนรู้ตามวัย ดังนั้น พ่อแม่ผู้ปกครองจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในการเลี้ยงดูลูกอย่างเข้าใจ การให้ความรักอย่างถูกต้อง การมีปฏิสัมพันธ์กับลูก เพื่อไม่ให้เขาคิดว่าถูกทอดทิ้งหรือไม่สำคัญ และสอนเขาอย่างถูกต้อง จะเป็นส่วนช่วยให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการ ที่ดีเพื่อการเจริญเติบโตของเด็กได้อย่างเหมาะสม

1.5 พัฒนาการของเด็กปฐมวัย

พัฒนาการของเด็กปฐมวัยประกอบด้วย 4 ด้าน คือ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการทางอารมณ์ พัฒนาการทางด้านสังคม และพัฒนาการทางสติปัญญา จึงนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1.5.1 พัฒนาการด้านร่างกาย

นิตยา ชขวักดี (2543: 2) ได้ให้ความหมายของพัฒนาการทางด้านร่างกายไว้ว่า พัฒนาการทางด้านร่างกาย (Physical Psycho – Motor Development) หมายถึง ความสามารถของร่างกายในการทรงตัวในอิริยาบถต่างๆ และการเคลื่อนไหว เคลื่อนที่ไป โดยการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ (Gross Motor) เช่น การนั่ง ยืน เดิน วิ่ง กระโดด เป็นต้น การใช้สัมผัสรับรู้และการใช้ตาและมือประสานกันในการทำกิจกรรมต่างๆ (Fine Motor – Adaptive) เช่น การหยิบจับของการขีดเขียน ปั่น ประดิษฐ์ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545: 12 –13) ได้สรุปพัฒนาการทางด้านร่างกายไว้ว่า พัฒนาการทางด้านร่างกาย หมายถึง การพัฒนาที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นของร่างกายทั้ง 3 ด้าน คือ

1. พัฒนาการทางด้านโครงสร้าง ได้แก่ การพัฒนาในด้านน้ำหนัก ส่วนสูง สัดส่วนที่เพิ่มมากขึ้น กระดูก กล้ามเนื้อ ไยประสาท สมองมีขนาดเพิ่มขึ้น
2. พัฒนาการทางด้านการเคลื่อนไหว ได้แก่ การพัฒนาการควบคุมกล้ามเนื้อระบบประสาทอวัยวะให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. การมีสุขภาพอนามัยที่ดี

ทั้งนี้ ในการพัฒนาทางร่างกายทางด้านโครงสร้างและการเคลื่อนไหว จำเป็นที่พ่อแม่และครูต้องให้ความสนใจ โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นและทำกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีความกระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น และพยายามค้นพบประสบการณ์ของชีวิต อยู่เสมอจนเกิดความชำนาญและความมั่นใจ อันจะเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กอีกทางหนึ่งด้วย ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2542: 79) กล่าวถึง การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายไว้สรุปได้ว่า การเปิดโอกาสให้เด็กได้ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ จะมีผลให้เลือดไปเลี้ยงร่างกาย และสมองได้ดี โดยการออกกำลังกาย จะทำให้สมองได้รับออกซิเจนอย่างเพียงพอ โดยทั่วไปแล้วสมองหนัก แคร้อยละ 2-3 ของน้ำหนักตัว แต่สมองใช้ออกซิเจนถึงร้อยละ 40-50 ของออกซิเจนที่เราหายใจเข้าไป

นอกจากนี้ วราภรณ์ รักวิจัย (2535: 70 – 73) กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกายที่ถูกต้องให้กับเด็กนั้น จะทำให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย ดังนี้

1. มีน้ำหนัก ส่วนสูง ถูกส่วนหรือใกล้เคียงกับเกณฑ์มาตรฐาน
2. การทำงานของประสาทสัมผัส ประสานและสัมพันธ์กัน คือ ตา หู มือ และเท้า

3. มีสุขภาพอนามัย สภาพของร่างกายดี
4. สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้
5. สามารถบังคับกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ได้ดี
6. รู้จักรักษาความสะอาดร่างกายของตนเอง ตลอดจนเครื่องแต่งกาย
7. มีบุคลิกภาพดี ทั้งทางร่างกายและการยืน การนั่ง

ทิสนา แคมมณี และคณะ (2536) ได้กล่าวถึง พัฒนาการด้านร่างกายของเด็ก สรุปได้ว่า เด็กปฐมวัยมีลักษณะทางกายเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ด้านส่วนสูง น้ำหนัก และสัดส่วนของร่างกาย ในระยะแรกของชีวิต อวัยวะต่างๆ กำลังอยู่ในระยะก่อตัวให้สมบูรณ์ เซลล์สมองและระบบการทำงานของส่วนต่างๆ ของร่างกายต้องพัฒนาไปเรื่อยๆ ระยะหนึ่ง จึงจะสมบูรณ์เต็มที่ พัฒนาการทางด้านร่างกาย 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ พัฒนาการทางสุขภาพ และพัฒนาการทางการเคลื่อนไหว

1. พัฒนาการทางสุขภาพ ดัชนีสำคัญได้แก่ น้ำหนักและส่วนสูง เด็กควรมีน้ำหนักและส่วนสูงเหมาะสมกับวัย มีการเพิ่มน้ำหนักและส่วนสูงตามอัตราการเพิ่มโดยเฉลี่ยของเด็กในประเทศของตน

2. พัฒนาการทางการเคลื่อนไหว เด็กจะพัฒนาความสามารถในการควบคุมการเคลื่อนไหว โดยเริ่มต้นจากส่วนบนของร่างกาย คือ ศีรษะไปสู่ลำตัว ขา และเท้า และเริ่มจากลำตัวไปยังแขนขาไปสู่ปลายนิ้ว ตามลำดับ ตลอดจนเริ่มจากการควบคุมกล้ามเนื้อมัดใหญ่ไปสู่กล้ามเนื้อมัดเล็ก นอกจากการควบคุมกล้ามเนื้อเพื่อการเคลื่อนไหวแล้ว เด็กยังพัฒนาความสามารถในการใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ ได้แก่ การชิม การดม และการลูบคลำ สัมผัส

จากพัฒนาการทางด้านร่างกายดังกล่าว สรุปได้ว่า พัฒนาการทางด้านร่างกายในช่วงเด็กปฐมวัยนั้น เป็นพัฒนาการที่เป็นเครื่องชี้วัดพัฒนาการทางด้านอื่นด้วย โดยเฉพาะพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ซึ่งเกิดจากการที่ได้พัฒนาประสาทสัมผัสทุกระบบและการคิดของสมอง นอกจากนี้ การได้เล่นและออกกำลังกาย ยังมีผลต่อพัฒนาการทางด้านอารมณ์และพัฒนาการทางด้านสังคมอีกด้วย ดังนั้น การส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาส และประสบการณ์ในการเล่น และทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง อีกทั้งการดูแล เอาใจใส่ให้เด็กมีสุขภาพอนามัยที่ดี จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่พ่อแม่ ครู และผู้เกี่ยวข้องจะต้องให้ความสำคัญ และส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย พร้อมทั้งจะเรียนรู้ และมีความสามารถที่จะปฏิบัติกิจกรรมใหม่ๆ ได้ต่อไป

1.5.2 พัฒนาการด้านอารมณ์

นิตยา คชภักดี (2543: 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า พัฒนาการทางด้านอารมณ์ (Emotional Development) หมายถึง ความสามารถในการรู้สึกและแสดงความรู้สึก เช่น พอใจ ไม่พอใจ รัก ชอบ โกรธ เกลียด กลัว และเป็นสุข ความสามารถในการแยกแยะ ความรู้สึก และการควบคุมการแสดงออกของอารมณ์อย่างเหมาะสม เพื่อเผชิญกับสถานการณ์

ต่างๆ ตลอดจนการสร้างความรู้สึกที่ดีและนับถือตนเอง (Self – Esteem) หรือ อัตมโนทัศน์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านสังคมด้วย บางครั้ง จึงมีการรวบรวมพัฒนาการทางด้านจิตใจ อารมณ์ทางด้านสังคมเป็นกลุ่มเดียวกัน คือ Psycho – Social Development

พัฒนาการทางด้านอารมณ์เป็นการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการเกิด อารมณ์ หรือความรู้สึกในลักษณะต่างๆ การแสดงออกของอารมณ์ขึ้นอยู่กับพื้นอารมณ์ (Temperament) ของตนเอง และระดับพัฒนาการด้านอื่นๆ ของตนเอง วราภรณ์ รักวิจิตร (2535: 95) กล่าวว่า การแสดงออกทางด้านอารมณ์ของเด็กวัยก่อนวัยเรียนนั้น เป็นการแสดง อารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ง่าย และบางครั้งรุนแรงมาก การเปลี่ยนแปลงอารมณ์ในเด็กแต่ละคน จะไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายๆ อย่าง เช่น การอบรมเลี้ยงดู สิ่งแวดล้อม สุขภาพร่างกาย และสุขภาพทางด้านจิตใจ

ศันสนีย์ จัตรคุปต์ (2542: 196 – 200) ได้กล่าวถึง ความสามารถในการ พัฒนาอารมณ์ (EQ – Emotional Intelligence) สรุปได้ว่า ทั้งสถาบันครอบครัวและสถาบัน การศึกษาควรปลูกฝัง EQ ให้กับเด็ก ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่เด็กควรจะเรียนรู้ เนื่องจากความ สามารถในการพัฒนาอารมณ์เป็นความสามารถในการรู้ตัว การมีพัฒนาการทางอารมณ์ที่ เหมาะสมมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคม ปัจจุบันเชื่อว่า ความสามารถทางสติ ปัญญาเป็นเพียงส่วนน้อยที่ทำให้คนเราประสบความสำเร็จ แต่ความสามารถในการพัฒนา อารมณ์ เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้คนเราประสบความสำเร็จ ซึ่งก็ควรต้องมีความสมดุลกัน

เพอร์รี (ศันสนีย์ จัตรคุปต์. 2542: 201 – 202 ; อ้างอิงจาก Perry) ได้ทำ การวิจัย โดยถ่ายภาพสมองของเด็กที่ไม่ได้รับการเอาใจใส่ ซึ่งเป็นเด็กที่ไม่มีการพัฒนาทาง อารมณ์ พบว่า สมองส่วนที่ดูแลเกี่ยวกับอารมณ์ ไม่เคยมีการพัฒนาอย่างถูกต้อง และมีขนาด เล็กกว่าปกติ โดยเด็กที่ไม่ได้รับการเลี้ยงดูที่อบอุ่น ไม่ได้รับความรัก และการเอาใจใส่ ใน ระยะแรกของชีวิต จะทำให้ไม่มีเครือข่ายเส้นใยประสาทส่วนที่จะทำให้เกิดพัฒนาการทาง อารมณ์ที่ดี และยังได้พบอีกว่า เด็กที่ถูกทำร้าย หรือไม่ได้รับความสนใจจากคนเลี้ยง จะเกิด ความเครียดที่ยาวนานและเป็นคนโกรธง่าย แม้ไม่มีสาเหตุ นอกจากการเลี้ยงดูจะมีผลต่อ พัฒนาการทางอารมณ์แล้ว การเล่นก็เป็นประสบการณ์ การเรียนรู้ที่สำคัญมากอย่างหนึ่ง ซึ่งจะส่งเสริมความฉลาด โดยเด็กจะเรียนผ่านการเล่น (ศันสนีย์ จัตรคุปต์. 2542: 81)

จากการพัฒนาการทางด้านอารมณ์ดังกล่าว สรุปได้ว่า อารมณ์ของเด็ก ปฐมวัยจะเกิดขึ้น และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพราะเด็กยังไม่สามารถจะควบคุมหรือ เก็บอารมณ์ของตนเองได้ ต่อมาเมื่อเด็กมีวุฒิภาวะและมีการเรียนรู้มากขึ้น เด็กก็จะสามารถ ควบคุมอารมณ์ได้ดีขึ้น ซึ่งจะขึ้นอยู่กับการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ ครู ผู้เกี่ยวข้อง และ องค์ประกอบหลายๆ อย่างด้วยเช่นกัน

1.5.3 พัฒนาการด้านสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2534: 61) ได้ให้

ความหมาย ของพัฒนาการด้านสังคมไว้ว่า เป็นการสร้างบุคลิกภาพตลอดจนการสร้าง ความมั่นใจ ศรัทธา ทั้งต่อตนเองและผู้เกี่ยวข้อง คุณลักษณะประจำตัวเฉพาะของบุคคลที่พึงประสงค์ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เมื่อต้องอยู่ร่วมกัน เล่นร่วมกัน และทำงานร่วมกันของเด็ก ซึ่งมีลำดับพัฒนาการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติเพื่อตนเองตามคำสั่ง
2. การเลือกปฏิบัติเพื่อตนเอง
3. การปฏิบัติตนตามกฎหมายและระเบียบของกลุ่ม
4. การเลือกปฏิบัติเพื่อผลงานของกลุ่ม
5. การปฏิบัติตามกฎและระเบียบของสังคม
6. การเลือกปฏิบัติเพื่อผลดีของสังคม

นิตยา คชภักดี (2543: 43 – 48) ได้ให้คำจำกัดความว่า พัฒนาการด้านสังคมเป็นการเปลี่ยนแปลงความสามารถในด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น และการดำรงตนในสังคม พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมมีความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด โดยสังคมและวัฒนธรรมที่อยู่รอบตัวเด็กจะเป็นตัวกำหนดว่า เด็กควรจะถูกลี้นดูและอบรมอย่างไร และลักษณะใดคือเป็น “ปกติ” หรือเป็นลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของชุมชน หรือครอบครัวนั้น พัฒนาการด้านสังคมยังครอบคลุมไปถึงความสามารถในการช่วยตนเอง การรู้จักผิดชอบชั่วดี คุณธรรมและการปรับตัวในสังคม

ขั้นตอนของพัฒนาการ

กระบวนการสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างตัวบุคคลกับบุคคลอื่น ตั้งแต่วัยเด็กถึงวัยผู้ใหญ่เกิดขึ้นในแวตวงเล็กๆ รอบตัว คือ เด็กกับมารดา เด็กกับมารดาบิดา ขยายไปในครอบครัว เครือญาติ เพื่อนบ้านชุมชน และสังคมส่วนรวม ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางด้านจิตใจและสังคม จึงมีทั้งแบบที่มองจากภายในตัวเด็ก โดยให้ความสนใจต่อสิ่งแวดล้อมน้อย ได้แก่ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ฟรอยด์ ซึ่งเกินแรงผลักดันจากสัญชาติญาณธรรมชาติ แรงผลักดันทางเพศ จากจิตใต้สำนึกที่ทำให้บุคคลมีแนวโน้มแสดงพฤติกรรมตามระยะ เช่น ในระยะทารกมีการใช้ปากดูดกินเป็นศูนย์กลางที่ทำให้ทารกจะเรียนรู้ และสร้างความสัมพันธ์กับมารดา หรือคนเลี้ยง ต่อมาเมื่อวุฒิภาวะสูงขึ้นก็เปลี่ยนศูนย์กลางของความสนใจไปที่หลายช่วงอายุ 2 – 3 ปี สิ่งที่สังคมต้องการให้เด็กทำ ดังนั้นเด็กที่จะเติบโตขึ้นโดยมีสุขภาพจิตที่ดี จะต้องปรับตัวให้เกิดความสมดุล โดยลดหรือแก้ไขความขัดแย้งดังกล่าวได้ จึงจะก้าวขึ้นสู่ระยะถัดไป มิฉะนั้นจะเกิดความขัดแย้งภายใน เกิดความกังวลคับข้องใจ จนกลายเป็นปัญหาสุขภาพจิตในภายหลัง

พัฒนาการด้านสังคมครอบคลุมถึงการรู้จักผิดชอบชั่วดีและมีคุณธรรม ซึ่งทฤษฎีการพัฒนาเหตุผลเชิงคุณธรรมของ โคลเบอร์ก ได้เชื่อมโยงพัฒนาการทางสังคมกับด้าน

สติปัญญา กล่าวถึง การใช้เหตุผลมาตัดสินว่า สิ่งใดถูกหรือผิด ซึ่งเป็นขั้นตอนตามวัยและประสบการณ์ เช่น จากพฤติกรรมหลักเลี้ยว การถูกทำโทษมาเป็นพฤติกรรม เพื่อการได้รับรางวัลพฤติกรรมต้องตอบแทนซึ่งกันและกัน ค่านิยมของสังคม กฎหมาย และระเบียบ มนุษยธรรม และหลักการตามลำดับ ถึงระดับสูงสุดที่การบรรลุธรรม ซึ่งมีเพียงจำนวนน้อยที่จะพัฒนามาได้ถึงระยะนี้

สรุปได้ว่า พัฒนาการด้านสังคมเป็นการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนเอง บุคคลใกล้ชิด รวมไปถึงบุคคลอื่นในสังคม ซึ่งการที่เด็กจะมีพฤติกรรมเหนือคุณลักษณะที่ถึงประสงค์นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับกรอบเลี้ยงดู สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมที่อยู่รอบตัวเด็กเป็นสำคัญ

1.5.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา

ได้มีนักการศึกษา นักวิชาการ และนักจิตวิทยาได้ให้แนวคิด ตลอดจนให้คำจำกัดความของความหมายพัฒนาการด้านสติปัญญาไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543: 15 – 17)

กูต (Good. 1973) ได้ให้ความหมายของสติปัญญาไว้ว่า หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวของบุคคลให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ อย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นผลเนื่องจากความสามารถทางสมองที่เก็บรวบรวมประสบการณ์ต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534: 83 ; 2543: 17) ได้ให้ความหมาย ไว้ว่า เป็นความสามารถทางสมองของเด็กที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ การสังเกต การจำแนก และทักษะต่างๆ ที่อาจทำได้โดยการจัดกิจกรรม และประสบการณ์ที่เหมาะสมกับความสามารถตามวัย ซึ่งมีลำดับพัฒนาการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ความสามารถในการรับรู้
2. ความสามารถในการจำแนกเปรียบเทียบ
3. ความสามารถในการจัดหมวดหมู่ ประเภท
4. ความสามารถในการสร้างความคิดรวบยอด
5. ความสามารถในการหาความสัมพันธ์
6. ความสามารถในการหากฎเกณฑ์และหลักการ
7. ความสามารถในการแก้ปัญหา

นิตยา คชภักดี (2543: 31) ได้ให้ความหมายของสติปัญญาไว้ว่า หมายถึง การเปลี่ยนแปลงความสามารถด้านความเข้าใจ เกี่ยวกับสิ่งรอบตัวและความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับปรากฏการณ์และสิ่งต่างๆ ซึ่งทำให้บุคคลสามารถปรับตัว สร้างทักษะใหม่เพิ่มขึ้นจากความเข้าใจและทักษะเดิมมาใช้ในการแก้ปัญหาได้

สรุปได้ว่า พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก หมายถึง ความรู้ความเข้าใจ ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่เด็กได้รับ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้น การส่งเสริมให้เด็กมีความ

พร้อมทางสติปัญญานั้น ควรส่งเสริมความสามารถในการรับรู้ การจำแนกเปรียบเทียบ การจัดหมวดหมู่ประเภท สร้างความความคิดรวบยอด การหาความสัมพันธ์ การหากฎเกณฑ์และหลักการตลอดจนการแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งอาจจะทำได้โดย จัดกิจกรรมและประสบการณ์อย่างหลากหลายเหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก โดยยึดเด็กเป็นสำคัญ

1.6 การเลี้ยงดูเด็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ

การจัดประสบการณ์และสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน โดยเน้นรูปแบบของกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่เหมาะสมกับความสนใจและความสามารถของเด็ก ดังนี้

1. การเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย พ่อแม่ และครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรให้โอกาสเด็กในการช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันต่างๆ เมื่อเด็กมีความพร้อม เช่น การแต่งตัว แปรงฟัน อาบน้ำ กินข้าว ทำความสะอาดหลังจากขับถ่าย และช่วยเหลืองานบ้านง่ายๆ จะช่วยพัฒนากล้ามเนื้อเล็กใหญ่ ประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา สุขภาพอนามัย ความแข็งแรงของส่วนต่างๆ ของร่างกาย สมรรถภาพการเคลื่อนไหว ความสัมพันธ์ของประสาทสัมผัส การรู้จักช่วยเหลือตนเอง วิธีการเลี้ยงดู คือ สังเกตว่า เด็กมีความพร้อมในการช่วยเหลือตนเองหรือไม่ ควรใช้วิธีการบอกการสอน เมื่อเด็กทำได้ควรให้เด็กทำเอง ไม่ควรที่จะทำแทน แต่ควรให้คำชมเชยเป็นกำลังใจแก่เด็ก และควรให้เด็กได้ช่วยเหลือตนเองในทุกเรื่องที่ได้ ให้เด็กได้รับสารอาหารที่เพียงพอ และจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่เด็ก

2. การเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ การรู้จักควบคุมอารมณ์เป็นสิ่งสำคัญ ที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องสอนให้เด็กรู้จักการอดกลั้น การรอคอย และแสดงออกอย่างเหมาะสมเพื่อพัฒนาการปรับตัวในการอยู่ร่วมกับสังคมต่อไป โดยการเป็นแบบอย่างที่ดี สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ ไม่ยั่วยุเด็กให้อารมณ์เสียบ่อยๆ ควรสนใจพฤติกรรมที่เหมาะสมของเด็ก เช่นการช่วยเหลือตนเอง การมีน้ำใจ พุดไพเราะและชมเชย เพื่อให้เด็กรู้ว่า เขามีพฤติกรรมแสดงออกทางอารมณ์อย่างไร

3. การเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคม การรู้จักสิทธิส่วนบุคคล หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรฝึกเด็กเกี่ยวกับเรื่องการให้เด็กได้รู้จักบทบาทและหน้าที่ของบุคคลอันพึงรับรู้เกี่ยวกับคนรอบข้าง หรือสังคมภายนอกบ้าน นอกเหนือจากตนเอง เช่นการรู้จักสิทธิส่วนบุคคล มารยาทในสังคม การรอคอย ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ ถ้าได้เตรียมตัวเด็กตั้งแต่เล็กจะทำให้เด็กมีการปรับตัวเข้ากับโลกภายนอกได้ดี

4. การเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เด็กวัยนี้มีความจำเป็นเลิศหากเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญาที่สมบูรณ์มากขึ้น วิธีการเลี้ยงดูที่ช่วยส่งเสริมสติปัญญา เช่น การตั้งคำถามง่ายๆ เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดหาคำตอบ พาเด็กไปสถานที่ต่างๆ แนะนำสิ่งต่างๆ และ ถามถึง ความแตกต่างที่เห็น เล่านิทาน หรือท่องคำคล้องจองให้เด็กฟัง (สุวรรณ ไชยชน. 2548: 96 – 98)

จากวิธีการเลี้ยงดูเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ สรุปได้ว่า ถ้าเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดี ถูกต้องเหมาะสม ก็จะบรรลุขั้นตามพัฒนาการ เต็มโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะได้ การอบรมเลี้ยงดูยังส่งผลต่อความคิดความรู้สึกของเด็ก การที่เด็กจะมองเห็นคุณค่าในตัวเอง ล้วนเกิดจากการสั่งสอนของพ่อแม่ และผู้ปกครองทั้งสิ้น หากพ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดีก็จะทำให้เด็กเกิดการเลียนแบบเป็นคุณลักษณะที่ดีต่อการดำเนินชีวิต

1.7 บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

การอบรมเลี้ยงดูเด็ก รวมถึงความเชื่อตลอดจนการปฏิบัติต่อพ่อแม่ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีบทบาทเป็นอย่างมากที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จด้านการเรียนของเด็ก เนื่องจากมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเด็ก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2544: 3) สัมพันธภาพอันดีระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก มีผลต่อเด็กในทุกด้าน เด็กสามารถเรียนรู้ ทำงาน และเล่นกับเพื่อนได้อย่างมั่นใจและมีความสุข หากได้รับการสนับสนุนที่ดี การอบรมเลี้ยงดูที่ดี และถูกต้องจากผู้ปกครอง บทบาทของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูจะเป็นทั้งผู้เลี้ยงดู ผู้ส่งเสริมพัฒนาการและผู้ให้การศึกษา (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542: 5)

สรุปได้ว่า พ่อแม่ ผู้ปกครอง จะต้องรับบทบาทและหน้าที่ของตนที่จะทำให้เด็กเกิดการพัฒนา เริ่มตั้งแต่พื้นฐานคือ บทบาทในการอบรมเลี้ยงดู การเป็นแบบอย่างที่ดีและเมื่อเด็กเริ่มปรับตัวเข้าสังคม ผู้ปกครองควรเพิ่มบทบาทของตน ในฐานะผู้ร่วมกิจกรรม ผู้ส่งเสริมประสบการณ์ และความรู้ให้กับเด็กทั้งที่บ้านและโรงเรียน บทบาทผู้ช่วยเหลือ และสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนตามกำลังและความสามารถ

1.8 ความสำคัญของผู้ปกครองต่อพัฒนาการเด็กปฐมวัย

การพัฒนาคุณภาพของเด็ก จึงต้องเริ่มต้นที่พ่อแม่ของเด็กโดยให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครองถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อนำไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์ กล่าวว่า มิงานวิจัยที่ยืนยันว่า เด็กที่เรียนดีจากครอบครัวที่เอาใจใส่ลูกในเรื่องวิชาการและความเป็นอยู่ของลูก พ่อแม่ จึงเป็นผู้มีบทบาทในการเลี้ยงดูลูกมากที่สุด มาตั้งแต่ระยะเริ่มแรกของชีวิตของเด็ก แต่บางครอบครัวอาจรวมถึงพี่เลี้ยงเด็ก ปู่ ย่า ตา ยาย ญาติพี่น้องด้วย เด็กจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ จากผู้ที่แวดล้อมเหล่านี้ (ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์. 2542: 54)

เรติน (Seefeldt, C. & Barbour, N. 1986 ; อ้างอิงจาก Radin. 1982) ได้กล่าวถึงกระบวนการของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครองกับเด็กว่า มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็ก ดังนี้

1. พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นตัวอย่างรูปแบบความประพฤติแก่เด็ก เด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมผู้ใหญ่ โดยที่ผู้ใหญ่อาจตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ
2. พ่อแม่ ผู้ปกครองบอกหรืออธิบายสิ่งที่เด็กต้องทำ หรือไม่ควรทำ
3. พ่อแม่ ผู้ปกครองกำหนดกฎของบ้านซึ่งแสดงถึงสิ่งที่เด็กต้องปฏิบัติตาม และมีการติดตามผล

4. พ่อแม่ ผู้ปกครองใช้ระบบการให้รางวัล และการลงโทษ
 5. พ่อแม่ ผู้ปกครองใช้เทคนิควิธีเป็นขั้นตอน แสดงให้เห็นพฤติกรรมของเด็กซึ่งอาจ ทำให้เด็กละอาย รู้สึกผิด หรือการชี้แจงเหตุผล เพื่อให้เด็กเปลี่ยนพฤติกรรม
 6. พ่อแม่ ผู้ปกครองจัดสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมสติปัญญาของเด็ก วัตถุสิ่งของที่ พ่อแม่ ผู้ปกครองจัดหาได้แก่ ของเล่น เสื้อผ้า อาหาร อุปกรณ์การเรียนรู้ เป็นต้น
- กระบวนการหkopระการข้างต้น จะถูกนำมาใช้แตกต่างกันไปตามความแตกต่างของเด็ก สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของครอบครัวตลอดทั้งเจตคติ ค่านิยมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และความเจริญทางเทคโนโลยี

สรุปได้ว่า พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย เนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างมาก หากผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจ และให้ความสำคัญเรื่องพัฒนาการของเด็ก ย่อมสามารถส่งเสริมพัฒนาการเด็กไปเต็มตามศักยภาพและเหมาะสมกับวัยของเด็ก ดังนั้น การให้ความรู้ผู้ปกครอง จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะประสานความรู้ความเข้าใจระหว่างบ้านและโรงเรียน เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือในการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยต่อไป

1.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.9.1 งานวิจัยในประเทศ

รัชนี้ รัตน (2533: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการใช้กิจกรรมจากชุดให้ความรู้ผู้ปกครองที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลสามเสน ชั้นอนุบาลปีที่ 1 จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า เด็กในกลุ่มทดลองมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กสูงกว่าเด็กในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อเปรียบเทียบภายในกลุ่มทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ความสามารถของเด็กในการใช้กล้ามเนื้อเล็กทั้ง 2 กลุ่มสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

1.9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เกล (Gail. 1981: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยใช้ชื่อโครงการว่า Mother Start ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะให้พ่อแม่มีความรู้สึกว่าเป็นผู้ที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการเรียนของลูก โดยให้ชื่อโครงการว่า Home Visiting ใช้เวลา 3 ปี โดยให้ครูที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับทารก และเตรียมอนุบาล 6 คน ออกไปเยี่ยมแม่ 11 คน ซึ่งมีลูกอายุระหว่าง 2 – 3 ปี กิจกรรมที่มีลักษณะดังนี้ เมื่อคณะกรรมการออกไปเยี่ยมแม่ที่บ้านก็จะพูดคุยกับแม่เกี่ยวกับการเลี้ยงดูและแนะนำให้แม่ใช้ภาษาที่ถูกต้องกับลูก จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อม โดยให้แม่มีส่วนร่วมด้วย และให้หนังสือและวัสดุต่างๆ เช่น ดินน้ำมัน กระดาษสี ไม้ให้แม่เล่นกับลูกที่บ้าน นอกจากนี้เมื่อมีโอกาสจะเชิญแม่มาเยี่ยมที่โรงเรียน เพื่อให้แม่มีโอกาสร่วมทำงานกับลูก ในห้องเรียน และให้แม่มีส่วนร่วมรับผิดชอบกิจกรรมที่จัดในโรงเรียน เช่น ช่วยหาเงินสนับสนุนกิจกรรม

พิเศษของโรงเรียน เป็นต้น ผลการศึกษา สรุปได้ว่า การจัดโปรแกรมให้ความรู้ด้วยวิธีการเยี่ยมบ้าน มีผลเป็นอย่างมาก ในการช่วยให้พ่อแม่และลูกมีสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

โครว์ (Crowe. 2000: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง เพื่อเป็นเครื่องมือให้ความช่วยเหลือในการเรียนของเด็กอย่างมีคุณภาพ โดยได้ทดลองศึกษาการติดต่อสื่อสารระหว่างพ่อแม่กับทางโรงเรียน จากการสังเกตและการสัมภาษณ์กลุ่มพ่อแม่ที่มีรายได้ต่ำกว่ากลุ่มพ่อแม่ที่มีรายได้สูง พบว่า การติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองเป็นเครื่องมือสำคัญ ที่จะส่งผลให้นักเรียนมีผลสำเร็จทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกาย การแสดงออกเพิ่มศักยภาพ ด้านต่างๆ ของนักเรียน เช่น ด้านสังคม การร่วมมือกับทางโรงเรียนเปิดโอกาสให้พ่อแม่ได้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนของลูก จากเอกสาร และงานวิจัยที่กล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่า การศึกษาของผู้ปกครองไม่จะเป็นการให้การศึกษแก่ผู้ปกครองที่โรงเรียนจัดขึ้น หรือการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน มีความหมาย และความสำคัญมาก ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ทั้งครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ชุมชนต้องมาดำเนินงาน และทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อหาทางพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ ซึ่งการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมนั้นมีหลายรูปแบบ ทางโรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทในกิจกรรมที่จัด จะต้องทำให้ผู้ปกครองเกิดความภาคภูมิใจและเต็มใจที่จะช่วยเหลือกิจกรรมของทางโรงเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่เด็กมากที่สุด

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ผู้ปกครอง

2.1 ความหมายของการให้ความรู้ผู้ปกครอง

ได้มีผู้ให้ความหมายของการให้ความรู้ผู้ปกครอง หรือการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง (Parent Education) ไว้หลายท่าน ดังนี้

กอร์ดอน และ บราวเน่ (นิตยา ไสงาม. 2543: 7 ; อ้างอิงจาก Gordon; & Browne. 1985: 186 – 187) ได้ให้ความหมายของการศึกษาสำหรับผู้ปกครองว่า หมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่ผู้ปกครองที่มีจุดประสงค์ เพื่อพัฒนาทักษะเจตคติ และพฤติกรรมของการเป็นผู้ปกครองที่เกิดจากความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยด้วยการให้การศึกษที่ออกแบบมาเพื่อให้ผู้ใหญ่สามารถเป็นผู้ปกครองที่ดีขึ้น

ฉันทนา ภาคบงกช (2541: 1) กล่าวว่า การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครอง เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เป็นการทำความเข้าใจและสร้างทัศนคติที่ถูกต้องในการอบรมเลี้ยงดู เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการร่วมมือกันพัฒนาเด็กโดยใช้สื่อต่างๆ และสื่อมวลชน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2536: 57) ได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองว่า หมายถึง การจัดการศึกษาที่จะช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ความ

เข้าใจเกี่ยวกับตัวเด็ก วิธีการอบรมเลี้ยงดู แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กตลอดจนการดำเนินชีวิตครอบครัวในวิถีทางที่ถูกต้องและเหมาะสม

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542: 1) กล่าวว่า การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง หมายถึง การให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการเลี้ยงดูเด็กให้ถูกต้องและมีพัฒนาการที่ดี วิธีการให้การศึกษแก่ผู้ปกครองนี้ มีหลากหลายวิธี ทั้งทางตรงและทางอ้อม การจัดการศึกษาอาจกำหนดเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่ม ขึ้นอยู่กับผู้ปกครองกลุ่มเป้าหมาย การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเป็นกระบวนการให้การศึกษแก่ผู้ปกครอง อย่างเป็นระบบที่จะสร้างให้ผู้ปกครองมีความรู้ของการเป็นผู้ปกครอง และมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงกับโรงเรียนในการที่จะพัฒนาเด็กให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ

สรุปได้ว่า การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้ปกครอง มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็ก เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการเลี้ยงดูเด็กให้ถูกต้องและมีพัฒนาการที่ดี ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยเน้นให้เห็นความสำคัญของเด็กโดยมีวิธีการให้ความรู้หลากหลายทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อมุ่งสร้างความเข้าใจและสร้างทัศนคติที่ถูกต้องในการอบรมเลี้ยงดูเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการร่วมมือกันพัฒนาเด็ก

2.2 ความสำคัญของการให้ความรู้ผู้ปกครอง

ผู้ปกครองไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ หรือผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครอง เป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครองจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนในการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เด็กได้พัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพและเหมาะสมกับวัย

ฉันทนา ภาคบงกช (2541: 4 – 5) กล่าวว่า ผู้ปกครองเป็นคนสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูเด็กเพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุดสามารถที่จะตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเด็ก ได้แก่ ความต้องการในการดำรงชีวิตอยู่ ความต้องการด้านความรัก และความอบอุ่น นอกจากนั้น เด็กยังได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว เด็กจะมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับกรอบการอบรมเลี้ยงดูทางบ้านเป็นสำคัญ เมื่อคุณภาพของเด็กมีผลมาจากการอบรมเลี้ยงดู ของผู้ปกครองเป็นอย่างมาก เช่นนี้ การให้ความรู้แก่ผู้ปกครองจะช่วยพัฒนาเด็ก และลดปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวเด็ก ซึ่งมีสาเหตุสำคัญมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็ก ตลอดจนการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก จากทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของอีริคสัน ได้บ่งชี้อย่างชัดเจน ถึงอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่มีผลต่อจิตสังคมของเด็ก ตามระยะของพัฒนาการว่า ในระยะปฐมวัย เด็กต้องการสร้างความรู้สึกรักไว้วางใจ หากผู้ปกครองให้โอกาสเด็กให้เด็กได้คิดริเริ่ม ให้เด็กมีความมั่นใจ เด็กจะเจริญเติบโตด้วยความมั่นใจในตน และความเป็นมิตรด้วย การดูแลของผู้ปกครองนอกจากดูแลร่างกายให้เจริญเติบโตแล้ว ยังเป็นผู้สร้างความเป็นคนที่สมบูรณ์ให้กับเด็ก และ

สังคม ผู้ปกครองที่ดีเท่านั้นจึงมีโอกาสรสร้างเด็กที่ดีให้กับสังคมได้ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542: 5)

สรุปได้ว่า การให้ความรู้ผู้ปกครองนั้นช่วยผู้ปกครองได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ตลอดจนการดำเนินชีวิตในครอบครัวในวิถีทางที่ถูกต้องเหมาะสม และเพื่อต่อการพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพ

2.3 แนวทางการให้ความรู้ผู้ปกครอง

ในการให้ความรู้ผู้ปกครองนั้นเป็นผู้เสนอแนวทางในการดำเนินการไว้ ดังนี้

จินทนา ภาคบงกช (2541: 6 – 8) ได้เสนอแนวทางในการให้ความรู้ผู้ปกครอง ดังนี้

1. สำรวจความสนใจ ตามความต้องการรวมทั้งปัญหาต่างๆ ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยการสัมภาษณ์หรือใช้แบบสอบถาม

2. จัดบริการต่างๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้แก่ผู้ปกครอง ได้แก่

2.1 จัดรายการส่งเสริมความรู้ผู้ปกครองตามความสนใจของกลุ่มเป้าหมายโดยการเชิญวิทยากรมาบรรยาย อภิปราย สาธิต หรือจัดปายนิเทศ นิทรรศการ ฯลฯ

2.2 จัดห้องสมุดและศูนย์ของเล่นสำหรับเด็กเพื่อบริการให้ยืมหนังสือหรือของเล่นไปใช้กับลูกที่บ้าน

2.3 จัดศูนย์แนะแนวผู้ปกครองเพื่อให้คำแนะนำต่างๆ

2.4 จัดตั้งชมรมหรือสมาคมผู้ปกครองให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแก่เด็กร่วมหาทุนและเผยแพร่ความรู้

การสร้างให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองมีความหลากหลายของกิจกรรม เป็นสิ่งที่จูงใจผู้ปกครองให้เข้าร่วมกิจกรรม ความหลากหลายทำให้ผู้ปกครองสนใจ ด้วยหลักการนี้ ทำให้รูปแบบการศึกษาสำหรับผู้ปกครองถูกผนวกเข้ากับการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมโรงเรียนลักษณะ ต่างๆ ทั้งที่เป็นความเพลิดเพลินร่วมกันความเป็นวิชาการ การเป็นผู้ใหญ่ทำให้ผู้ปกครองมีภารกิจทั้งครอบครัว การทำงานและตนเองทำให้การปลื้มตัวเข้ากิจกรรมเป็นการยากที่จะทำให้ผู้ปกครองเข้าร่วม ผู้ที่มีวุฒิภาวะอาจต้องการที่เข้าชั้นเรียนทำงานค้นคว้าหรือแม้แต่วิจัย แต่ทั้งนี้ไม่เสมอไป สำหรับผู้ใหญ่เหตุผลที่จูงใจให้คนเรียนมีอยู่ 6 ประการ ที่เขาไม่ต้องการเรียน มักเป็นเหตุผลทางสังคมได้แก่ ไม่มีเวลา ไม่มีเงิน ไม่มั่นใจในการเข้าเรียนทางไกล เดินทางลำบาก ไม่มีเพื่อน สิ่งเหล่านี้ ทำให้ไม่อยากมาเรียน (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542 : 72 – 76) ดังนั้นในการจัดการศึกษาต้องให้น่าสนใจ สะดวกที่จะจูงใจให้ผู้ปกครองเข้ามาเรียน ลักษณะของกิจกรรมการศึกษาที่ดีควรต้อง

1. ผู้ปกครองได้เข้าร่วมอย่างมีชีวิตชีวา มีการลงมือกระทำ
2. ตรงจุดประสงค์ และความต้องการจำเป็นสำหรับผู้ปกครอง

3. สร้างเสริมความรู้ ความเข้าใจและให้ความชัดเจนต่อการเลี้ยงดูเด็กอย่างมีความหมาย

4. มีส่วนร่วมในการคิด และการเรียนรู้ร่วมกัน

กิจกรรมการศึกษาที่กำหนดที่ดี ต้องมีลักษณะเชื่อมสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล ในครอบครัวด้วยต้องไม่เครียดมากเกินไป กล่าวคือ ได้เรียนรู้และเพลิดเพลินไปพร้อมกัน คลิค และ คลิค (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542: 75 ; อ้างอิงจาก Click; & Click. 1990: 324 – 325) ได้เสนอกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองที่สนใจให้ผู้ปกครองเข้าร่วมไว้ 10 ลักษณะคือ

1. การประชุมปฐมนิเทศเป็นกิจกรรมปกติที่ต้องมีอยู่แล้วทุกต้นปี ครู และผู้ปกครองจะได้ใช้โอกาสนี้ในการนำเสนอ ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับเด็กและผู้ปกครองได้

2. การสังเกตในชั้นเรียน การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามาในชั้นเรียน และได้เห็นกิจกรรมการเรียนการสอนเห็นปฏิสัมพันธ์ของครูและเด็ก การสังเกตนี้จะทำให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็กของตน และสามารถที่จะร่วมมือกับครูในการที่แก้ปัญหาเด็ก หรือพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นได้ในกรณีที่ผู้ปกครองเข้าสังเกตพร้อมกันหลายคนอาจจัดกลุ่มอภิปรายหลังการสังเกต เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

3. อภิปรายกลุ่มบางครั้งอาจไม่มีการสังเกตแต่เราสามารถจัดกลุ่มอภิปรายให้แก่ผู้ปกครองได้ ประโยชน์ที่เกิด คือ ผู้ปกครองได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ได้เห็นความเหมือน ความแตกต่างของเด็ก การแก้ปัญหาของผู้ปกครองที่เหมือนและแตกต่างกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจตนเองและเด็กมากขึ้น

4. การบรรยายหรืออภิปรายวิชาการ กิจกรรมนี้อาจไม่จูงใจผู้ปกครองนัก ดังนั้น ผู้จัดต้องวางแผนเป็นอย่างดี เลือกเรื่องที่น่าสนใจ วิทยาการที่เชี่ยวชาญและเข้าใจ การให้ความรู้ ข้อควรระวัง คือ การให้ความรู้นั้นต้องไม่ทำให้ผู้ปกครองกังวล ควรเน้นการส่งเสริม

5. ภาพยนตร์ สไลด์ และเทป สามารถนำมาใช้ได้โดยเฉพาะในการร่วมอภิปราย

6. ประชุมปฏิบัติการ ผู้ปกครองสามารถเข้าร่วมกิจกรรมปฏิบัติการทั้งที่เป็นของเด็ก ครู และ/หรือผู้ปกครองในการที่จะเรียนรู้ร่วมกัน และสร้างสรรค์งานร่วมกัน เช่น การสร้างสื่อการเรียนใช้ที่บ้าน เป็นต้น

7. การมีส่วนร่วมในชั้นเรียนผู้ปกครองบางคนมีความสามารถมีทักษะเฉพาะทางและมีเวลาให้กับโรงเรียน ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเหล่านี้ได้มีส่วนร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน เช่น เข้ามาสอนดนตรี ศิลปะ หรืออื่นๆ การมีส่วนร่วมนี้ทำให้ผู้ปกครองได้เรียนรู้เด็กไปในตัว

8. การใช้เครื่องมือสื่อสาร การศึกษาสำหรับผู้ปกครองไม่จำเป็นต้องเกิดเฉพาะที่โรงเรียน โทรศัพท์อาจเป็นสื่อการศึกษาที่ดีและส่งถึงบ้านได้

9. การประชุมปรึกษา เหมาะสำหรับการสนทนาปัญหาเด็กระหว่างครูกับผู้ปกครอง หรือผู้ปกครองกับผู้บริหารที่จะได้ร่วมกัน วิเคราะห์ และหาแนวทางกับการที่จะช่วยเหลือเด็ก โดยครูจะเป็นคนช่วยชี้แนะ และร่วมเลือกวิธีการแก้ปัญหาร่วมกันระหว่างเด็ก

10. การบริการสารสนเทศสำหรับผู้ปกครองบางคนอาจชอบอ่านหนังสือเป็นการเพิ่มพูนความรู้มากกว่าวิธีการอื่น ๆ โรงเรียนอาจจัดทำห้องสมุด และเอกสารความรู้เผยแพร่แก่ผู้ปกครอง บางครั้งการจัดทำป้ายนิเทศการให้ผู้ปกครองดู และอ่านก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจมาก สิ่งพิมพ์ และสื่อเทคโนโลยี เป็นแหล่งให้ความรู้แก่ผู้ปกครองอย่างหนึ่งที่สามารถจัดทำ ขึ้นได้ การจัดทำเอกสารย่อย แผ่นพับ หนังสือเล่มเล็กที่บรรจุข้อความที่ผู้ปกครองสามารถหยิบอ่านได้ในขณะรอรับเด็ก อีกส่วนหนึ่งใช้ในกรณีที่ผู้ปกครองไม่ต้องการมาโรงเรียน หรือต้องการความสะดวกในการได้ข้อมูลความรู้ที่บ้าน การจัดบริการสารสนเทศเพื่อการศึกษาสำหรับผู้ปกครองจะใช้สื่อเทคโนโลยีร่วมด้วย ดังนี้ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542: 41)

1. การบริการสารสนเทศทางโทรศัพท์ มีรูปแบบของการจัดบริการต่างๆ ดังนี้

1.1 โทรศัพท์ความรู้ จัดเป็นชุด ชุดละ 5 นาที เปิดสั้นๆ ตอนเย็น ถ้าผู้ปกครองต้องการ วันละ 10 – 30 นาที

1.2 โทรศัพท์แนะนำการบ้าน จัดตารางเวลาและแจ้งให้ทางบ้านทราบ เมื่อต้องการปรึกษาการบ้านจะได้ตามตารางเวลาที่โรงเรียนกำหนด

1.3 โทรศัพท์ปรึกษาปัญหาทั่วไปสำหรับการให้การปรึกษาเฉพาะรายเฉพาะเรื่อง ซึ่งสามารถกำหนดเป็นตารางเวลาได้เช่นกัน

1.4 การบริการทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) หน้าคอมพิวเตอร์ (Homepage) หรือการศึกษาทางไกลปฏิสัมพันธ์ (Tele Education)

2. นิเทศการประจำวัน เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์จัดวันนักชดถุภษ หรือทุกวันทีพอแม่มาโรงเรียนเพื่อรับเด็ก หรือเพื่อกิจกรรมโรงเรียน

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542: 35 – 36) การจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง เป็นการศึกษาคูใหญ่ ทีผู้รับ มีทั้งวัย เพศ อาชีพ ประสบการณ์ ระดับความรู้ บุคลิกภาพ ฐานะเศรษฐกิจ และลักษณะต่างๆ กัน รูปแบบการศึกษา ต้องมีลักษณะไม่น่าเบื่อหน่าย จูงใจ เวลาทีจัดไม่รบกวนการประกอบอาชีพ แต่ให้ประโยชน์และคุณค่าแก่ผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็ก ได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองนี้ จำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การศึกษาทางอ้อมเป็นการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองทางสื่อมวลชนสำหรับผู้ปกครองทีสนใจสามารถเปิดรับฟังหรือดูได้ มีเผยแพร่ทั้งทีเป็นสิ่งพิมพ์ วิทยู และโทรทัศน์ ปัจจุบันมีเผยแพร่ผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ด้วย ปัจจุบันการให้การศึกษทางอ้อมด้วยสื่อมวลชนค่อนข้างแพร่หลายหนังสือทีพิมพ์เผยแพร่มาก ได้แก่ หนังสือนิตยสาร แม่และเด็ก นิตยสารลูกรัก เป็นต้น รายการวิทยูมีหลายรายการ ตัวอย่างเช่น รายการวิทยู จุฬาเป็นรายการเพืู่ลูกรัก ทีให้ข้อความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กและการปฐมพยาบาล รายการ

โทรทัศน์ที่ออกเป็นประจำ ได้แก่ รักลูกให้ลูกทาง รายการบ้านรักลูก เป็นต้น นอกจากนี้ องค์การที่บริการข้อความรู้แก่ผู้ปกครองด้านการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็กทางเครือข่าย คอมพิวเตอร์โดยจัดเป็น Home Page และ Virtual Library ได้แก่ สถาบันมูลนิธิเด็ก ซึ่งสามารถสอบถาม ปรีक्षाได้ โดยใช้ระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

2. การศึกษาทางตรง เป็นการจัดการศึกษาอย่างเป็นทางการที่ทาง หน่วยงานหรือองค์การจัดขึ้น ในรูปแบบของการฝึกอบรม การประชุมวิชาการ การสัมมนา หรือ การให้การปรีक्षा ลักษณะการจัดอาจจัดให้เป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่ม โดยจัดขึ้นที่หน่วยงาน การเยี่ยมบ้าน หรือการเข้าถึงชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นอีกรูปแบบหนึ่งด้วย

วิธีการจัดการศึกษา อาจเป็นทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ตัวอย่าง การจัด การศึกษาที่เป็นระบบ และเป็นทางการโดยกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจน คือ การจัดการศึกษา สำหรับผู้ปกครองของศูนย์สุขวิทยาจิตที่ผู้ปกครองทุกคนที่ส่งเด็กมาใช้บริการ ของศูนย์สุขวิทยาจิต ทั้งที่เป็นเด็กปกติและเด็กที่มีปัญหาสุขภาพต้องดูแล ต้องเข้าโปรแกรม การศึกษาสำหรับผู้ปกครองที่ทางศูนย์กำหนด เพื่อเสริมความรู้ และเพิ่มศักยภาพผู้ปกครอง ในการเลี้ยงดูเด็กสำหรับการศึกษาที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ การสนทนาและการเข้าร่วมกิจกรรม โรงเรียน

การจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองแบบเป็นระบบ มักจัดเป็นโครงการฝึกอบรม ซึ่งโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองด้วยวิธีการฝึกอบรมที่ประสบความสำเร็จมากจะต้องเป็น โปรแกรมที่มีเงื่อนไขหรืออยู่ในความนิยมของผู้ปกครองและสังคม ตัวอย่างเช่น โปรแกรมสร้าง ลูกให้เป็นอัจฉริยะ ผู้ปกครองสนใจด้วยต้องการให้ลูกหลานของตนเองเป็นคนเก่งการจัดการ แบบเป็นทางการนี้ นอกจากการฝึกอบรมแล้ว อาจจัดเป็นการประชุม การสัมมนาหรือการ ปรีक्षाเป็นรายบุคคลก็ได้ การให้ความรู้แบบไม่เป็นทางการ สามารถให้ข้อความรู้ทางการ ศึกษาแก่ผู้ปกครองได้เช่นกัน เพียงแต่ว่า การสนทนานั้น ควรต้องมีประเด็นความรู้ด้วย

สรุปได้ว่า วิธีการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองนั้นมีหลายวิธีแตกต่างกัน เมื่อจะ ดำเนินการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ควรมีขั้นตอนในการสำรวจความต้องการและความจำเป็น ของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ได้แนวในการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน แล้วเลือกวิธีการหรือ แนวทางในการให้ความรู้ แก่ผู้ปกครองให้เหมาะสมกับสภาพของกลุ่มเป้าหมาย

2.4 ความหมายของการศึกษาผู้ใหญ่

ได้มีผู้ให้ความหมาย ของการศึกษาไว้หลายท่าน ดังนี้

คณะกรรมการอำนวยการศึกษาผู้ใหญ่แห่งชาติ (2540) ได้ให้ความหมายว่า การศึกษาผู้ใหญ่ คือ การให้ประสบการณ์ และการเรียนรู้ทั้งหลาย ที่จัดขึ้นให้แก่ประชาชน ที่พ้น เกณฑ์บังคับตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา การศึกษาในโรงเรียนปกติ

สุจินตรา จันทรมณี (2535: 23) กล่าวว่า การศึกษาผู้ใหญ่ เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน แต่การศึกษาผู้ใหญ่เน้นผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ในที่นี้ คือ บุคคลที่พ้นเกณฑ์บังคับ เป็นการศึกษา เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ เจตคติที่ถูกต้อง และให้ความชำนาญในการประกอบอาชีพ ตลอดจนทำการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้

สรุปได้ว่า การศึกษาผู้ใหญ่เป็นกระบวนการหรือกิจกรรม แนวทางทางการศึกษาของผู้ใหญ่ เพื่อพัฒนาตนเอง ในการประกอบอาชีพ และในด้านของเจตคติให้ถูกต้อง ด้วยวิธีการเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์

2.5 จุดประสงค์ของการศึกษาผู้ใหญ่

การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ในการศึกษาผู้ใหญ่ ต้องให้ผู้เรียนรู้สึก ว่า ความคิดเห็นของเขามีความหมาย การแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาชีวิตครอบครัว

กาบรา (สุภาพร จันทรเจริญ. 2525: 20 ; อ้างอิงจาก Kabra. 1972: 100) กล่าวว่า การศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความชำนาญ ในหน้าที่การงาน เพื่อเพิ่มรายได้และผลผลิต และทำให้เกิดความเข้าใจในการแก้ไขปัญหาของสิ่งแวดล้อม และตอบสนองวัฒนธรรมและความเข้าใจของตนเอง สังคม และครอบครัว

ไดโมน (อาคม ใจแก้ว. 2522: 42 ; อ้างอิงจาก Dimono. 1976: 145) กล่าวว่า ลักษณะของการศึกษาผู้ใหญ่ มีจุดมุ่งหมายในการให้ สิทธิ หน้าที่และความไว้วางใจ และความรับผิดชอบ จะทำให้ผู้ใหญ่เกิดการเป็นส่วนหนึ่งอย่างมีส่วนร่วม

2.6 ปัญหาของการศึกษาผู้ใหญ่

ทองพูน เพิ่มดี (2542: 1 – 2) กล่าวว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่จัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา ดังนั้น ประชากรของประเทศ จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทางการศึกษา เพราะประชาชนยังขาดการศึกษาที่ถูกต้องเหมาะสม การให้การศึกษายผู้ใหญ่จึงมีส่วนช่วยในการให้รู้จักคิด ได้เข้าใจได้รู้จักการปรับปรุงตนเอง ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงทุกขณะ ช่วยให้ทันโลก เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง และสามารถนำมาสอนบุตรหลานได้

ทิพย์วรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา (2532: 32 – 34) กล่าวว่า การศึกษาของผู้ใหญ่ของแต่ละบุคคลมีระดับแตกต่างกันไป ตามวัย ฐานะ และโอกาส ถ้ามีครอบครัว การเรียนก็จะสนับสนุนให้ความช่วยเหลือครอบครัว เพราะครอบครัวเป็นปัจจัยหนึ่งของการศึกษาผู้ใหญ่

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2541: 21) กล่าวว่า ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดี เมื่อ

1. ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่
2. ได้รับการสนใจและมองเห็นความสำคัญของสิ่งที่เรียน
3. สิ่งที่ยุใหญ่นั้นสนองตอบต่อความต้องการของตน
4. สิ่งที่ยุใหญ่นั้นเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในทันที

5. สิ่งที่เราเรียนสนองความรู้และประสบการณ์ที่มี
6. ผู้เรียนกับผู้สอนมีความเข้าใจกัน ให้กำลังใจแก่ผู้เรียนอยู่เสมอ
7. ผู้เรียนมีความพอใจที่จะเรียน
8. การเรียนใช้ปัญหาที่พบจริงในชีวิต
9. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม
10. มีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่แตกต่างกัน

สรุปได้ว่า ปัญหาของการศึกษาผู้ใหญ่จะเกิดจาก ฐานะและโอกาสที่แตกต่างกันตามวัย แต่ถ้าผู้ใหญ่ที่มีครอบครัว การศึกษาจะมุ่งเน้นในการให้ความช่วยเหลือครอบครัว ยิ่งถ้าผู้ใหญ่หมายถึง พ่อ แม่ ผู้ปกครอง การเรียนการศึกษาของตน เพื่อจะเพิ่มความรู้ความเข้าใจของตนในการพัฒนาและเลี้ยงดูลูก เพราะลูกเป็นสิ่งสำคัญในชีวิต พ่อ แม่ จึงให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาผู้ใหญ่

งานวิจัยต่างประเทศ

ครอส และ เวลเลย์ (Darkenwald ; & Merriam. 1985: 128 – 130 ; Cross; & Valley. 1982) ได้แบ่งเหตุผลในการเข้าเรียนต่อของการศึกษาผู้ใหญ่ออกเป็น 9 ด้าน

1. ด้านความรู้
2. ด้านส่วนตัว
3. ด้านชุมชน
4. ด้านศาสนา
5. ด้านสังคม
6. ด้านการหลีกเลี่ยงความจำเป็น
7. ด้านกฎระเบียบ
8. ด้านเพื่อทำหน้าที่ให้ดีขึ้น
9. ด้านเพื่อความรู้ในเชิงวัฒนธรรม

จากผลของการศึกษาพบว่า ผู้ที่กำลังเข้าเรียนมีเหตุผลของการเข้าเรียนด้านชุมชนและด้านเหตุผลส่วนตัวมากที่สุด ในเรื่องที่เกี่ยวข้องพบว่า เพศ อายุ และสถานภาพทางสังคมมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียน เพื่อให้ตนเองมีความรู้ที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ฮูล (แก้วใจ นิราช. 2542. 38 ; อ้างอิงจาก Houle. 1961: 16 – 52) กล่าวว่า สาเหตุที่นักศึกษาผู้ใหญ่เข้าศึกษาต่อในโครงการการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยชิคาโก ผลจากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีเป้าหมายของตนเองว่า การเรียนจะสามารถตอบสนองความต้องการและความสนใจของตนเอง เพื่อมุ่งกิจกรรมที่จะเข้าร่วมทางสังคม และให้ความรู้ในสิ่งที่ตนเองไม่รู้ โดยมุ่งเน้นเรื่อง มนุษย์สัมพันธ์ และเพื่อความรู้และทักษะต่างๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้เพื่อไปประกอบอาชีพ

งานวิจัยในประเทศ

สุนทร สุนันท์ชัย (2548: ออนไลน์) กล่าวว่า การศึกษาผู้ใหญ่มีขอบเขตเพียงการศึกษาเบื้องต้นในชุมชน มุ่งสอนผู้ที่ไม่รู้หนังสือ และมุ่งให้รู้หน้าที่พลเมืองตามระบบประชาธิปไตย และบทบาทหน้าที่ของตน

อุไรวรรณ แก้วมูลคำ (2545: 23) กล่าวว่า ผู้ใหญ่จะถูกกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ต่อเมื่อมีความสนใจ ผู้ใหญ่มีความต้องการอย่างลึกซึ้งที่จะเป็นผู้นำตนเอง ดังนั้นบทบาทของครูคือในการให้การศึกษาผู้ใหญ่ คือ การร่วมกระบวนการ แสวงหาความรู้ให้กับผู้เรียนมากกว่าการถ่ายทอดความรู้ของตนเอง เพราะผู้ใหญ่มีความแตกต่างระหว่างบุคคล และจะมีมากขึ้นถ้าอายุมากขึ้น การศึกษาผู้ใหญ่ต้องคำนึงถึง ความแตกต่างในเรื่อง วิธีการ เวลา สถานที่

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การศึกษาผู้ใหญ่มีความสำคัญมาก ความสำคัญในการศึกษา จะทำให้ผู้ใหญ่มีความรู้และสามารถตอบสนองความต้องการและความสนใจของตนเอง เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางสังคม อีกทั้งการศึกษาผู้ใหญ่ จะทำให้ผู้ใหญ่เกิดความรู้และทักษะ เพื่อนำไปประกอบอาชีพ และมีความรู้เพื่อนำไปพัฒนาบุคลิกลักษณะของตนได้ต่อไป

2.8 ความหมายของการเสวนาผู้ปกครอง

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542: 38) ได้ให้ความหมายของการเสวนาผู้ปกครอง หรือการประชุมปรึกษาว่า หมายถึงการประชุมที่ครู และผู้ปกครองจะได้แลกเปลี่ยนข้อมูล และการรับรู้ ซึ่งกันและกันที่ลุ่มลึกมากกว่าวิธีอื่น จุดประสงค์ของการประชุมมุ่งเน้นการช่วยเด็ก ด้านการเจริญเติบโตและการเรียนรู้ที่ดี

2.9 รูปแบบการเสวนาผู้ปกครอง

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542: 39 – 40) กล่าวว่า รูปแบบการเสวนาผู้ปกครอง หรือการประชุมปรึกษาสำหรับผู้ปกครอง อาจทำเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่มก็ได้ การทำรายกลุ่ม หมายถึงผู้ปกครองต่างมีประเด็นร่วมที่จะสนทนากัน ซึ่งการประชุมปรึกษาเป็นกลุ่มนี้ สิ่งที่ได้นอกจากที่ผู้ปกครองได้รับแล้ว ยังเป็นโอกาสให้ผู้ปกครองได้พบกับ บุคคลอื่น และพัฒนามิตรภาพ ส่วนการประชุมปรึกษารายบุคคลเป็นการให้การศึกษาเชิงสนทนาอภิปรายแลกเปลี่ยนแนวคิดกัน ระหว่างครูและผู้ปกครองมักเป็นปัญหาเฉพาะที่ไม่เปิดเผย

2.10 กระบวนการเสวนาผู้ปกครอง

กระบวนการเสวนาผู้ปกครอง หรือการประชุมปรึกษาสำหรับผู้ปกครองเป็นการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับเด็ก ทำให้ผู้ปกครองมีความรู้ ครูสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับเด็กได้มากขึ้นจากผู้ปกครองและได้เรียนรู้ความมุ่งหวังของผู้ปกครองที่มีต่อครูและโรงเรียน ข้อมูลจากการประชุมปรึกษาเป็นการผ่อนคลายความวิตกกังวลในตัวผู้ปกครองที่ได้แลกเปลี่ยนปัญหา วิธีการแก้ปัญหาพร้อมกัน ซึ่งนอกจากผู้ปกครองจะได้ความรู้

จากกันและกันแล้ว ยังได้รับความรู้จากครูไปพร้อมกันด้วย (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542: 39)

2.11 การเสวนากับการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542: 39) กล่าวว่า การประชุมปรึกษาเป็นวิธีการเชื่อมประสานระหว่างบุคคล ในการจัดประชุมปรึกษาทางวิชาการกับผู้ปกครอง เพื่อเป็นการจูงใจให้มาประชุม ทางโรงเรียนต้องให้ความสนใจยืนยันการประชุมให้ผู้ปกครองทราบทุกครั้ง ถ้ามีของที่ระลึกฝากกลับบ้านด้วยจะเป็นการจูงใจมากยิ่งขึ้น ข้อสำคัญของการประชุมปรึกษาที่ดี ผู้ปกครองทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และร่วมมือกันในการแก้ปัญหาที่เป็นประเด็นปรึกษาอย่างแท้จริง จุดประสงค์ของการประชุมผู้ปกครอง และการประชุมปรึกษาที่สำคัญมุ่งเพื่อ

1. ให้ผู้ปกครองเข้าร่วมในการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง
2. แจ้งความก้าวหน้าของเด็กแก่ผู้ปกครอง
3. แจ้งกระบวนการศึกษาที่โรงเรียนจัดขึ้นสำหรับเด็ก
4. แลกเปลี่ยนการเรียนรู้สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของเด็กทั้งที่บ้าน และที่โรงเรียน

5. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองระบาย ถามและอภิปรายเรื่องที่คับข้องใจเกี่ยวกับ เด็ก ครู และโรงเรียน

6. สร้างความเข้าใจความมุ่งหวังของผู้ปกครองที่มีต่อเด็ก
7. สร้างเครือข่ายการสื่อสารผู้ปกครอง ครู และเด็ก
8. สร้างจุดประสงค์ของความร่วมมือกันระหว่างครูและผู้ปกครอง
9. สอนทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้ปกครองจะได้นำไปใช้กับเด็กที่บ้าน

2.12 ความสำเร็จของการเสวนาผู้ปกครอง

ความสำเร็จของการเสวนาผู้ปกครอง หรือการประชุมปรึกษาสำหรับผู้ปกครองว่า ต้องให้ความสะดวกและช่วยผู้ปกครองอย่างแท้จริง ซึ่งสิ่งที่ได้คือความสัมพันธ์อันดีเยี่ยมระหว่าง ครู ผู้ปกครอง และเด็ก ปฏิสัมพันธ์ของครูและผู้ปกครองจะช่วย

1. สร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างครูและผู้ปกครอง
 2. ช่วยให้ผู้ปกครองที่มีปัญหาเรียนรู้ และแสดงบทบาทที่ดีให้แก่ผู้ปกครอง
- การก้าวเข้ามาถึงจุดนี้ครูต้องให้ความนับถือผู้ปกครอง เห็นใจ มีความรู้ และใช้ทักษะของการสื่อสารที่ดี และประเสริฐ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542: 40)

สรุปได้ว่า การประชุมปรึกษาสำหรับผู้ปกครอง เหมาะสำหรับการสนทนาปัญหาเด็กระหว่างผู้ปกครองกับผู้ปกครองหรือผู้ปกครองกับครู ที่จะได้ร่วมกันวิเคราะห์ และหาแนวทางที่จะช่วยเหลือเด็ก โดยครูจะเป็นคนช่วยชี้แนะและร่วมเลือกวิธีการแก้ปัญหาเด็กร่วมกัน

2.13 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.13.1 งานวิจัยต่างประเทศ

เกล (Gail. 1981) ได้ทำการวิจัยโดยชื่อโครงการว่า Mother Start ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ พ่อ แม่ มีความรู้สึกว่า ตนเป็นผู้มีอิทธิพลสำคัญต่อการเรียนของลูก โดยใช้ชื่อโครงการว่า Home Visiting ใช้เวลา 3 ปี โดยให้ครูที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับทารก และเตรียมอนุบาล 6 คน ออกไปเยี่ยมแม่ 11 คน เมื่อออกไปเยี่ยมแม่ที่บ้านก็จะมีการพูดคุยกับแม่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูและแนะนำแม่ และจัดกิจกรรมให้แม่เตรียมความพร้อมโดยมีแม่เป็นส่วนร่วม ผลการศึกษาของ เกล สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมสำหรับผู้ปกครองโดยให้ความรู้ มีผลอย่างมากในการช่วยให้ พ่อ แม่ และลูก มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดมากขึ้น และช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรหลานได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ดิกเกอร์ (Dicker. 1993) ได้ศึกษาถึงความต้องการในการให้การศึกษแก่ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ด้อยโอกาส และศึกษารูปแบบของการฝึกอบรมผู้ปกครอง จากการวิจัยพบว่าผู้ปกครองมีความต้องการเรียนรู้ในเรื่องการให้การเลี้ยงดู และพัฒนาการของเด็กปฐมวัยต่อไปนี้ 1) พัฒนาการทางด้านร่างกายและการดูแลทางการแพทย์ของเด็กที่เจ็บป่วย 2) การอบรมเลี้ยงดูทางจิตใจ การจัดการกับความกลัวและความกังวลใจของเด็กและการส่งเสริมการรับรู้ของเด็กในทางบวก 3) การอบรมเลี้ยงดูทางด้านสติปัญญา ความรู้เกี่ยวกับการสร้างความคิดรวบยอดพื้นฐาน พัฒนาการทางการเคลื่อนไหวและการรับรู้ พัฒนาการทางด้านภาษา การวางแผนตารางการดูโทรทัศน์และการส่งเสริมพฤติกรรมแสวงหาความรู้และ 4) การอบรมเลี้ยงดูทางด้านสังคม การใช้อำนาจและกฎระเบียบ การเข้าสังคม การสร้างบรรยากาศภายในครอบครัวที่อบอุ่นบทบาทของเด็กและการใช้เวลาว่าง

แมกไนท์ (Mcknight. 1987: 526) ได้ทำการศึกษาถึงบทบาทของครูโรงเรียนอนุบาลที่ให้การสนับสนุน ความรู้แก่ผู้ปกครอง และความร่วมมือแก่ผู้ปกครองจนเกิดความสัมพันธ์ที่มีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครอง และครู ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก

2.13.2 งานวิจัยในประเทศ

รัชณี รัตนา (2533: 55 – 58) ได้ศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมจากชุดให้ความรู้แก่ผู้ปกครองและเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองไม่ได้ใช้ กลุ่มตัวอย่างได้แก่เด็กที่มีอายุ 4 – 5 ปี ที่กำลังเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลสามเสน โดยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 30 คน กลุ่มทดลอง 30 คน ผลการทดลองพบว่าความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทรงพร สุทธิธรรม (2534: 87 – 88) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการรับรู้ และเข้าใจทัศนะของผู้อื่นของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองจัดกิจกรรมนิทาน และไม่ได้จัดกิจกรรมนิทานเพื่อส่งเสริมการคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็ก

อายุ 4–5 ปี ที่กำลังเรียนชั้นเรียนอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2533 ของโรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม จำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 15 คน กลุ่มควบคุม 15 คน โดยเด็กในกลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมนิทานเพื่อส่งเสริมการคลายการยืดตนเองเป็นศูนย์กลางจากผู้ปกครองและกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการจัดกิจกรรมดังกล่าว ผลการศึกษาพบว่า เด็กในกลุ่มทดลองมีความสามารถในการรับรู้และเข้าใจทัศนะของผู้อื่นสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิตินันท์ วิชิตชลชัย (2535: 87 – 90) ได้ศึกษาความคิดสร้างสรรค์ และ ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมความรู้แก่ผู้ปกครองและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และความเชื่อมั่นในตนเองโดยอิสระ ในชีวิตประจำวัน กลุ่มตัวอย่างได้แก่เด็กอายุ 4 – 5 ปี ที่กำลังเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลธีรชาติ โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 15 คน กลุ่มควบคุม 15 คน โดยเด็กในกลุ่มทดลองได้รับการใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมความรู้แก่ผู้ปกครอง และกลุ่มควบคุมเป็นผู้ปกครองไม่ได้ใช้ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า เด็กในกลุ่มทดลอง มีความคิดสร้างสรรค์ และความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กฤษฎณี ภูพัฒน์ (2538: 8) ได้ศึกษาเปรียบเทียบวินัยในตนเองระหว่างเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้ชุดให้ความรู้ผู้ปกครองส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา ในชีวิตประจำวันกับเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้กิจกรรมตามปกติในชีวิตประจำวัน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กและผู้ปกครองของเด็กที่มีอายุระหว่าง 5 – 6 ปี จำนวน 60 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ จำนวน 60 คน เป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน ผลปรากฏว่าเด็กปฐมวัยทั้งสองกลุ่มวินัยสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัทมศิริ ธีรานุรักษ์ (2539: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือขั้นต้นของเด็กวัยอนุบาล ตัวอย่างประชากรเป็นผู้ปกครองชั้นอนุบาล 1 – 3 ที่มีอายุ 3 – 6 ปี จำนวน 31 คน เป็นกลุ่มทดลอง 16 คน กลุ่มควบคุม 15 คน โดยการจัดกิจกรรม 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการประชุม กิจกรรมการทำกิจกรรมกับลูก กิจกรรมการบันทึกพฤติกรรมการรู้หนังสือ และ กิจกรรมรายงานความก้าวหน้า ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ ผู้ปกครองกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ผู้ปกครองกลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมการรู้หนังสือขั้นต้นหลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ สูงกว่าก่อนการทดลองใช้โปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ผู้ปกครองที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ ส่วนมากมีความคิดเป็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการดำเนินการใช้โปรแกรมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 4) ครูประจำชั้นที่ผู้ปกครองเป็นตัวอย่างประชากร ส่วนมากมีความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ อยู่ในระดับดีมาก

พิมพา ตามี (2540: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาตามความต้องการของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนนอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการติดต่อกับโรงเรียนโดยให้ครูไปเยี่ยมบ้านและติดต่อกับครูโดยตรง เพื่อหารือกันเกี่ยวกับการเรียนของเด็กและต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ต้องการได้รับบริการจากโรงเรียน เช่น การพัฒนาชุมชน กิจกรรมสร้างความสามัคคี การศึกษาผู้ใหญ่ การฝึกอบรมเกี่ยวกับวิชาชีพ และบริการข่าวสารความรู้อื่นๆ

สุปราณี ประคำผอง (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของการใช้โปรแกรมการส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้มีนิสัยรักการอ่านโดยผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองที่ใช้โปรแกรมการส่งเสริม เด็กปฐมวัยให้มีนิสัยรักการอ่าน มีความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมเด็กปฐมวัย ให้มีนิสัยรักการอ่าน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วรรัตน์ นิยมไทย (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของการให้ความรู้ผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยพบว่า เด็กปฐมวัยของผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ญาดา ธงธรรมรัตน์ (2549: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมพื้นฐานเด็กปฐมวัยออทิสติก พบว่า 1) ความรู้ และทักษะของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และที่ระดับ .01 ตามลำดับ 2) ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กปฐมวัยออทิสติกในระดับมาก

วิสรรา สิงห์สุรีย์ (2549: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของรูปแบบการทอ่งเที่ยว เพื่อการเรียนรู้ที่มีต่อการเรียนรู้ของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยพบว่า 1) การเรียนรู้ของผู้ปกครองที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการเป็นผู้ปกครองการมีปฏิสัมพันธ์กับลูก การมีส่วนร่วมระหว่างครูกับผู้ปกครองหลังการเข้าร่วมกิจกรรม สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับจากการทอ่งเที่ยว และการรับรู้ความเป็นผู้ปกครองของพ่อ แม่หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองในกิจกรรมรูปแบบการทอ่งเที่ยว เพื่อการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อกิจกรรมรูปแบบการทอ่งเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ในระดับพอใจมาก

สรุปได้ว่า การให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองมีความหมาย และความสำคัญมากในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองนั้น ประกอบไปด้วยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ เช่น ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง มาดำเนินงานและทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อหาทางพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ ซึ่งในการศึกษาผู้ปกครองนั้นมีหลายรูปแบบ โรงเรียนจำเป็นที่จะต้อง

เลือกรูปแบบการให้การศึกษาผู้ปกครองให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้ปกครองเพื่อให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเกิดประโยชน์มากที่สุด

จากการศึกษาเอกสารและโปรแกรมเสวนาผู้ปกครอง พบว่า การจัดการเสวนาผู้ปกครองหรือการประชุมปรึกษาสำหรับผู้ปกครอง มีจุดประสงค์ เพื่อการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง เพราะการให้ความรู้ผ่านกระบวนการทำกิจกรรมระหว่างครู โรงเรียน และผู้ปกครอง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความรู้ ความเข้าใจการเรียนรู้ เพื่อส่งผลของการพัฒนาในตัวเองมากที่สุด (นภเนตร ธรรมบวร. 2541: 31) การจัดการศึกษาให้ผู้ปกครอง เป็นการที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน และร่วมมือกันเพื่อประโยชน์ของเด็ก และพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา การจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองมีหลายวิธี แต่ผู้ปกครองจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีเมื่อ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2541: 21) ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่ ได้รับการสนใจและมองเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเรียน สิ่งที่ยั่งยืนเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน สามารถนำไปใช้ได้ทันที สิ่งที่ยั่งยืนของความรู้และประสบการณ์ที่มีผู้เรียนกับผู้สอนมีความเข้าใจกัน ให้กำลังใจแก่ผู้เรียนอยู่เสมอ ผู้เรียนมีความพอใจที่จะเรียน การเรียนใช้ปัญหาที่พบจริงในชีวิต เรียนรู้ด้วยวิธีการแก้ปัญหา ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม มีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่แตกต่างกัน ซึ่งจากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองเป็นกิจกรรมหนึ่งที่เหมาะสม ในการให้ความรู้กับผู้ปกครอง เพราะการเสวนาหรือการประชุมปรึกษา (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542: 38 – 39) เป็นการประชุมที่ครูและผู้ปกครองจะได้แลกเปลี่ยนข้อมูล การรับรู้ซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับเด็ก ทำให้ผู้ปกครองมีความรู้ เป็นการผ่อนคลายความวิตกกังวลในตัวผู้ปกครองที่ได้แลกเปลี่ยนปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาร่วมกัน นอกจากนี้ ผู้ปกครองจะได้รับความรู้จากกันและกัน การจัดประชุมปรึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้น ต้องกำหนดหัวข้อการประชุมที่ชัดเจนและเป็นเรื่องเดียวกัน มีผู้ปกครองที่ร่วมประชุมไม่มาก ตั้งแต่ 5 – 15 คน ทำให้ง่ายต่อการนัดหมาย ใช้เวลาในการประชุมไม่เกิน 1 – 2 ชั่วโมง จึงทำให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและอภิปรายได้อย่างทั่วถึง ในการจัดโปรแกรมเสวนาจะต้องมีการจัดเตรียมบันทึกข้อมูล ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาพิจารณาร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครอง พร้อมรับข้อมูลใหม่จากผู้ปกครองพร้อมบันทึกผลสรุปที่นำไปสู่การวางแผนสำหรับเด็ก และกำหนดแผนที่ผู้ปกครองหวังจะเกิดขึ้น กับเด็ก ซึ่งระหว่างการประชุมปรึกษา ครูต้องเตรียมคำตอบและแนวทางที่ผู้ปกครองต้องการทราบ เพื่อนำไปปฏิบัติด้วย (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2549: 54 ; อ้างอิงจาก Brewer. 1994: 224) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ การศึกษาทดลองจัดโปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากร และเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากร และเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 3 – 4 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนบุรารักษ์สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็น ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 3 – 4 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนบุรารักษ์สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเป็นผู้ปกครองที่สมัครใจและสามารถเข้าร่วมโปรแกรมเสนาผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ตั้งแต่เริ่มจนจบการดำเนินการของโปรแกรม รวมทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ ได้จำนวน 15 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้า มี 2 ชุด ประกอบด้วย

1. โปรแกรมเสนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย
2. แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ ความเข้าใจ ของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

1. การสร้างโปรแกรมเสนาผู้ปกครอง

การสร้างโปรแกรมเสนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย มีวิธีดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1.1 ศึกษาประเด็นเสวนา โดยการใช้แบบสอบถามผู้ปกครองเด็กปฐมวัยอายุ 3 – 4 ปี จำนวน 30 คน ถึงความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองต้องการให้เป็นประเด็นในการจัดโปรแกรมเสวนา เพื่อนำมาสร้างข้อสรุปรูปแบบการจัดโปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการ เด็กปฐมวัย โดยเรื่องที่ได้จากการทำแบบสอบถามความต้องการของผู้ปกครอง 14 เรื่อง โดยให้ความรู้ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ - จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา มีประเด็นในการเสวนา 16 ประเด็น โดยในเรื่องที่ 5 และเรื่องที่ 6 จำแนกประเด็นในการเสวนาออกเป็นเรื่องละ 2 ประเด็น ดังตาราง 1

ตาราง 1 ประเด็นเสวนาผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย	ประเด็นเสวนา
1. การส่งเสริมสมรรถภาพทางกาย	- เด็กวิ่งแล้วล้มบ่อย
2. การส่งเสริมนิสัยการบริโภคที่ดี	- เด็กไม่ชอบกินผัก
3. การส่งเสริมสุขภาพและอนามัย	- เด็กชอบดูดนิ้ว
4. การส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อ	- เด็กถนัดมือซ้าย
5. การส่งเสริมการรู้จักควบคุมอารมณ์	- เด็กก้าวร้าว
	- เด็กขี้อิจฉา
6. การส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง	- เด็กขี้อาย
7. การส่งเสริมความตระหนักรู้ในตนเอง	- เด็กไม่ยอมไปโรงเรียน
8. การส่งเสริมความรับผิดชอบ	- เด็กไม่เก็บของเล่น
9. การส่งเสริมการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น	- เด็กชอบเล่นคนเดียว
	- เด็กหวงของเล่น
10. การส่งเสริมความเห็นใจผู้อื่น	- เด็กชอบรังแกน้อง
11. การส่งเสริมการตัดสินใจ	- เด็กขาดความมั่นใจในตนเอง
12. การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	- เด็กไม่กล้าแสดงออก
13. การส่งเสริมการแก้ปัญหา	- เด็กชอบเล่นรุนแรง
14. การส่งเสริมการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ	- เด็กพูดคำหยาบ

1.2 สร้างโปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

1.2.1 ผู้นำเสวนา คือ ผู้วิจัย ซึ่งทำหน้าที่บอกประเด็นปัญหาเพื่ออภิปราย กระตุ้นให้ผู้ปกครองพูดอภิปรายประเด็น บันทึกการพูดคุยการอภิปรายของผู้ปกครอง กระตุ้นให้ผู้ปกครองคิดแก้ปัญหาโดยเสริมความรู้ที่จำเป็นต่อการแก้ปัญหา และสรุปวิธีการแก้ปัญหา

1.2.2 ผู้ร่วมเสวนา คือ ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 3 – 4 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนบุรารักษ์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 15 คน

1.2.3 สถานที่ที่ใช้ในการจัดโปรแกรมเสวนาผู้ปกครอง คือ ห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1/2 อาคาร 3 โรงเรียนบุรารักษ์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

1.2.4 เวลาในการจัดโปรแกรมเสวนาผู้ปกครอง ใช้เวลาในช่วงเย็นหลังเลิกเรียนของ วันจันทร์และวันพฤหัสบดี ของทุกสัปดาห์ ใช้เวลาประชุมปรึกษาครั้งละ 50 นาที ตั้งแต่เวลา 16.00 – 16.50 น. เริ่มต้นสัปดาห์แรกของเดือน มิถุนายน พ.ศ. 2550 ถึงเดือน กรกฎาคม พ.ศ.2550 รวมจัดโปรแกรมทั้งหมด 8 สัปดาห์ ดังตาราง 2 ตามความหมายดังนี้

โรงเรียน หมายถึง ห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1/2 อาคาร 3 โรงเรียนบุรารักษ์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

บ้าน หมายถึง บ้านของผู้ปกครองแต่ละคน

ตาราง 2 การดำเนินกิจกรรมเสวนาผู้ปกครอง

วันที่ / เวลา	เรื่อง	สถานที่
สัปดาห์ที่ 1		
จ. 4 มิ.ย. 50	- ปฐมนิเทศ	โรงเรียน
16.00 – 16.50 น.	- ทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจก่อนการทดลอง	โรงเรียน
อ. 5 มิ.ย. 50	- เสวนาเรื่อง เด็กวิ่งแล้วล้มบ่อย	โรงเรียน
16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย	บ้าน
	- มอบหมายกิจกรรมให้ผู้ปกครองฝึกการวิ่งและกระโดด	
	- ร่วมกันกับลูกที่บ้าน	
	- เสริมความรู้ โดยให้เอกสารเรื่องเด็กวิ่งแล้วล้มบ่อย	

ตาราง 2 (ต่อ)

วันที่ / เวลา	เรื่อง	สถานที่
พ. 7 มิ.ย. 50 16.00 – 16.50 น.	- เสวนาเรื่อง เด็กไม่ชอบกินผัก - คำถามกระตุ้นการอภิปราย - มอบหมายกิจกรรมอาหารนี้ฝีมือหนู โดยผู้ปกครองฝึกให้ลูกมีส่วนร่วมในการประกอบอาหาร - เสริมความรู้โดยให้เอกสาร เรื่องเด็กไม่ชอบกินผัก	โรงเรียน บ้าน
สัปดาห์ที่ 2		
จ. 11 มิ.ย. 50 16.00 – 16.50 น.	- เสวนาเรื่อง เด็กชอบดูดนิ้ว - คำถามกระตุ้นการอภิปราย - มอบหมายกิจกรรมชวนลูกวาดภาพด้วยนิ้วมือ - เสริมความรู้โดยให้เอกสารเรื่องเด็กชอบดูดนิ้ว	โรงเรียน บ้าน
พ. 14 มิ.ย. 50 16.00 – 16.50 น.	- เสวนาเรื่อง เด็กถนัดมือซ้าย - คำถามกระตุ้นการอภิปราย - มอบหมายกิจกรรมชวนลูกระบายสีภาพด้วยมือขวา - เสริมความรู้โดยให้เอกสารเรื่องเด็กถนัดมือซ้าย	โรงเรียน บ้าน
สัปดาห์ที่ 3		
จ. 18 มิ.ย. 50 16.00-16.50 น.	- เสวนาเรื่อง เด็กก้าวร้าว - คำถามกระตุ้นการอภิปราย - มอบหมายกิจกรรมช่วยกันตกแต่งภาพจากเศษวัสดุ - เสริมความรู้โดยให้เอกสารเรื่องเด็กก้าวร้าว	โรงเรียน บ้าน
พ. 21 มิ.ย. 50 16.00 – 16.50 น.	- เสวนาเรื่อง เด็กขี้อิจฉา - คำถามกระตุ้นการอภิปราย - มอบหมายกิจกรรมพี่น้องช่วยกันคิดช่วยกันปั้น - เสริมความรู้โดยให้เอกสารเรื่องเด็กขี้อิจฉา	โรงเรียน บ้าน

ตาราง 2 (ต่อ)

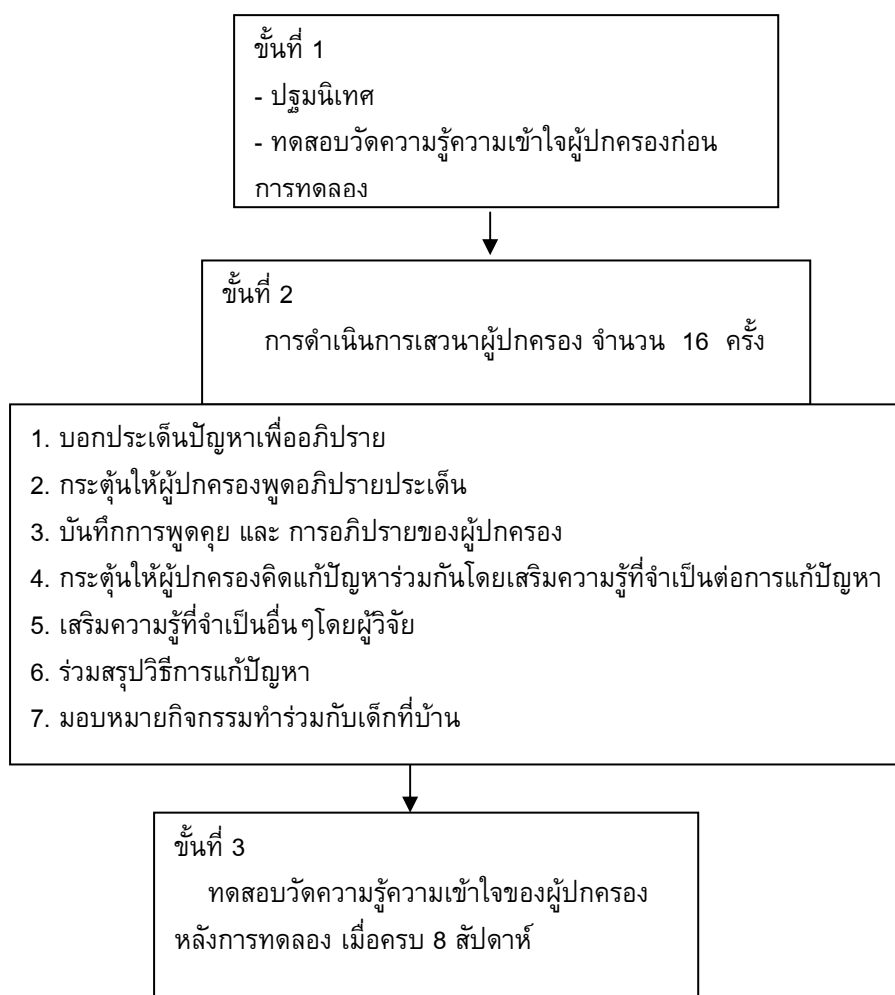
วันที่ / เวลา	เรื่อง	สถานที่
สัปดาห์ที่ 4		
จ. 25 มิ.ย. 50 16.00 – 16.50 น.	- เสวนาเรื่องเด็กชื้อาย - คำถามกระตุ้นการอภิปราย - มอบหมายกิจกรรมชวนลูกร้องเพลง - เสริมความรู้โดยให้เอกสารเรื่องเด็กชื้อาย	โรงเรียน บ้าน
พ. 28 มิ.ย. 50 16.00 – 16.50 น.	- เสวนาเรื่องเด็กไม่ยอมไปโรงเรียน - คำถามกระตุ้นการอภิปราย - มอบหมายกิจกรรมช่วยกันวาดภาพโรงเรียนในฝัน - เสริมความรู้โดยให้เอกสารเรื่องเด็กชื้อาย	โรงเรียน บ้าน
สัปดาห์ที่ 5		
จ. 2 ก.ค. 50 16.00 – 16.50 น.	- เสวนาเรื่อง เด็กไม่เก็บของเล่น - คำถามกระตุ้นการอภิปราย - มอบหมายกิจกรรมชวนลูกจัดห้องของเล่นด้วยกันที่บ้าน - เสริมความรู้โดยให้เอกสารเรื่องเด็กไม่เก็บของเล่น	โรงเรียน บ้าน
พ. 5 ก.ค. 50 16.00 – 16.50 น.	- เสวนาเรื่อง เด็กชอบเล่นคนเดียว - คำถามกระตุ้นการอภิปราย - มอบหมายกิจกรรมช่วยกันประดิษฐ์ของเล่น - เสริมความรู้โดยให้เอกสารเรื่องเด็กชอบเล่นคนเดียว	โรงเรียน บ้าน
สัปดาห์ที่ 6		
จ. 9 ก.ค. 50 16.00 – 16.50 น.	- เสวนาเรื่องเด็กหวงของเล่น - คำถามกระตุ้นการอภิปราย - มอบหมายกิจกรรมนำของเล่นมาเล่นร่วมกัน - เสริมความรู้โดยให้เอกสารเรื่องเด็กหวงของเล่น	โรงเรียน บ้าน
พ. 12 ก.ค. 50 16.00 – 16.50 น.	- เสวนาเรื่อง เด็กชอบรังแกน้อง - คำถามกระตุ้นการอภิปราย - มอบหมายกิจกรรมช่วยแม่เลี้ยงน้อง - เสริมความรู้โดยให้เอกสารเรื่องเด็กชอบรังแกน้อง	โรงเรียน บ้าน

ตาราง 2 (ต่อ)

วันที่ / เวลา	เรื่อง	สถานที่
สัปดาห์ที่ 7		
จ. 16 ก.ค. 50 16.00 – 16.50 น.	- เสวนาเรื่อง เด็กขาดความมั่นใจตนเอง - คำถามกระตุ้นการอภิปราย - มอบหมายกิจกรรม ฝึกลูกเล่นนิทาน - เสริมความรู้โดยให้เอกสารเรื่องเด็กขาดความมั่นใจตนเอง	โรงเรียน บ้าน
พ. 19 ก.ค. 50 16.00 – 16.50 น.	- เสวนาเรื่อง เด็กไม่กล้าแสดงออก - คำถามกระตุ้นการอภิปราย - มอบหมายกิจกรรม เล่นบทบาทสมมติ - เสริมความรู้โดยให้เอกสารเรื่อง เด็กไม่กล้าแสดงออก	โรงเรียน บ้าน
สัปดาห์ที่ 8		
จ. 23 ก.ค. 50 16.00 – 16.50 น.	- เสวนาเรื่อง เด็กชอบเล่นรุนแรง - คำถามกระตุ้นการอภิปราย - มอบหมายกิจกรรม สร้างภาพจากใบไม้ - เสริมความรู้โดยให้เอกสาร	โรงเรียน บ้าน
พ. 26 ก.ค. 50 16.00 – 16.50 น.	- เสวนาเรื่อง เด็กพูดคำหยาบ - คำถามกระตุ้นการอภิปราย - มอบหมายกิจกรรม หนูน้อยวาจาดี - เสริมความรู้โดยให้เอกสาร	โรงเรียน บ้าน
ศ. 27 ก.ค. 50 16.00 – 16.50 น.	- ทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจหลังการทดลอง - มอบของที่ระลึกสำหรับผู้ปกครอง	โรงเรียน

1.3 สร้างคู่มือประกอบการจัดโปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย เอกสารให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย และกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองและผู้ปกครองทำร่วมกับเด็กที่บ้าน

1.4 โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย สรุปลเป็นแผนภาพ



ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการเสวนาผู้ปกครอง

1.5 การตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า กับวิธีการดำเนินการ โดยนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านดังนี้

1) อาจารย์ ดร.กรวิภา สรรพกิจจานง อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยรามคำแหง

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิตรา ชนะกุล ประธานสาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์

3) นางญาดา ธงธรรมรัตน์ นักจิตวิทยา 6 ศูนย์สุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่น โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมาราชชนรินทร์

1.6 นำโปรแกรม เสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้ปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมเสวนาผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ดังนี้

1.6.1 เพิ่มเติมส่วนประกอบของโปรแกรม ที่มีผู้นำเสวนาคือผู้วิจัย ซึ่งทำหน้าที่บอกประเด็นปัญหาเพื่ออภิปรายและกระตุ้นให้ผู้ปกครองพูดอภิปรายประเด็น การบันทึก การพูดคุยการอภิปรายประเด็นของผู้ปกครอง เพิ่มเติมให้มีผู้ช่วยจดบันทึก เพราะถ้าผู้วิจัย บันทึกเอง จะดำเนินการไม่ทัน ผู้วิจัยจึงเพิ่มให้มีผู้ช่วยจดบันทึกการพูดคุย อภิปรายประเด็นของผู้ปกครอง 1 ท่าน คือ คุณครูยุพภกร ขาวเปี่ยม ครูพี่เลี้ยงห้องอนุบาล 1/2 โรงเรียน บุรารักษ์

1.7 นำโปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว เป็นเครื่องมือ ในการดำเนินการใช้โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยกับผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. การสร้างและหาคุณภาพของแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการ เด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 สร้างข้อคำถามเพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการ เด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา รวมทั้งหมด 32 ข้อ

2.2 นำแบบประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการ เด็กปฐมวัย ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ความสอดคล้องและเหมาะสมด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

1) อาจารย์ ดร.กรวิภา สรรพกิจจำนง อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยรามคำแหง

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิตรา ชนะกุล ประธานสาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์

3) นางญาดา ธงธรรมรัตน์ นักจิตวิทยา 6 ศูนย์สุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่น โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมาราชชนรินทร์

2.3 นำแบบประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างแบบประเมินกับจุดประสงค์ หรือ IOC ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างแบบประเมินกับจุดประสงค์ โดยพิจารณาคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ .50 จึงถือว่าใช้ได้ (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2526: 89) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบประเมินกับจุดประสงค์ IOC เท่ากับ 0.67 – 1.00 และได้ปรับปรุงแก้ไขข้อความในแบบประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คือ

2.3.1 แก้ไขตัวเลือกของข้อคำตอบ ข้อ ค ในข้อ 1 จากกล่อมเนื้อหาไม่สมบูรณ์ เป็นกล่อมเนื้อหาไม่แข็งแรง

2.3.2 แก้ไขตัวเลือกของข้อคำตอบ ข้อ ก ในข้อ 17 จากเด็กเล็กจะมีความจำสั้น ต้องฝึกแบบค่อยเป็นค่อยไปและสม่ำเสมอ ให้ตัดคำว่า จะมีความจำสั้นออก ให้เหลือเพียงเด็กเล็กต้องฝึกแบบค่อยเป็นค่อยไปและสม่ำเสมอ

2.3.3 แก้ไขตัวเลือกของข้อคำตอบ ข้อ ข ในข้อ 21 จาก เป็นธรรมชาติช่วงวัยที่เด็กจะเอาความต้องการของตนเองเป็นใหญ่ เปลี่ยนเป็น เป็นธรรมชาติช่วงวัยที่เด็กยึดตัวเองเป็นสำคัญ

2.3.4 แก้ไขตัวเลือกของข้อคำตอบ ข้อ ค ในข้อ 22 จากชี้แจงเหตุผลและเป็นแบบอย่างในการแบ่งปันให้เด็กได้เห็นบ่อยๆ เปลี่ยนเป็นผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดี ให้เห็นอย่างสม่ำเสมอ และให้เด็กมีส่วนร่วมในการแบ่งปันให้ผู้อื่น

2.3.5 แก้ไขตัวเลือกของข้อคำตอบ ข้อ ข ในข้อ 28 จากให้กำลังใจแสดงความชื่นชมยินดีเมื่อลูกทำสิ่งใดสำเร็จ เปลี่ยนเป็นแสดงความชื่นชมยินดีเมื่อลูกทำสิ่งใดสำเร็จ และให้กำลังใจเมื่อทำไม่สำเร็จ

2.4 นำแบบประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดสอบ (Try Out) กับผู้ปกครองเด็กอนุบาลปีที่ 1 ของโรงเรียนบุรารักษ์ อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรปราการ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้ววิเคราะห์แบบประเมินเป็นรายข้อ เพื่อหาความยากง่ายและหาค่าอำนาจจำแนก โดยเลือกข้อที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง .20 – .80 และข้อที่มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 – 1.00 (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 210)

จากผลการวิเคราะห์หาความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของแบบประเมิน พบว่า แบบประเมินที่ผู้วิจัยคัดเลือกมาใช้กับผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีค่าความยากง่าย (P) ตั้งแต่ .20 – .80 และค่าอำนาจจำแนก (D) ตั้งแต่ .20 – .67

2.5 ปรับปรุงแก้ไขและจัดทำแบบประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ฉบับสมบูรณ์

2.6 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยใช้วิธีของ คูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder-

Richardson) จากสูตร KR 20 (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2547: 159) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 แล้วนำแบบประเมินความรู้ ความเข้าใจของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่ได้ ไปใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) และสอบก่อนและหลังการทดลองแบบ One - group Pretest - Posttest Design)

ตาราง 3 แบบแผนการทดลอง

Pretest	Treatment	Posttest
T ₁	X	T ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

T ₁ Pretest	แทน	การประเมินวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง
X Treatment	แทน	โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจ ของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย
T ₂ Posttest	แทน	การประเมินวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง

2. การดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ดำเนินการเป็นเวลา 8 สัปดาห์โดยการจัดกิจกรรมสัปดาห์ละ 2 วัน คือ วันจันทร์ และ วันพฤหัสบดี ใช้เวลาวันละ 50 นาที ระหว่างเวลา 16.00 – 16.50 น. ตั้งแต่วันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2550 ถึงวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยถึงผู้บริหารโรงเรียนบุรารักษ์ สังกัดสำนักงานบริหารงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

2. ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบเกี่ยวกับรายละเอียดของโปรแกรมเสนา
ผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

3. คัดเลือกผู้ปกครองตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเข้าร่วม
โปรแกรม

4. ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจของผู้ปกครอง
ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย มาทดสอบกับผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่างก่อนเข้าร่วมโปรแกรม

5. ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนการดำเนินการใช้โปรแกรมเสนาผู้ปกครองที่มีต่อ
ความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
ระหว่างวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2550 ถึงวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 รวมจัดกิจกรรมทั้งสิ้น
16 ครั้ง รวมเวลาทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนในการทำกิจกรรมตามวัน
และเวลา ดังนี้

ดำเนินกิจกรรมสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ณ ห้องอนุบาล 1/2 โรงเรียนนบุรารักษ์ อำเภอเมืองฯ
จังหวัดสมุทรปราการ

ตาราง 4 การดำเนินกิจกรรมเสนาผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่	วันที่ / เวลา	การปฏิบัติ
1	จ. 4 มิ.ย. 50	- ปฐมนิเทศ
	16.00 – 16.50 น.	- ทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจก่อนการทดลอง
	อ. 5 มิ.ย. 50	- เสนาเรื่อง เด็กวิ่งแล้วล้มบ่อย
	16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย
		- มอบหมายกิจกรรมฝึกการวิ่งและกระโดดร่วมกับลูกทุกวัน
		- เสริมความรู้โดยให้เอกสาร
2	พ. 7 มิ.ย. 50	- เสนาเรื่อง เด็กไม่ชอบกินผัก
	16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย
		- มอบหมายกิจกรรมทำผักชุบแป้งทอดร่วมกับลูก
		- เสริมความรู้โดยให้เอกสาร
	จ. 11 มิ.ย. 50	- เสนาเรื่อง เด็กชอบดูดนิ้ว
	16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย
		- มอบหมายกิจกรรมชวนลูกวาดภาพด้วยนิ้วมือ
		- เสริมความรู้โดยให้เอกสาร
	พ. 14 มิ.ย. 50	- เสนาเรื่อง เด็กถนัดมือซ้าย
	16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย
		- มอบหมายกิจกรรมชวนลูกระบายสีภาพด้วยมือขวา
		- เสริมความรู้โดยให้เอกสาร

ตาราง 4 (ต่อ)

สัปดาห์ที่	วันที่ / เวลา	การปฏิบัติ
3	จ. 18 มิ.ย. 50	- เสวนาเรื่อง เด็กก้าวร้าว
	16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย
		- มอบหมายกิจกรรมช่วยกันตกแต่งภาพจากเศษวัสดุ
		- เสริมความรู้โดยให้เอกสาร
4	พ. 21 มิ.ย. 50	- เสวนาเรื่อง เด็กขี้อาย
	16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย
		- มอบหมายกิจกรรมพี่น้องช่วยกันคิดช่วยกันปั้น
		- เสริมความรู้โดยให้เอกสาร
5	จ. 25 มิ.ย. 50	- เสวนาเรื่อง เด็กไม่เก็บของเล่น
	16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย
		- มอบหมายกิจกรรมชวนลูกร้องเพลง
		- เสริมความรู้โดยให้เอกสาร
6	พ. 28 มิ.ย. 50	- เสวนาเรื่อง เด็กไม่ยอมไปโรงเรียน
	16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย
		- มอบหมายกิจกรรมช่วยกันวาดภาพโรงเรียนในฝัน
		- เสริมความรู้โดยให้เอกสาร
7	จ. 2 ก.ค. 50	- เสวนาเรื่อง เด็กไม่เก็บของเล่น
	16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย
		- มอบหมายกิจกรรมชวนลูกจัดห้องของเล่นด้วยกัน
		- เสริมความรู้โดยให้เอกสาร
8	พ. 5 ก.ค. 50	- เสวนาเรื่อง เด็กชอบเล่นคนเดียว
	16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย
		- มอบหมายกิจกรรมช่วยกันประดิษฐ์ของเล่น
		- เสริมความรู้โดยให้เอกสาร
9	จ. 9 ก.ค. 50	- เสวนาเรื่อง เด็กหวงของเล่น
	16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย
		- มอบหมายกิจกรรมนำของเล่นมารวมกัน
		- เสริมความรู้โดยให้เอกสาร
10	พ. 12 ก.ค. 50	- เสวนาเรื่อง เด็กชอบรังแกน้อง
	16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย
		- มอบหมายกิจกรรมช่วยแม่เลี้ยงน้อง
		- เสริมความรู้โดยให้เอกสาร

ตาราง 4 (ต่อ)

สัปดาห์ที่	วันที่ / เวลา	การปฏิบัติ
7	จ. 16 ก.ค. 50	- เสวนาเรื่อง เด็กขาดความมั่นใจตนเอง
	16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย
		- ให้กิจกรรม ฝึกลูกเล่นิทาน
		- เสริมความรู้โดยให้เอกสาร
	พท. 19 ก.ค. 50	- เสวนาเรื่อง เด็กไม่กล้าแสดงออก
	16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย
8		- ให้กิจกรรม เล่นบทบาทสมมติ
		- เสริมความรู้โดยให้เอกสาร
	จ. 23 ก.ค. 50	- เสวนาเรื่อง เด็กชอบเล่นรุนแรง
	16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย
		- ให้กิจกรรม สร้างภาพจากใบไม้
		- เสริมความรู้โดยให้เอกสาร
	พท. 26 ก.ค. 50	- เสวนาเรื่อง เด็กพูดคำหยาบ
	16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย
		- มอบหมายกิจกรรม หนูน้อยวาจาดี
		- เสริมความรู้โดยให้เอกสาร
	ศ. 27 ก.ค. 50	- ทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจหลังการทดลอง
	16.00 – 16.50 น.	- มอบของที่ระลึก

6. หลังจากเสร็จการดำเนินการใช้โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ผู้ปกครองทำแบบประเมินวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเข้าร่วมโปรแกรม และนำคะแนนที่ได้จากแบบประเมินครั้งนี้เป็นคะแนนหลังการทดลอง

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ค่าสถิติเกี่ยวกับผลของการใช้โปรแกรม คือ ตรวจให้คะแนนจากแบบประเมินวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย มาดำเนินการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 คำนวณหาค่าเฉลี่ย

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ของคะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการดำเนินการการใช้โปรแกรม โดยใช้ค่าแจกแจง t – แบบ Dependent Samples

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติพื้นฐาน ดังนี้

1.1 หาค่าเฉลี่ย คำนวณจากสูตร (นิภา ศรีไพโรจน์. 2527: 149)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้ปกครองในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากสูตร (นิภา ศรีไพโรจน์. 2527: 164)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N แทน จำนวนผู้ปกครองในกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

2. สถิติหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2547: 179)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 ค่าความยากง่าย (Difficulty) ของแบบประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ ; และ อังศนา สายยศ. 2538: 210)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P แทน ค่าความยากง่ายของข้อคำถาม
 R แทน จำนวนคนที่ทำข้อนั้นถูก
 N แทน จำนวนคนที่ทำข้อนั้นทั้งหมด

2.3 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ; และ อังศนา สายยศ. 2538: 210 – 211)

$$D = \frac{R_u - R_L}{\frac{N}{2}}$$

เมื่อ D แทน ค่าอำนาจจำแนก
 R_u แทน จำนวนผู้ปกครองที่ตอบถูกในกลุ่มเก่ง
 R_L แทน จำนวนผู้ปกครองที่ตอบถูกในกลุ่มอ่อน
 N แทน จำนวนผู้ปกครองในกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อนรวมกัน

2.4 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2547: 218) วิธีแบบ คูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson – KR-20)

$$r_{tt} = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_x^2} \right\}$$

เมื่อ r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความรู้ความเข้าใจ
K	แทน	จำนวนข้อคำถามของแบบประเมิน
p	แทน	สัดส่วนของผู้ตอบถูกหรือความยากของแต่ละข้อ
q	แทน	สัดส่วนของผู้ตอบผิด ซึ่งเท่ากับ $1 - p$
S_x^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบประเมิน

3. สถิติทดสอบสมมติฐาน

สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบ ระหว่างคะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองโดยใช้ t-test แบบ Dependent Sample (ล้วน สายยศ ; และ อังศนา สายยศ. 2538: 104) ดังนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	$\sum D$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของผลต่างของคะแนนระหว่างก่อน และหลังการใช้โปรแกรม
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของผลต่างของคะแนนระหว่าง ก่อนและหลังการใช้โปรแกรม
	$(\sum D)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนผลต่างทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนผู้ปกครองในกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการทดลอง และการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สัญลักษณ์ดังนี้

N	แทน	จำนวนผู้ปกครองในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
$S.D.$	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ t
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

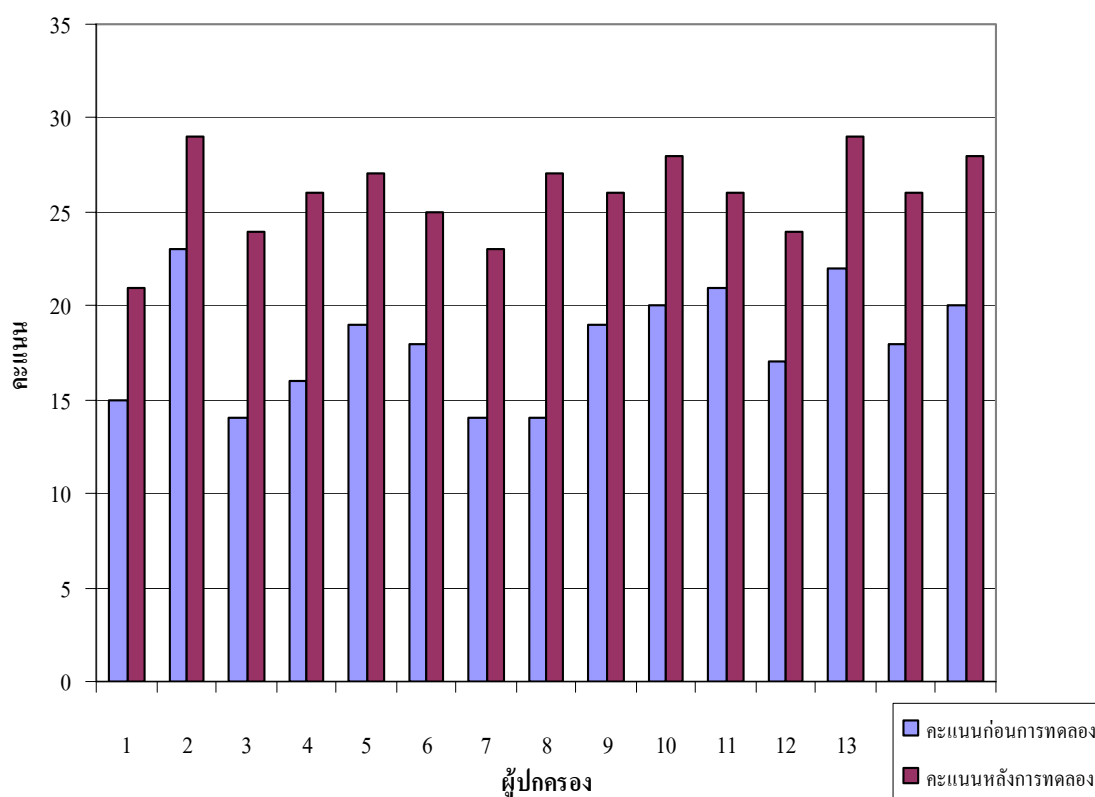
การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่ใช้โปรแกรมเสนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการทดลอง ได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตาราง 5

ตาราง 5 การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมเสนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

การประเมิน	N	$\bar{X}$	$S.D.$	t
ก่อนการทดลอง	15	18.00	2.95	15.510**
หลังการทดลอง	15	25.93	2.25	

** มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

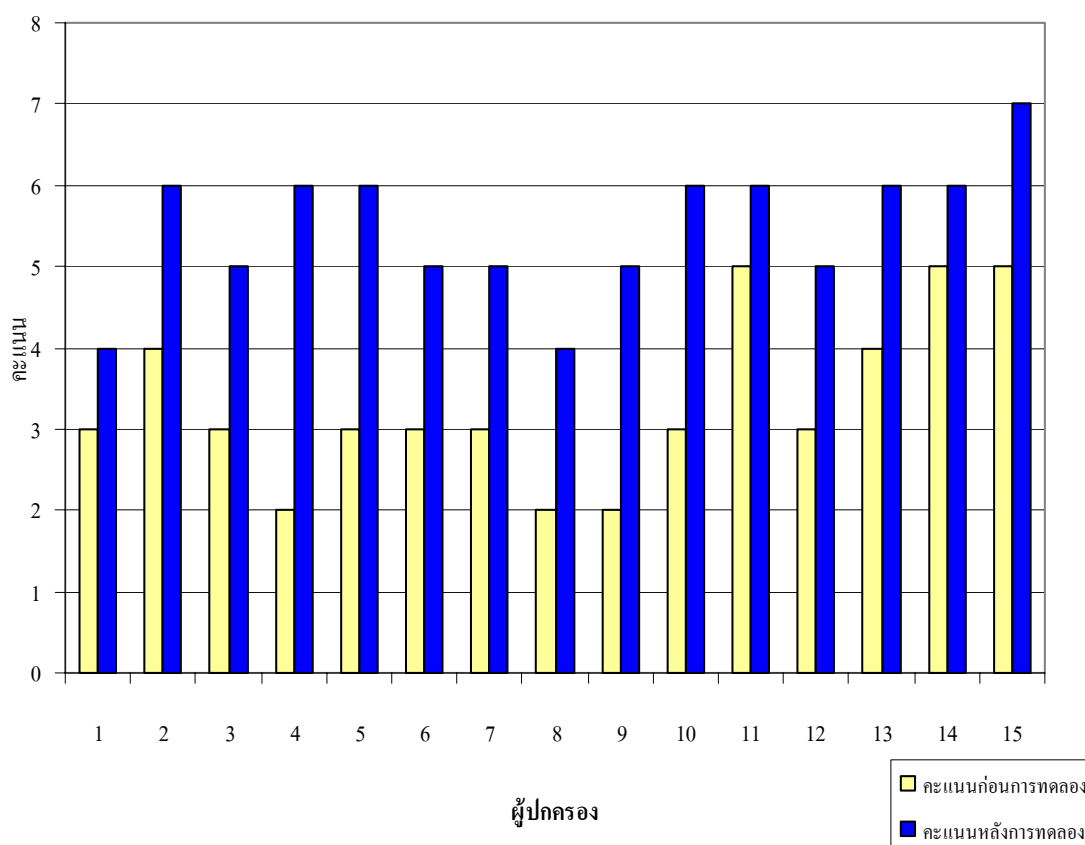
จากตาราง 5 ปรากฏว่า การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง แสดงว่าผู้ปกครองที่เข้าโปรแกรมเสนาผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01



ภาพประกอบ 3 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในภาพรวม ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมเสนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

จากภาพประกอบ 3 พบว่า ผู้ปกครองที่เข้าโปรแกรมเสนาผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในภาพรวม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

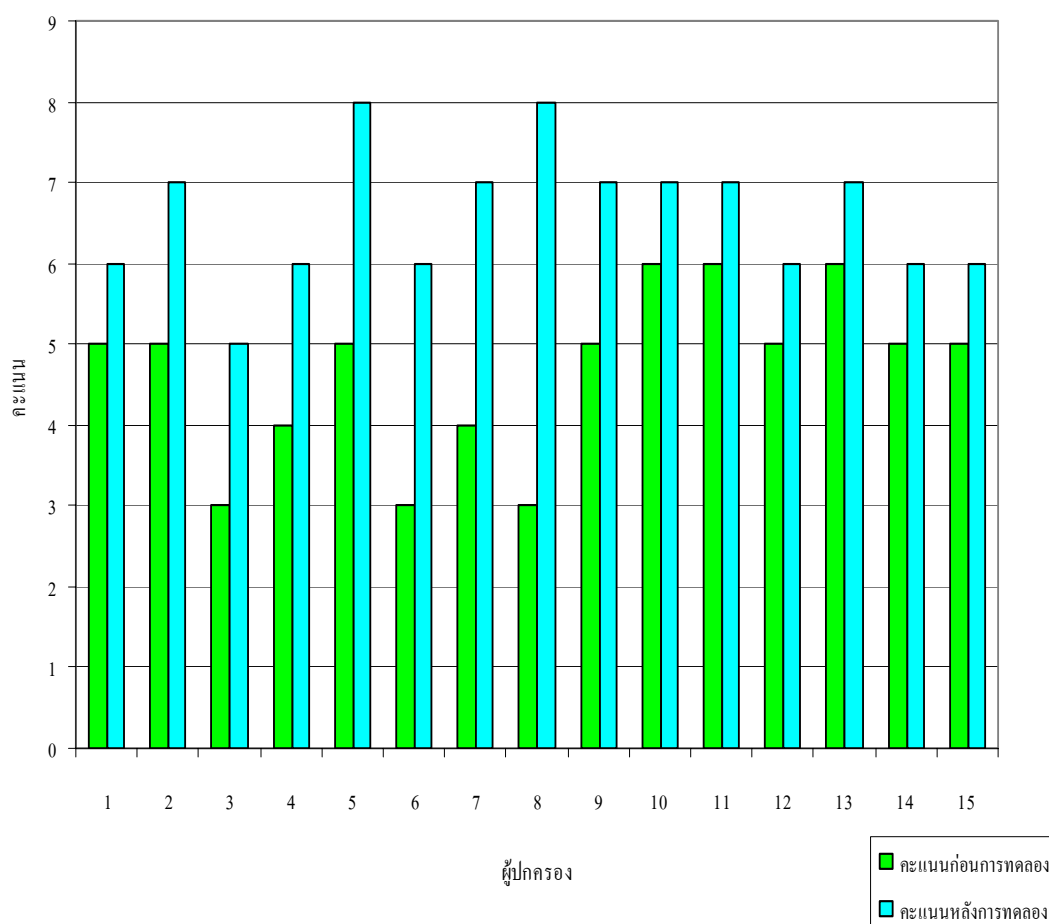
คะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย
ก่อน-หลังการทดลองของเด็กปฐมวัย



ภาพประกอบ 4 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการ
เด็กปฐมวัยด้านร่างกาย ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้
ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

จากภาพประกอบ 4 พบว่า ผู้ปกครองที่เข้าโปรแกรมเสวนาผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้านร่างกาย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

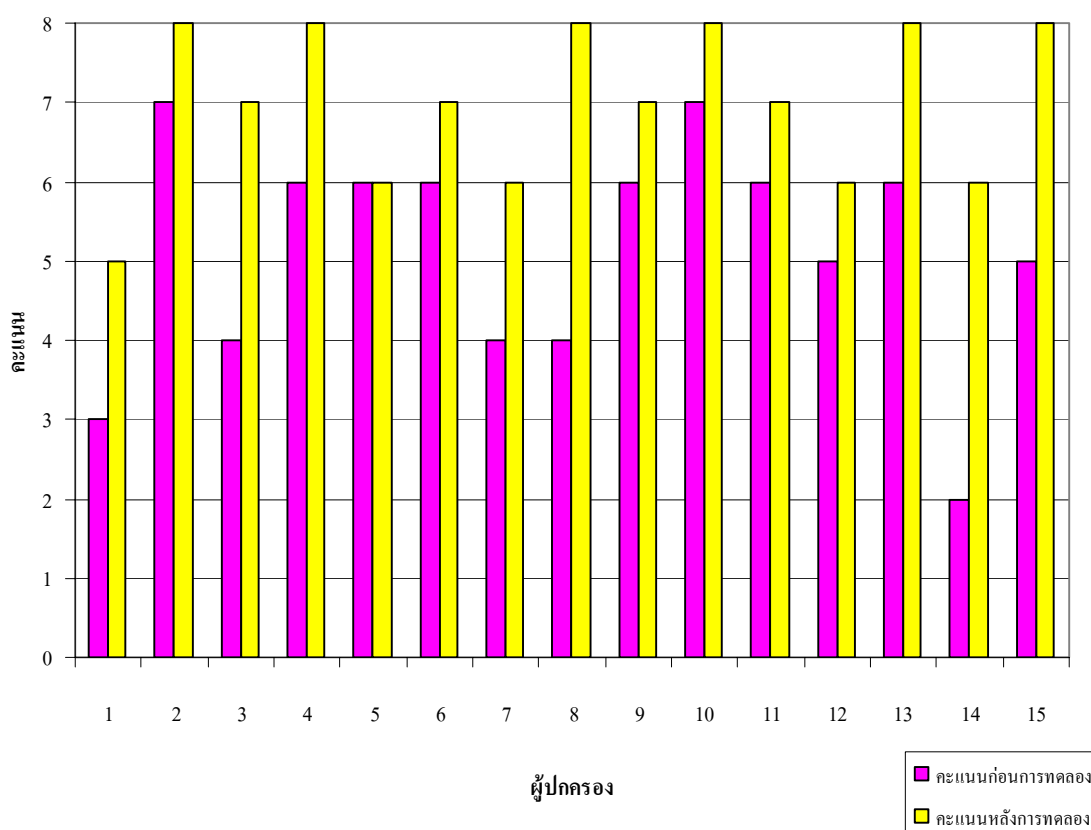
คะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านจิตใจ
ก่อนและหลังการทดลองของเด็กปฐมวัย



ภาพประกอบ 5 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการ
เด็กปฐมวัยด้านจิตใจ ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มี
ต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

จากภาพประกอบ 5 พบว่า ผู้ปกครองที่เข้าโปรแกรมเสวนาผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้านจิตใจ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

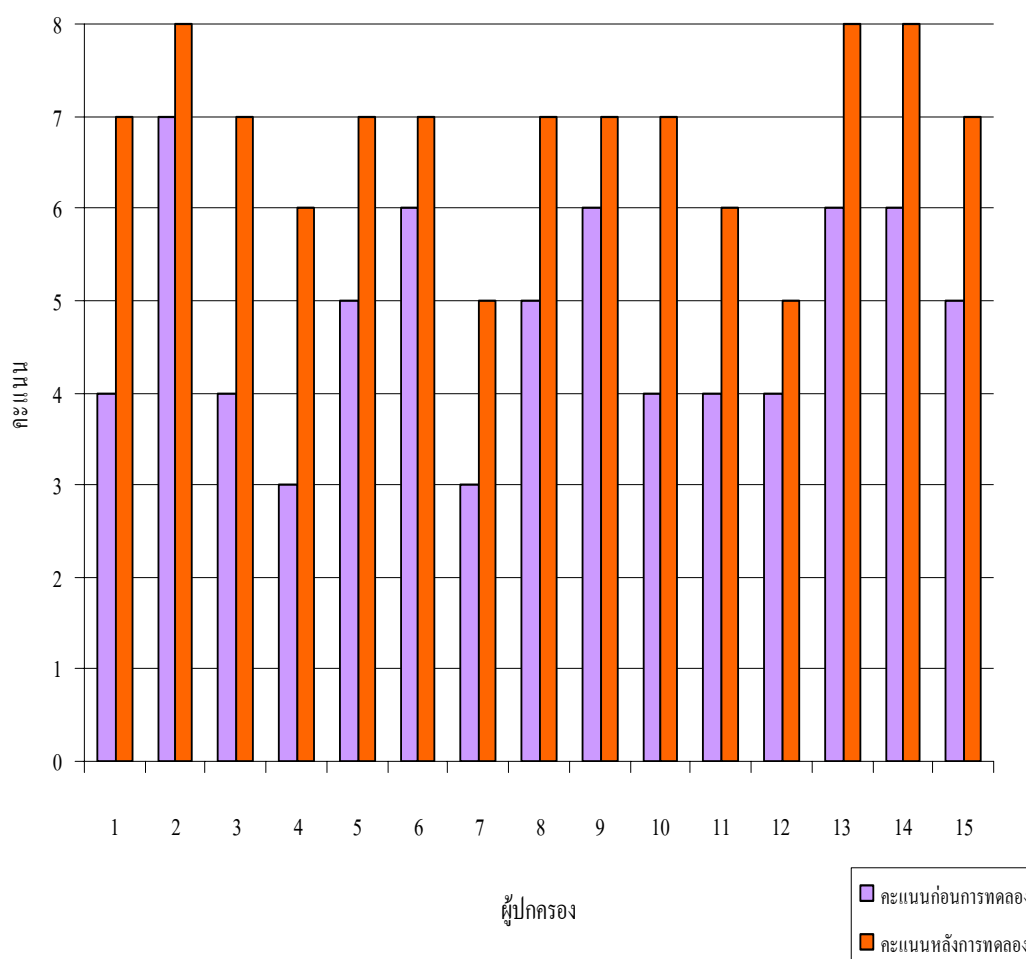
คะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม
ก่อน-หลังการทดลองของเด็กปฐมวัย



ภาพประกอบ 6 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการ
เด็กปฐมวัยด้านสังคม ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้
ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

จากภาพประกอบ 6 พบว่า ผู้ปกครองที่เข้าโปรแกรมเสวนาผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้านสังคม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

คะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการ
ด้านสติปัญญา ก่อน-หลังการทดลองของเด็กปฐมวัย



ภาพประกอบ 7 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการ
เด็กปฐมวัยด้านสติปัญญา ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมเสนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้
ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

จากภาพประกอบ 7 พบว่า ผู้ปกครองที่เข้าโปรแกรมเสนาผู้ปกครอง เกี่ยวกับการ
ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก
ปฐมวัย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา หลังการทดลอง
สูงกว่าก่อนการทดลอง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมเสนาผู้ปกครองที่มี ต่อความรู้ ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย สรุป สาระสำคัญและผลการวิจัยได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการทดลอง

สมมติฐานในการวิจัย

ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ก่อนการใช้ โปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย และหลังการใช้โปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการ เด็กปฐมวัย แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุ ระหว่าง 3 – 4 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนบุรารักษ์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็น ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุ ระหว่าง 3 – 4 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนบุรารักษ์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 15 คน โดยวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเป็นผู้ปกครองที่สมัครใจและ สามารถเข้าร่วมโปรแกรมเสนาผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ตั้งแต่เริ่ม จนจบการดำเนินการของโปรแกรม รวมทั้งสิ้น 8 สัปดาห์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย
2. แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ ความเข้าใจ ของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยถึงผู้บริหารโรงเรียนบุรารักษ์ สังกัดสำนักบริหารงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
2. ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบเกี่ยวกับรายละเอียดของโปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย
3. คัดเลือกผู้ปกครองตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเข้าร่วมโปรแกรม
4. ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย มาทดสอบกับผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่างก่อนเข้าร่วมโปรแกรม
5. ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนการดำเนินการใช้โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ระหว่างวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2550 ถึงวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 รวมจัดกิจกรรมทั้งสิ้น 16 ครั้ง รวมเวลาทั้งสิ้น 8 สัปดาห์
6. หลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินการใช้โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ผู้ปกครองทำแบบประเมินวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ฯ และนำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบดังกล่าวเป็นคะแนนหลังการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณหาค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย
2. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเลขคณิตของคะแนนความรู้ ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการดำเนินการใช้โปรแกรม โดยใช้ค่าแจกแจง t – แบบ Dependent Samples

สรุปผลการวิจัย

ผู้ปกครองที่ใช้โปรแกรมเสนาหาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ที่พบว่า ผู้ปกครองที่ได้ใช้โปรแกรมเสนาหาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า โปรแกรมเสนาหาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย สามารถส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยได้ สามารถอภิปรายได้ว่าที่โปรแกรมเสนาหาผู้ปกครอง สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยได้ สอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542 ข: 98) ที่กล่าวว่า โปรแกรมเสนาหาเป็นการจัดโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองที่มีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย แนวคิด ทฤษฎี หลักการ วัตถุประสงค์ แผนการดำเนินการ และการประเมินผลที่ชัดเจน ซึ่งสามารถช่วยให้ผู้ปกครองได้บรรลุถึงความรู้แนวการปฏิบัติและเจตคติที่ดี เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยได้

การเสนาหาเป็นการสื่อสาร 2 ทางจะช่วยให้ครูและผู้ปกครองได้ปรับความคิด ความเข้าใจและความคาดหวังให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน ซึ่งจะนำไปสู่การดำเนินกิจกรรมที่ราบรื่นและได้ความสำเร็จของการสร้างความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาระดับปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542 ข: 45) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ต้องสัมพันธ์กับผู้ปกครองได้ดี จะช่วยเป็นกุญแจสำคัญ ในการสร้างเสริมปฏิสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับโรงเรียน ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและผู้ปกครองจะช่วยนำไปสู่ความสำเร็จในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ซึ่งในองค์ประกอบของโปรแกรมเสนาหาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สามารถส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย อาจด้วยเหตุผล ดังนี้

1. การประเมินความต้องการเพื่อกำหนดสาระของโปรแกรมที่ตรงใจผู้ปกครอง ซึ่งการจัดกิจกรรมเหล่านี้สอดคล้องกับปัจจัยจูงใจ (Motivation Factor) ตามทฤษฎีสองปัจจัยของ เฮิร์เบิร์ต ที่กล่าวไว้ว่า ปัจจัยแรกต้องให้ผู้ปกครองเกิดความต้องการที่จะเข้าร่วมโปรแกรมด้วยตัวเอง โดยการประชาสัมพันธ์โปรแกรมที่ดี ให้โปรแกรมดูน่าสนใจ มีประโยชน์ มีคุณค่า มีการกำหนดเรื่องที่น่าสนใจกับแนวโน้มของสังคม นโยบายของรัฐ และนโยบายของโรงเรียนเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ที่สุดสำหรับผู้ปกครองและเด็ก จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้ปกครอง

เกิดความสนใจและต้องการเข้าร่วมโปรแกรม ซึ่งสอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542 ข: 86) กล่าวว่า ในการจัดการโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองที่ค้ำค่าน่าสนใจนั้น การใช้เรื่องคัดกรองจะดี เพราะจะตรงกับความต้องการของผู้ปกครองมากที่สุด ซึ่งในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยเริ่มต้นวิจัยด้วยการประเมินความต้องการ (Need Assessment) ก่อนการวางแผนเสวนา ด้วยการทำการประเมินความต้องการ ดังนี้ ความต้องการของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ด้านร่างกาย ได้แก่ สุขภาพอนามัย สมรรถภาพทางกาย นิสัยการบริโภคที่ดี การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อ ด้านอารมณ์ – จิตใจ ได้แก่ การรู้จักควบคุมตนเอง ภาวะภูมิใจในตนเอง ความตระหนักรู้ในตนเอง ด้านสังคม ได้แก่ ความเห็นใจผู้อื่น การสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น ความรับผิดชอบ และด้านสติปัญญา ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ แล้วพบว่า มีเรื่องที่คุณปกครองสนใจทั้งหมด 16 เรื่อง ที่ผู้วิจัยนำมาเป็นแผนการเสวนา

2. การใช้จิตวิทยาการจูงใจ ผู้ปกครองเป็นผู้ใหญ่ที่มีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบซึ่งเป็นภารกิจที่ทำให้ผู้ปกครองมีข้ออ้างที่จะไม่เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น การจูงใจจึงเป็นกลวิธีที่สำคัญที่ใช้เพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมของโปรแกรมได้วิธีหนึ่ง (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542 ข: 69) ในโปรแกรมเสวนาผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยจัด มีการจูงใจผู้ปกครองให้เข้าร่วมกิจกรรมของโปรแกรม โดยการสร้างคุณค่าการเรียนรู้ ตามโปรแกรมด้วยการ 1) มีปฐมนิเทศ 2) มีคู่มือและเอกสารความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย มีหนังสือนิทานสำหรับเด็ก และหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย และ 3) มีกิจกรรมให้ผู้ปกครองนำไปปฏิบัติร่วมกับเด็กที่บ้าน สอดคล้องกับ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2541: 21) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ใหญ่จะสามารถเรียนรู้ได้ดี ถ้ามีการได้ฝึกปฏิบัติและในการเข้าร่วมกิจกรรม มีการคอยดูแลให้คำแนะนำกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด อีกทั้งในโปรแกรมยังมีการแจกเอกสารแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ร่วมกับเด็กที่บ้านสามารถช่วยให้ผู้ปกครองเกิดความเข้าใจในความรู้และประเด็นปัญหาที่สงสัย การทำกิจกรรมร่วมกับลูก ช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจในหลักการ และทักษะการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่ถูกต้อง 4) การสร้างสิ่งแวดล้อม โดยในโปรแกรมมีการจัดอาหารว่างและเครื่องดื่มบริการทุกครั้งที่จัดประชุม สถานที่จัดประชุม สะดวกสบายมีโต๊ะเก้าอี้เพียงพอ มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่น่าสนใจ มีการแจกรางวัล ซึ่งจะช่วยจูงใจให้ผู้ปกครองทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความสนุกสนานและมั่นใจ การจูงใจจะทำให้คนอยากที่จะกระทำและสนุกสนานในการทำ

3. บรรยากาศเป็นกันเอง ผู้วิจัยสร้างความเป็นกันเอง โดยการจูงใจ เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าร่วมโปรแกรมของโรงเรียน คือ การทำให้ผู้ปกครองได้ตระหนักถึงความสำคัญและเกิดความสนใจร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับผู้ปกครอง เพราะเมื่อผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ส่วนตัวเกิดขึ้นแล้วก็จะทำให้บรรยากาศของความร่วมมือตามมา ดังนั้น ในการเชิญผู้ปกครอง

ถ้าผู้ปกครองรู้สึกว่าการโปรแกรมของโรงเรียนน่าสนใจก็จะเสนอตัวเข้าร่วมกิจกรรม และจะทำให้การประชุมครั้งต่อไปสำเร็จด้วย (วรนาท รักสกุลไทย. 2535: 22) ซึ่งสอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ กล่าวว่า การจูงใจเป็นวิธีการที่จะทำให้คนมีความสนใจ อยากทำในสิ่งที่น่าสนใจโดยไม่ลังเล การให้การศึกษากับผู้ปกครองในโรงเรียน จึงจำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจให้มีความน่าสนใจ

4. การกำหนดตารางเวลา และเวลาในการจัดกิจกรรมของโปรแกรมที่สอดคล้องกับภารกิจของผู้ปกครอง โดยใช้เวลาในช่วงเย็นหลังเลิกเรียนของวันจันทร์และวันพฤหัสบดีของทุกสัปดาห์ ใช้เวลาในการประชุมปรึกษาหารือ 50 นาที จากงานวิจัยของ นิตยา ไสงาม (2543: 79) ที่พบว่า การใช้เวลาในการเข้าร่วมประชุม พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีภาระหน้าที่ที่จะต้องรับบุตรหลานกลับบ้าน จึงไม่ต้องการใช้เวลาในการประชุมที่นานเกินไป เพื่อจะได้มีเวลาพักผ่อนหรือทำธุระส่วนตัวร่วมกับครอบครัวบ้าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภา ทองไทย (2525: 204) ที่พบว่า การใช้เวลาในการอบรมหลักสูตรแต่ละหลักสูตร หากใช้เวลานานเกินไปจะมีผู้เข้ารับการอบรมขาดหายไปครึ่งหนึ่ง เพราะเกิดความเบื่อหน่าย โดยรูปแบบการประชุมที่ต้องการคือ เป็นรูปแบบการประชุม ที่มีการลงมือปฏิบัติ มีกิจกรรมด้วยรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา

5. การกระตุ้นให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อให้ผู้ปกครองได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ และปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ระหว่างผู้ปกครองกับผู้ปกครอง ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการเสวนา คือ ผู้วิจัย เป็นผู้บอกประเด็นปัญหาเพื่ออภิปราย ผู้วิจัยพุดกระตุ้นให้ผู้ปกครองพุดอภิปรายประเด็นเกี่ยวกับปัญหา และมีผู้ช่วยคอยจดบันทึกการพุดคุย และการอภิปรายของผู้ปกครอง ผู้วิจัยกระตุ้นให้ผู้ปกครอง คิดแก้ปัญหา โดยเสริมความรู้ที่จำเป็นต่อการแก้ปัญหา แล้วร่วมกันสรุปวิธีการแก้ปัญหาจากหัวข้อที่เสวนาในการทำกิจกรรม ผู้วิจัยได้นำสื่อต่างๆ มาใช้เพื่อถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้ปกครอง ได้แก่ เอกสารประกอบการเสวนา เช่น เอกสารให้ความรู้เกี่ยวกับการแก้ปัญหาต่างๆ ของเด็กปฐมวัย กิจกรรมใบงานที่ให้ผู้ปกครองทำร่วมกับเด็กที่บ้าน และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ การจัดการศึกษาในรูปแบบการประชุม เป็นการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองโดยตรง บางครั้งเป็นสิ่งที่ยาก เพราะผู้ปกครองมีทักษะความชำนาญ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542 ข: 100) กล่าวว่า หลักที่สำคัญในการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ร่วมรับผิดชอบและวางแผน ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งผู้ปกครองอาจมีวิธีการเสนอแนะที่ดีเป็นการสร้างความภาคภูมิใจในตนให้แก่ผู้ปกครอง วิธีการเรียนรู้แบบนี้ จึงเป็นวิธีที่ดีที่สุดวิธีหนึ่งสำหรับผู้ปกครอง รวมถึงมีการจูงใจผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้น โดยการกำหนดเนื้อหาของโปรแกรมที่น่าสนใจ บรรยายภาพของการจัดประชุมเป็นกันเอง เช่นกันกับ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ที่กล่าวว่า ผู้ปกครองจะสามารถเรียนรู้ได้ดี เมื่อได้รับการจูงใจ และเห็นความสำคัญของสิ่งที่เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน มีการให้กำลังใจกัน มีบรรยากาศของความเป็นกันเอง (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2541: 21)

6. การเสริมความรู้ วิธีการที่จะให้การศึกษาเพิ่มเติมแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาและการเลี้ยงดูเด็กนั้น จะต้องมีการบวนการวิธีเฉพาะ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542 ข: 46 – 48) เพราะฉะนั้น ครูจึงควรทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการความสะดวกให้กับผู้ปกครองที่เข้ามาเรียนรู้ สอนในสิ่งที่เขาสนใจ และเป็นประโยชน์โดยตรง ผู้ปกครองส่วนใหญ่เรียนรู้โดยอาศัยปัญหาเป็นศูนย์กลาง ผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่เข้ามาซ่อมโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง เพราะขาดความรู้และประสบการณ์ในการแก้ปัญหา (นิตยา ไสงาม. 2543: 25) พบว่า ผู้ปกครองมีพัฒนาการความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น โดยสังเกตจากการสนทนาแลกเปลี่ยนปัญหา ชักถาม พูดคุยกันของผู้ปกครองในระหว่างดำเนินการของโปรแกรม จากการจัดประชุมครั้งแรก จากการจดบันทึก การสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของผู้ปกครอง จากการเสนอวิธีการ แก้ไขปัญหา บางข้อแสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองยังขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ได้แก่

“ ดิฉันว่าเด็กที่วิ่งแล้วล้มบ่อยเป็นเพราะเด็กยังเล็กเกินไปยังวิ่งไม่คล่อง พ่อแม่ไม่ดูแล เวลาเด็กเล่น ” “ พี่ว่าเด็กที่วิ่งแล้วล้มบ่อยเพราะร่างกายเขาคงขาดโปรตีนมากกว่า ” “ ลูกของหนู ไม่ชอบกินผักที่มีกลิ่นแรงๆ บอกว่าขมและเผ็ด ” “ ผมว่าผักบางชนิดแข็งเกินไปไม่เหมาะที่จะเป็นอาหารของเด็ก ” “ ลูกของดิฉันก็ก้าวร้าวมาก ทั้งที่เป็นลูกคนเดียวตามใจทุกอย่างก็ยังไม่พอใจตัวเอง ดื้อมาก พอถูกขัดใจชอบขว้างปาสิ่งของ คุณพ่อเค้าจะตีแรงๆ ก็ยังไม่หาย ” “ ลูกหนูก็เป็นค่ะ ชอบทำลายสิ่งของ แต่หนูจะไม่ตีหนูจะเดินหนีแล้วขังให้อยู่คนเดียว เลิกไววายเมื่อไหร่ค่อยมาคุยกันใหม่ ” เป็นต้น และยังมีผู้ปกครองบางท่านที่ไม่เห็นความสำคัญของการส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็ก โดยบางคนบอกว่าไม่มีเวลา ก็ส่งให้มาโรงเรียนแล้ว การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยน่าจะเป็นหน้าที่ของครู ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ฉันทนา ภาคบังข (2541: 4 – 5) ที่กล่าวว่า ปัญหาต่างๆ ในการส่งเสริมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองมักเกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการเด็ก และขาดคนช่วยเหลือแนะนำ การให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองจะช่วยลดปัญหาต่างๆ ได้ ดังนั้น จากเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมดชี้ให้เห็นว่ากิจกรรมการประชุมของโปรแกรม สามารถช่วยให้ผู้ปกครองเกิดความรู้ ความเข้าใจ ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยได้ จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ปกครองกับผู้ปกครองและระหว่างผู้ปกครองกับครูไปพร้อมกัน

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. การทำกิจกรรมร่วมกันในครั้งแรกของผู้ปกครอง ในสัปดาห์ที่ 1 วันที่ 5 มิถุนายน 2550 ผู้ปกครองบางคนยังไม่คุ้นเคยกันเท่าที่ควร จึงไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ขาดความมั่นใจ ในการพูดคุยกับผู้อื่นเพราะกลัวว่า ความคิดเห็นของตนเองจะไม่ถูกต้อง ผู้ปกครองบางคนคิดว่ากิจกรรมนี้จะไม่สามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้จริง ผู้วิจัยจึงได้ชี้แจงถึงประเด็นปัญหา เพื่ออธิบายและกระตุ้นโดยการแนะนำให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการแสดงความ

คิดเห็นโดยเล่าประสบการณ์ตรงที่เกิดขึ้นกับลูกจริงๆ แลกเปลี่ยนกัน โดยเปลี่ยนกันเล่าปัญหาที่เกิดขึ้น และช่วยกันคิดวิธีการแก้ปัญหา เพื่อจะได้นำไปทดลองปฏิบัติกับเด็กได้ ในการทำกิจกรรมในครั้งนี้ 2 ในสัปดาห์ที่ 1 วันที่ 7 มิถุนายน 2550 ผู้ปกครองสามารถเริ่มทำกิจกรรมได้ทันที และบรรยากาศในการเสวนา เป็นไปอย่างราบรื่น ผู้ปกครองทุกคนให้ความสนใจ และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

2. ผู้ปกครองที่สมัครใจมาเข้าร่วมโปรแกรม ส่วนมากจะเป็นผู้ปกครองที่เป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย คือคนที่มาเข้าโปรแกรมจะเป็นแม่เป็นส่วนมาก อาจเนื่องมาจากภาระหน้าที่การทำงานที่พ่อต้องทำงานนอกบ้าน ส่วนแม่มีหน้าที่ต้องคอยดูแลลูก แต่ก็ยังมีบางครั้งที่แม่มาเข้าร่วมโปรแกรมไม่ได้ ก็จะให้พ่อมาเข้าร่วมโปรแกรมแทน

3. สื่ออุปกรณ์ที่ให้กับผู้ปกครองเพื่อนำไปทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่บ้าน เช่นรูปภาพสีเทียน สีน้ำ ดินน้ำมัน ฯลฯ เวลาแจกจะใช้วิธีการส่งต่อให้ผู้ปกครองหยิบกันเองจึงเสียเวลาอยู่บ้างเพราะผู้ปกครอง จะเลือกภาพ เลือกสีตามที่ตนเองชอบ เพราะภาพกับสีที่แจกให้ไม่เหมือนกัน ครั้งต่อไปผู้วิจัยจึงจัดเป็นชุด แล้วนำไปให้ผู้ปกครองเป็นรายบุคคลคนซึ่งแก้ปัญหาได้

4. ในการจัดกิจกรรมการประชุมเสวนากับผู้ปกครองนั้นจัดในช่วงเวลาหลังเลิกเรียน จึงทำให้มีเด็กบางคนมาคอยวนเวียนอยู่ใกล้ๆ ผู้ปกครอง เด็กบางคนไม่ยอมไปนั่งรอข้างนอก เด็กบางคนคอยเดินเข้ามาขอของว่างและเครื่องดื่มของผู้ปกครองไปรับประทานเอง ผู้วิจัยจึงจัดให้มีครูพี่เลี้ยงคอยดูแลเด็กๆ ให้เล่นรอผู้ปกครองอยู่ด้านนอก โดยจัดของว่างและเครื่องดื่มไว้ให้เด็กต่างหาก หากิจกรรมให้เด็กเล่น เช่น เล่นเครื่องเล่นในสนาม หรือ จัดหาหนังสือนิทานมาเล่าให้เด็กฟัง เป็นต้น

5. ในช่วงสัปดาห์ที่สอง หลังจากที่ผู้ปกครองได้เข้าร่วมโปรแกรม และได้รับความรู้เกี่ยวกับ บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย พบว่า ผู้ปกครองเริ่มมีความรู้ความเข้าใจที่ดีขึ้นเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการให้กับลูกได้ สังเกตได้จากความตั้งใจในการทำกิจกรรมร่วมกับลูกที่บ้าน แล้วนำผลงานที่ได้มานำเสนอให้ผู้ปกครองคนอื่นและผู้วิจัยได้เห็น ผู้ปกครองจะเกิดความภาคภูมิใจในชิ้นงานที่ตนเองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการตามกิจกรรมต่างๆ ให้กับลูกได้ จากการสังเกตเห็นผู้ปกครองบางท่านจะมาเข้าร่วมประชุมซ้ำ ในครั้งแรก และครั้งที่สอง แต่ครั้งต่อๆ มา ก็มาร่วมประชุมได้ทันเวลา บางครั้งมาก่อนเวลาและมานั่งรอเข้าร่วมประชุมด้วยความกระตือรือร้น แสดงให้เห็นว่า การประชุมเสวนาแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้ปกครองกับผู้ปกครอง และระหว่างผู้ปกครองกับครู สามารถช่วยให้ผู้ปกครองได้พัฒนาทั้งความรู้ ทักษะการปฏิบัติ และเจตคติที่ดี เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ครูและผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ที่สนใจจะนำโปรแกรมเสนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยไปใช้ ควรมีการสำรวจความต้องการของผู้ปกครองก่อน และต้องมีการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี หลักการ วัตถุประสงค์ แนวการจัดกิจกรรม และการประเมินผล ให้ละเอียด เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และควรมีการทดลองปฏิบัติก่อนเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการนำไปใช้จริง เช่น ปัญหาการที่ผู้ปกครองบางคนยังไม่คุ้นเคยกันเท่าที่ควร จึงไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ขาดความมั่นใจในการพูดคุยกับผู้อื่นเพราะกลัวว่าความคิดเห็นของตนเองจะไม่ถูกต้อง ผู้ปกครองบางคนคิดว่ากิจกรรมนี้จะไม่สามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้จริง เป็นต้น
2. ครูและผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้ที่สนใจจะนำโปรแกรมเสนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยไปใช้ ควรจัดอบรม และให้ความรู้กับครูในโรงเรียนก่อน เพื่อให้มีความแม่นยำในทฤษฎีและหลักการในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย เพื่อใช้ในการตอบคำถามและให้คำแนะนำกับผู้ปกครองได้อย่างถูกต้อง เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
3. ขั้นตอนและกิจกรรมในโปรแกรม สามารถนำไปดัดแปลง เช่น เวลา สื่อ กิจกรรม และอื่นๆ เพื่อให้เหมาะสมตามความสะดวกของผู้ปกครองได้ แต่ควรจัดกิจกรรมให้ครบตามที่กำหนดไว้ในแผนเพื่อให้ผู้ปกครองได้รับรู้อย่างเพียงพอ
4. โรงเรียนหรือหน่วยงานที่สนใจจะนำโปรแกรมเสนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยไปใช้ จะต้องมีการยอมรับการให้เกียรติ การนับถือผู้ปกครองอย่างจริงจัง รวมถึงเวลาในการจัดโปรแกรมจะต้องไม่รบกวนเวลาของผู้ปกครองมากเกินไป ต้องคำนึงถึงภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบของผู้ปกครองเป็นหลัก
5. การจัดกิจกรรมในโปรแกรม ควรมีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อไม่ให้ผู้ปกครองเกิดความเบื่อ เช่น มีกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงร่วมกับลูกที่บ้าน และมีการสะท้อนการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับลูก เป็นต้น
6. เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมอาจมีการยืดหยุ่นให้เหมาะสมเช่น อาจจัดขึ้นในวันหยุดถ้าผู้ปกครองส่วนมากมีเวลาว่างในวันหยุด เพิ่มกิจกรรมที่น่าสนใจให้มากขึ้น โดยให้เด็ก ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในขณะทำกิจกรรมไปพร้อมๆ กัน โดยจัดมุมเฉพาะของเด็กไว้อีกส่วนหนึ่ง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ควรมีการพัฒนาโปรแกรมเสนาผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองทำกิจกรรมร่วมกับลูกที่บ้านในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 และชั้นอนุบาลปีที่ 3 เพื่อให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับลูกที่บ้านมากขึ้น และมี

โอกาสได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น รวมถึงเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้อย่างต่อเนื่อง

2. ควรมีการศึกษาผลของการจัดโปรแกรมเสนาสำหรับผู้ปกครองที่มีต่อตัวแปรอื่นๆ เช่น การส่งเสริมความสามารถทางการอ่าน การส่งเสริมการมีระเบียบวินัย เป็นต้น

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้โปรแกรมเสนาผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย กับวิธีการให้ความรู้กับผู้ปกครองในรูปแบบอื่นๆ เช่น การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล การเยี่ยมบ้าน การใช้จดหมายข่าว เป็นต้น

4. ควรเปรียบเทียบพัฒนาการแต่ละด้านและการเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและผู้ปกครองในกรณีที่ผู้ปกครองมีพื้นฐานการศึกษาที่แตกต่างกัน จะเป็นอย่างไร ผลของการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กจะแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). คู่มือพัฒนาการดำเนินชีวิตระดับก่อน
ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงสาธารณสุข.
- . (2545). คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การรับส่งสินค้า
และพัสดุภัณฑ์.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2541). คู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต
สำหรับเด็ก. นนทบุรี: สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต.
- . (2540). คู่มือผู้บริหารทักษะชีวิตในโรงเรียน : ต่อทิศทางการพัฒนาคน
ด้านสุขภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กฤษฎี ภูพัฒน์. (2538). การศึกษาวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้ชุดความรู้แก่
ผู้ปกครอง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กัมภณฑ์ จุนโท. (2543, ตุลาคม). ปฏิรูปการศึกษาให้ได้ผล : จุดเริ่มต้นที่ผู้ปกครอง.
วารสารวิชาการ. 10(3): 35 – 36.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2541). อุปกรณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย การเลี้ยงดูเด็กก่อน
วัยเรียน : 3 – 5 ขวบ. กรุงเทพฯ: โชติสุขการพิมพ์.
- . (2542). การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- . (2542). การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน 3 – 5 ขวบ. กรุงเทพฯ: โชติสุขการพิมพ์.
- . (2544, ตุลาคม). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน. วารสารการศึกษา
ปฐมวัย. 5(4): 30 – 36.
- . (2545). รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ: เอ็ดสัน
เพรสโปรดักส์.
- . (2549, เมษายน). งานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยกับผู้ปกครอง.
วารสารการศึกษาปฐมวัย. 10(2): 54.
- แก้วใจ นิราช. (2542). การศึกษาปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ หลักสูตรการศึกษา
นอกโรงเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในเขตภาค
ตะวันออก. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- คณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2543). *การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- เจนจิรา คงสุข. (2540). *การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริม
พัฒนาการ*. ปรินญานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ฉวีวรรณ นิยมชาติ. (2538). *การพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของเด็กก่อน
ประถมศึกษาที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมคณิตอย่างมีแบบแผน*.
ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2531). *เอกสารประกอบการศึกษาวิชา ปว. 541 การศึกษาสำหรับ
ผู้ปกครอง*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- (2537). *ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย. ในประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาการศึกษา
ปฐมวัย หน่วยที่ 8. นนทบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*.
- ฉันทนา ภาคบงกช; และคณะ. (2541). *การสร้างชุดฝึกอบรมพ่อแม่เพื่อการพัฒนาเด็กอย่างมี
คุณภาพ*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชูลีพร อนะมาน. (2539). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่ส่งเด็กเข้าโรงเรียนเอกชน จังหวัด
สระบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- เชียรศรี วิวิธสิริ. (2534). *จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ญาดา ธงธรรมรัตน์. (2549). *ผลของโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการปรับเปลี่ยน
พฤติกรรมพื้นฐานเด็กปฐมวัยออทิสติก*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทรงพร สุทธิธรรม. (2534). *การศึกษาความสามารถในการรับรู้และเข้าใจทัศนะของผู้อื่นของ
เด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองจัดกิจกรรมนิทานเพื่อส่งเสริมการคลายการยึดตัวเองเป็น
ศูนย์กลาง*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทองพูล เพิ่มดี. (2542). *การศึกษาการจูงใจของพนักงานห้างสรรพสินค้าในการเข้าเรียน
หลักสูตร การศึกษาสายสามัญวิธีเรียนทางไกล ของศูนย์ศึกษานอกโรงเรียน
กรุงเทพมหานคร 1*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพย์วรรณ นพวงศ์ ณ อยู่ธยา. (2532, ตุลาคม-ธันวาคม). *เรียนเพื่ออะไร. วิทยาจารย์
เล่ม 4*.

- ทิตินา แชนมณี; และคณะ. (2535). *หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2541). *บทบาทของครอบครัวกับการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- . (2544). *พัฒนากระบวนการคิดในเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตยา ประพฤติกิจ. (2539). ผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัย. ใน *ประมวล 3 ชุติวิชา หลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 13*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิตยา วิทยาภรณ์. (2547, กรกฎาคม). ความพร้อมสำหรับการอ่านเขียนของเด็กปฐมวัย. *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 3(4): 14 – 15.
- นิตยา ไสงาม. (2543). *การศึกษาสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กอนุบาลในจังหวัดศรีสะเกษ*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิตินันท์ วิชิตชลชัย. (2535). *ผลของการใช้ชุดส่งเสริมความรู้แก่ผู้ปกครองที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิภา ทองไทย. (2525). *หลักสูตรการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยก่อนเรียนสำหรับพ่อแม่ในชุมชนเกษตรกรรมชนบท*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ด. (วิชาเอกการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บันลือ พฤษะวัน. (2549). *จุดประกายสมองของเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2547). การวัดประเมินการเรียนรู้. ใน *เอกสารประกอบการเรียนวิชาวัดผล 401*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประดิษฐ์ อูปรนัย. (2536). *เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยเด็ก หน่วยที่ 8 (เล่ม 2)*. อรุณการพิมพ์.
- ปัทมศิริ ชีรานุรักษ์. (2539). *การพัฒนาโปรแกรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือขั้นต้นของเด็กวัยอนุบาล*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ผานิต บิลมาศ. (2530). *การวัดทักษะกีฬา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- พรทิพย์ สวิล. (2537). การจัดกิจกรรมการสอนของครูกับความพร้อมทางการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียนในโรงเรียนอนุบาลรัฐบาลและเอกชน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- พัชรี ผลโยธิน. (2540, มกราคม). เด็กปฐมวัยกับพฤติกรรมการร่วมมือ. วารสารการศึกษาปฐมวัย. 1(1): 59 – 62.
- พัชรี เวชยันต์วิวัฒน์. (2547, กรกฎาคม). การพัฒนาการศึกษาปฐมวัย. วารสารการศึกษาปฐมวัย. 3(4): 6.
- พัชรี สวนแก้ว. (2532). เอกสารประกอบการสอนการให้การศึกษาแก่พ่อแม่ (2174503). ภาควิชา โรงเรียนสาธิต คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- . (2536). การแนะแนวผู้ปกครองเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ดวงกมล.
- . (2536). จิตวิทยาพัฒนาการและการดูแลเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ดวงกมล.
- พิมพา ตามี. (2540). ความต้องการของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่. ปรินญานิพนธ์ ศศ.ม. (การประถมศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ภรณี คุรุรัตน์. (2535). การเล่นของเด็ก. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เยาวพา เตชะคุปต์. (2542). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- รัชณี รัตน. (2533). ผลของการใช้กิจกรรมจากชุดให้ความรู้แก่ผู้ปกครองที่มีต่อความสามารถในการใช้กล่อมเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ; และ อังศนา สายยศ. (2538). หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรนาท รักสกุลไทย. (2548). 365 กิจกรรมสร้างเสริมความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊ค.
- วรรณิ คุรุรัตน์; และคณะ. (2542). การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยแนวคิดของกลุ่มนักการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เซเว่น.
- วรารณ รักรัตน์. (2535). การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: แสงศิลป์การพิมพ์.
- วรรัตน์ นิยมไทย. (2547). ผลของการให้ความรู้ผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- วรสิรา สิงห์สุรีย์. (2549). ผลของรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ที่มีต่อการเรียนรู้ของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วาสนา คุณาอภิสิทธิ์. (2540). สมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ. ใน เอกสารประกอบการเรียนวิชาหลักสูตรพลศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วาสนา พรหมทอง. (2544). การศึกษาการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายตามปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครองครอบครัวชาวประมง. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตรา วิเศษสมบัติ. (2539). ความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศันสนีย์ นัตริคุปต์. (2542). สิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้สร้างสมองให้เด็กฉลาดได้อย่างไร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). รายงานการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2544). แนวปฏิบัติของพ่อแม่ ผู้ปกครองในสถานศึกษาเอกชนเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2540). ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางบ้านกับความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็กอายุ 4 – 7 ปี. ใน เอกสารรายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- . (2545). การวัดและประเมินแนวใหม่ : เด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์. (2542). เอกสารประกอบการอบรมครูโรงเรียนเอกชน ระดับก่อนประถมศึกษาเรื่องจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุจินตรา จันทรมณี. (2535). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับประถมศึกษา ในเรือนจำและ ทัณฑสถาน. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการ ศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- สุนทร สุนันท์ชัย. (2548). *การให้การศึกษาผู้ใหญ่*. สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2548, จาก <http://www.thai.edu.co.th>.
- สุปราณี ประคำผอง. (2547). *ผลของการใช้โปรแกรมการส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้มีนิสัยรักการอ่านโดยผู้ปกครอง*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวรรณ ไชยธรรณ. (2548). *ทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย*. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2541). *รายงานผลการวิจัย เรื่องทัศนคติของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลที่มีต่อทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ในเขตภาคตะวันออก*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- हररषषष ढललषषष. (2535). *ปฐมวัยศึกษา : หลักสูตรและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อโนทัย อุบลสวัสดิ์. (2535). *ผลของกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครองที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กก่อนวัยเรียน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อรรธรรณ กางจวงศกร. (2549, มีนาคม). *การพัฒนาผู้ปกครองเพื่อเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัย*. วารสารครู. : 77.
- อุไรวรรณ แก้วคำมูล. (2545). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Borich, Gray D.; & Tombari, Martin L. (1995). *Educational Psychology : A Contemporary Approach*. New York: Harper Collins Colleges Publishers.
- Brewer, J.A. (2004). *Introduction to Early Childhood Education : Preschool through Pringary Grades*. 5th ed. Boston: Pearson Education, Inc.
- Bronstein. (1994). *The Effects Social Problem - Solving and Decision - Marding Skill*.
- Burnard, Philip. (1990). *Counseling Skills for Hhealth Professionals*. London: Chapman and Health.
- Click, Phyllis M.; & Click, Donald W. (1990). *Administration of Schools for Young Children*. 3rd ed. USA: Delmar Publishers Inc.
- Cronbach, L. J. (1982). *The Dependability of Behavioral Measurements : Theory of Gneralizability of Scores and Profiles*. New York: Willey.

- Crowe, A. H. (2000). *Connecting Parent and School : An Ecological Construction of Parent Involvement in their Children's Education*. University of Kentucky.
- Dicker. (1993). *Parents Education Needs with Regard to Milieu – Disadvantaged Preschool Child*.
- Decker, C.A.; Decke, J. R. (1992). *Planing and Administering Early Childhood Program* 5th ed. New York: McMillan.
- Erikson, E. (1963). *Child and Society*. London: Imago.
- Feeney, Stephanie.; Christensen, Doris.; & Morawick, Eva. (1991). *Who am I in the Lives of Children ?*. 5th ed. New Jersey: Marrill – Prentice Hall.
- Freud, S. (1910). *Lectures on Psychoanalysis W in J. Strachey (ed) The Standard Edition of the Complete Psychological Worksof SigmundFreud Vol. 11*. London: Hogarth 1957.
- Gail, G.M. (1981). *Mother Start and Account of and Education*. The Scottist Council Research in Education.
- Gardner, Howard. (1993). *Multiple Intelligence : The Theory in Practice*. New York: Basic Book.
- Gesell, A. (1940). *The First Five Years of Life*. New York: World Book.
- Good, C. V. (1993). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York: McGraw – Hill.
- Gordon, A. M.; & Browne, K. W. (1985, December). Beginning and Beyond Foundation in Early Childhood Education. *Dissertation Abstracts International*. 45 (6): 1593 – A.
- Jarvis, Peter. (1995). *Adult & continuing Education : Theory and Practice*. 2nd ed. London: Routledge.
- Kaplan, Leonard. (1992). *Editor Education and Family*. Boston: Allyn and Bacon.
- Mcknight, S.R. (1987, October). A Study of Kindergarten Teacher's Role in Support of Parent Education Parent Involvement and Its Relation to First Achievement. *Dissertation Abstracts International*. 46(4): 826 – A.
- Morrison, George S. (1988). *Early Childhood Education Today*. 4th ed. Toronto: Merrill Publishing Co.
- Orlosky, Donald E. (1992). *Education and Family. Edited by Leonard Kaplan*. Boston: Bacon.
- Piaget, J and B. (1969). *Inhelder the Psychology of Child*. New York: Weaver Helen Basic Book.

- Radin. (1982). *The Practice and Theory of Individual Psychology*. Alfred Adler; Transtated.
- Rockwell, Robert E.; Andre, Lynda C.; & Hawby, Mary K. (1995). *Parents and Teachers as Partners : Issues and Challenges*. USA: Harcourt Brace Company.
- Seefeldt, Carol; & Barbour, Nita. (1986). *Early Childhood Education : An Introduction*. Ohio: Charles E. Merrill Publishing Co.
- Thorndike, R. M. (1986). *Measurement and Evaluation in Psychology and Education*. 6th r ed. New Jersy: Prentice Hall.
- WHO. (1944). *Life Skills Education in Schools*. Geneva Switzerland: WHO.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับ
การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

โปรแกรมเสวนานี้จัดทำขึ้นเพื่อให้ความรู้ คำแนะนำและแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย เป็นการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้ปกครองกับผู้ปกครองและผู้ปกครองกับครู ด้วยการเสริมความรู้และให้คำปรึกษาและทำกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย แล้วนำไปปรับใช้กับกิจกรรมในชีวิตประจำวัน

มโนทัศน์

โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครอง โดยใช้วิธีการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ต่างๆ ระหว่างผู้ปกครองเด็กปฐมวัยกลุ่มย่อย และครู เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ความรู้ผู้ปกครองผ่านกระบวนการทำกิจกรรมระหว่างครู และกลุ่มผู้ปกครองที่สนใจเรื่องเดียวกัน เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย
2. เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความรู้ ความเข้าใจการเรียนรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยเพื่อส่งผลของการพัฒนาในตัวเด็กมากที่สุด

ลักษณะของโปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของ ผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาและวิธีการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ระหว่างผู้ปกครองกลุ่มย่อย และครู ประกอบด้วย

1. ผู้นำเสวนา คือ ผู้วิจัย ซึ่งทำหน้าที่บอกประเด็นปัญหาเพื่ออภิปราย กระตุ้นให้ผู้ปกครองพูดอภิปรายประเด็น บันทึกการพูดคุยกะการอภิปรายของผู้ปกครอง กระตุ้นให้ผู้ปกครองคิดแก้ปัญหาโดยเสริมความรู้ที่จำเป็นต่อการแก้ปัญหา และสรุปวิธีการแก้ปัญหา
2. ผู้ร่วมเสวนา คือ ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 3 – 4 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนบุรารักษ์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 15 คน

3. สถานที่ที่ใช้ในการจัดโปรแกรมเสนาผู้ปกครอง คือ ห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1/2 อาคาร 3 โรงเรียนบุรารักษ์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

4. เวลาในการจัดโปรแกรมเสนาผู้ปกครอง ใช้เวลาในช่วงเย็นหลังเลิกเรียนของวันจันทร์และวันพฤหัสบดี ของทุกสัปดาห์ ใช้เวลาประชุมปรึกษาครั้งละ 50 นาทีตั้งแต่เวลา 16.00 – 6.50 น. เริ่มต้นสัปดาห์แรกของเดือน มิถุนายน พ.ศ. 2550 ถึง เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2550 รวมจัดโปรแกรมทั้งหมด 8 สัปดาห์

ส่วนประกอบของโปรแกรมเสนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

โปรแกรมเสนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยนี้ ประกอบด้วย

1. โปรแกรมเสนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

2. เอกสารให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยเอกสารให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยจากประเด็นที่ใช้ในการเสนาจำนวน 14 เรื่อง รวม 16 ประเด็น โดยในเรื่องที่ 5 และเรื่องที่ 6 จำแนกประเด็นในการเสนาออกเป็นเรื่องละ 2 ประเด็นที่ได้จากแบบสอบถามความต้องการของผู้ปกครอง ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 6 ประเด็นเสวนาผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

เรื่อง	ประเด็นปัญหา
1. การส่งเสริมสมรรถภาพทางกาย	- เด็กวิ่งแล้วล้มบ่อย
2. การส่งเสริมนิสัยการบริโภคที่ดี	- เด็กไม่ชอบกินผัก
3. การส่งเสริมสุขภาพและอนามัย	- เด็กชอบดูดนิ้ว
4. การส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อ	- เด็กถนัดมือซ้าย
5. การส่งเสริมการรู้จักควบคุมอารมณ์	- เด็กก้าวร้าว - เด็กขี้ใจนา
6. การส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง	- เด็กขี้อาย
7. การส่งเสริมความตระหนักรู้ในตนเอง	- เด็กไม่ยอมไปโรงเรียน
8. การส่งเสริมความรับผิดชอบ	- เด็กไม่เก็บของเล่น
9. การส่งเสริมการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อผู้อื่น	- เด็กชอบเล่นคนเดียว - เด็กหวงของเล่น
10. การส่งเสริมความเห็นใจผู้อื่น	- เด็กชอบรังแกน้อง
11. การส่งเสริมการตัดสินใจ	- เด็กขาดความมั่นใจในตนเอง
12. การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	- เด็กไม่กล้าแสดงออก
13. การส่งเสริมการแก้ปัญหา	- เด็กชอบเล่นรุนแรง
14. การส่งเสริมการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ	- เด็กพูดคำหยาบ

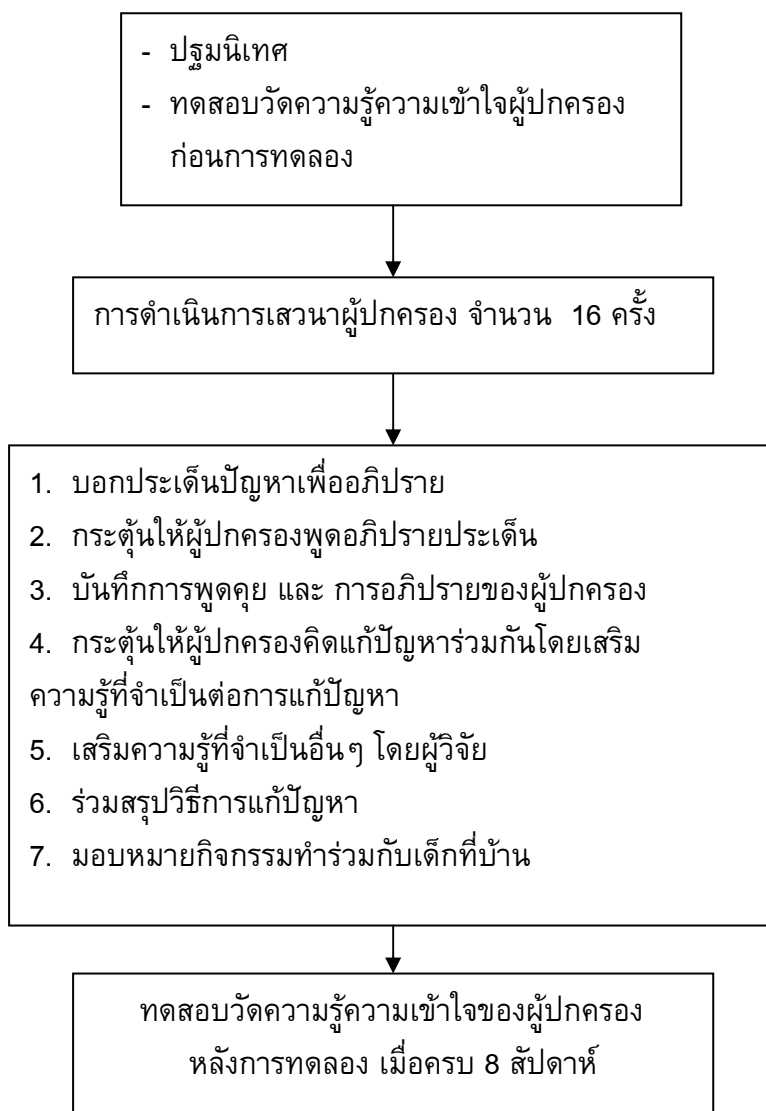
3. กิจกรรมสำหรับผู้ปกครองนำกลับไปทำร่วมกับลูกที่บ้านเพื่อให้ผู้ปกครองได้ปฏิบัติจริงในการช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆของเด็กปฐมวัย จำนวน 16 กิจกรรม ดังนี้

- 3.1 กิจกรรมฝึกการวิ่งและกระโดดร่วมกับลูก
- 3.2 กิจกรรมอาหารนี้ฝีมือหนู
- 3.3 กิจกรรมชวนลูกวาดภาพด้วยนิ้วมือ
- 3.4 กิจกรรมชวนลูกระบายสีภาพด้วยมือขวา
- 3.5 กิจกรรมช่วยกันตกแต่งภาพจากเศษวัสดุ
- 3.6 กิจกรรมพี่น้องช่วยกันคิดช่วยกันปั้น
- 3.7 กิจกรรมชวนลูกร้องเพลง
- 3.8 กิจกรรมช่วยกันวาดภาพโรงเรียนในฝัน
- 3.9 กิจกรรมชวนลูกจัดห้องของเล่นด้วยกัน
- 3.10 กิจกรรมช่วยกันประดิษฐ์ของเล่น

- 3.11 กิจกรรมนำของเล่นมารวมกัน
- 3.12 กิจกรรมช่วยแม่เลี้ยงน้อง
- 3.13 กิจกรรมฝึกลูกเล่นนิทาน
- 3.14 กิจกรรมเล่นบทบาทสมมติ
- 3.15 กิจกรรมสร้างภาพจากใบไม้
- 3.16 กิจกรรมหนูน้อยวาดจากดี

กระบวนการของโปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

ขั้นตอนการเสวนาผู้ปกครอง



วิธีการดำเนินการโปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนการดำเนินการใช้โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ระหว่างวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ.2550 ถึงวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 รวมจัดกิจกรรมทั้งสิ้น 16 ครั้ง รวมเวลาทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนในการทำกิจกรรมตามวัน และเวลา ตามความหมายดังนี้

โรงเรียน หมายถึง ห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1/2 อาคาร 3 โรงเรียนบุรารักษ์
สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
บ้าน หมายถึง บ้านของผู้ปกครองแต่ละคน

ตาราง 7 การดำเนินกิจกรรมเสวนาผู้ปกครอง

วันที่ / เวลา	เรื่อง	สถานที่
สัปดาห์ที่ 1		
จ. 4 มิ.ย. 50	- ปฐมนิเทศ	โรงเรียน
16.00 – 16.50 น.	- ทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจก่อนการทดลอง	โรงเรียน
อ. 5 มิ.ย. 50	- เสวนาเรื่อง เด็กวิ่งแล้วล้มบ่อย	โรงเรียน
16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย	บ้าน
	- มอบหมายกิจกรรมให้ผู้ปกครองฝึกการวิ่งและกระโดด	
	- ร่วมกันกับลูกที่บ้าน	
	- เสริมความรู้ โดยให้เอกสารเรื่องเด็กวิ่งแล้วล้มบ่อย	
พ. 7 มิ.ย. 50	- เสวนาเรื่อง เด็กไม่ชอบกินผัก	โรงเรียน
16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย	บ้าน
	- มอบหมายกิจกรรมอาหารนี้ฝีมือหนู โดยผู้ปกครองฝึก	
	- ให้ลูกมีส่วนร่วมในการประกอบอาหาร	
	- เสริมความรู้โดยให้เอกสาร เรื่องเด็กไม่ชอบกินผัก	
สัปดาห์ที่ 2		
จ. 11 มิ.ย. 50	- เสวนาเรื่อง เด็กชอบดูทีวี	โรงเรียน
16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย	บ้าน
	- มอบหมายกิจกรรมชวนลูกวาดภาพด้วยนิ้วมือ	
	- เสริมความรู้โดยให้เอกสารเรื่องเด็กชอบดูทีวี	

ตาราง 7 (ต่อ)

วันที่ / เวลา	เรื่อง	สถานที่
พ.ศ. 14 มิ.ย. 50	- เสวนาเรื่อง เด็กถนัดมือซ้าย	โรงเรียน
16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย	
	- มอบหมายกิจกรรมชวนลูกระบายสีภาพด้วยมือขวา	บ้าน
	- เสริมความรู้โดยให้เอกสารเรื่องเด็กถนัดมือซ้าย	
สัปดาห์ที่ 3		
จ. 18 มิ.ย. 50	- เสวนาเรื่อง เด็กก้าวร้าว	โรงเรียน
16.00-16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย	
	- มอบหมายกิจกรรมช่วยกันตกแต่งภาพจากเศษวัสดุ	บ้าน
	- เสริมความรู้โดยให้เอกสารเรื่องเด็กก้าวร้าว	
พ.ศ. 21 มิ.ย. 50	- เสวนาเรื่อง เด็กขี้อิจฉา	โรงเรียน
16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย	
	- มอบหมายกิจกรรมพี่น้องช่วยกันคิดช่วยกันปั้น	บ้าน
	- เสริมความรู้โดยให้เอกสารเรื่องเด็กขี้อิจฉา	
สัปดาห์ที่ 4		
จ. 25 มิ.ย. 50	- เสวนาเรื่อง เด็กขี้อาย	โรงเรียน
16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย	
	- มอบหมายกิจกรรมชวนลูกร้องเพลง	บ้าน
	- เสริมความรู้โดยให้เอกสารเรื่องเด็กขี้อาย	
พ.ศ. 28 มิ.ย. 50	- เสวนาเรื่อง เด็กไม่ยอมไปโรงเรียน	โรงเรียน
16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย	
	- มอบหมายกิจกรรมช่วยกันวาดภาพโรงเรียนในฝัน	บ้าน
	- เสริมความรู้โดยให้เอกสารเรื่องเด็กขี้อาย	
สัปดาห์ที่ 5		
จ. 2 ก.ค.50	- เสวนาเรื่อง เด็กไม่เก็บของเล่น	โรงเรียน
16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย	
	- มอบหมายกิจกรรมชวนลูกจัดห้องของเล่นด้วยกันที่บ้าน	บ้าน
	- เสริมความรู้โดยให้เอกสารเรื่องเด็กไม่เก็บของเล่น	

ตาราง 7 (ต่อ)

วันที่ / เวลา	เรื่อง	สถานที่
พ.ศ. 5 ก.ค. 50	- เสวนาเรื่อง เด็กชอบเล่นคนเดียว	โรงเรียน
16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย	
	- มอบหมายกิจกรรมช่วยกันประดิษฐ์ของเล่น	บ้าน
	- เสริมความรู้โดยให้เอกสารเรื่องเด็กชอบเล่นคนเดียว	
สัปดาห์ที่ 6		
จ. 9 ก.ค. 50	- เสวนาเรื่อง เด็กหวงของเล่น	โรงเรียน
16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย	
	- มอบหมายกิจกรรมนำของเล่นมาเล่นรวมกัน	บ้าน
	- เสริมความรู้โดยให้เอกสารเรื่องเด็กหวงของเล่น	
พ.ศ. 12 ก.ค. 50	- เสวนาเรื่อง เด็กชอบร้องแก๊ง	โรงเรียน
16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย	
	- มอบหมายกิจกรรมช่วยแม่เลี้ยงน้อง	บ้าน
	- เสริมความรู้โดยให้เอกสารเรื่องเด็กชอบร้องแก๊ง	
สัปดาห์ที่ 7		
จ. 16 ก.ค. 50	- เสวนาเรื่อง เด็กขาดความมั่นใจตนเอง	โรงเรียน
16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย	
	- มอบหมายกิจกรรม ฝึกลูกเล่นนิทาน	บ้าน
	- เสริมความรู้โดยให้เอกสารเรื่องเด็กขาดความมั่นใจตนเอง	
พ.ศ. 19 ก.ค. 50	- เสวนาเรื่อง เด็กไม่กล้าแสดงออก	โรงเรียน
16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย	
	- มอบหมายกิจกรรมเล่นบทบาทสมมติ	บ้าน
	- เสริมความรู้โดยให้เอกสารเรื่องเด็กไม่กล้าแสดงออก	
สัปดาห์ที่ 8		
จ. 23 ก.ค. 50	- เสวนาเรื่อง เด็กชอบเล่นรุนแรง	โรงเรียน
16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย	บ้าน
	- มอบหมายกิจกรรมสร้างภาพจากใบไม้	
	- เสริมความรู้โดยให้เอกสาร	

ตาราง 7 (ต่อ)

วันที่ / เวลา	เรื่อง	สถานที่
พ.ศ. 26 ก.ค. 50	- เสวนาเรื่องเด็กพูดคำหยาบ	โรงเรียน
16.00 – 16.50 น.	- คำถามกระตุ้นการอภิปราย	
	- มอบหมายกิจกรรมหนูน้อยวาจาดี	บ้าน
	- เสริมความรู้โดยให้เอกสาร	
ศ. 27 ก.ค. 50	- ทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจหลังการทดลอง	โรงเรียน
16.00 – 16.50 น.	- มอบของที่ระลึกสำหรับผู้ปกครอง	

การประเมินผล

ทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองโดยใช้ แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ด้าน
ความรู้ ความเข้าใจ ของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

เครื่องมือสำหรับผู้ปกครอง

- คู่มือผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆของเด็กปฐมวัย
- เอกสารให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย
- กิจกรรมสำหรับทำร่วมกับเด็กที่บ้าน

ภาคผนวก ข

แผนการดำเนินการของโปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจ
ของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

แผนการดำเนินการเสวนาผู้ปกครอง

ดำเนินการตามขั้นตอนการดำเนินการใช้โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ระหว่างวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2550 ถึงวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 รวมจัดกิจกรรมทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ โดยเสวนาประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย ตามหัวข้อเรื่องที่ได้จากแบบสอบถามความต้องการของผู้ปกครอง เสวนาสัปดาห์ละ 2 ประเด็น รวมทั้งหมด 16 ประเด็น ตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การประชุมปฐมนิเทศผู้ปกครอง

- แนะนำโปรแกรมเสวนาผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย
- ทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย
- เอกสารประกอบการประชุม : โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

ขั้นที่ 2 การดำเนินกิจกรรมเสวนาผู้ปกครอง

ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย ตามหัวข้อเรื่องที่ได้จากแบบสอบถามความต้องการของผู้ปกครอง 14 เรื่อง รวม 16 ประเด็น ดังตาราง

เรื่อง	ประเด็นปัญหา
1. การส่งเสริมสมรรถภาพทางกาย	- เด็กวิ่งแล้วล้มบ่อย
2. การส่งเสริมนิสัยการบริโภคที่ดี	- เด็กไม่ชอบกินผัก
3. การส่งเสริมสุขภาพและอนามัย	- เด็กชอบดูดนิ้ว
4. การส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อ	- เด็กถนัดมือซ้าย
5. การส่งเสริมการรู้จักควบคุมอารมณ์	- เด็กก้าวร้าว - เด็กขี้อิจฉา
6. การส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง	- เด็กขี้อาย
7. การส่งเสริมความตระหนักรู้ในตนเอง	- เด็กไม่ยอมไปโรงเรียน
8. การส่งเสริมความรับผิดชอบ	- เด็กไม่เก็บของเล่น
9. การส่งเสริมการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น	- เด็กชอบเล่นคนเดียว - เด็กหวงของเล่น

เรื่อง	ประเด็นปัญหา
10. การส่งเสริมความเห็นใจผู้อื่น	- เด็กชอบรังแกน้อง
11. การส่งเสริมการตัดสินใจ	- เด็กขาดความมั่นใจในตนเอง
12. การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	- เด็กไม่กล้าแสดงออก
13. การส่งเสริมการแก้ปัญหา	- เด็กชอบเล่นรุนแรง
14. การส่งเสริมการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ	- เด็กพูดคำหยาบ

ดำเนินการเสวนาสัปดาห์ละ 2 ประเด็น โดย

- ผู้วิจัยบอกประเด็นปัญหาเพื่ออภิปราย
- ผู้วิจัยกระตุ้นให้ผู้ปกครองพูดอภิปรายประเด็น
- บันทึกการพูดคุย และการอภิปรายประเด็นของผู้ปกครอง
- กระตุ้นให้ผู้ปกครองให้คิดแก้ปัญหา โดยผู้วิจัยเสริมความรู้ที่จำเป็นต่อ

การแก้ปัญหา

- เสริมความรู้โดยผู้วิจัย
- ร่วมกันสรุปวิธีการแก้ปัญหา
- มอบหมายกิจกรรมทำร่วมกับเด็กที่บ้าน

ขั้นที่ 3 การประเมินผลโปรแกรมเสวนาผู้ปกครอง

ประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ด้วยการให้ทำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยฉบับเดียวกันกับที่ใช้วัดก่อนเข้าโปรแกรมฯ

แผนการดำเนินการเสวนาประเด็นที่ 1 เรื่อง เด็กวิ่งแล้วล้มบ่อย

มโนทัศน์

การจัดกิจกรรมที่เด็กได้เล่น ได้สัมผัส จะช่วยพัฒนาความกระฉับกระเฉงของร่างกาย เรียนรู้การเคลื่อนไหว การทรงตัว มีสมรรถภาพของร่างกายที่ดี

สาระสำคัญ

การส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่โดยใช้กิจกรรมทางกาย เพื่อกระตุ้นให้กล้ามเนื้อใหญ่ได้ออกกำลังและเพิ่มความแข็งแรง

จุดประสงค์

1. ผู้ปกครองรู้และเข้าใจถึงสาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้เด็กหกล้มบ่อย
2. ผู้ปกครองได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการส่งเสริมและพัฒนา ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ ให้กับเด็ก ระหว่างผู้ปกครองกับผู้ปกครอง
3. ผู้ปกครองสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ ให้กับเด็กที่บ้าน

ขั้นนำ

ผู้วิจัยบอกประเด็นปัญหา “เด็กวิ่งแล้วล้มบ่อย” เพื่อเริ่มการอภิปราย

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยกระตุ้นให้ผู้ปกครองพูดอภิปรายประเด็นเกี่ยวกับปัญหา “เด็กวิ่งแล้วล้มบ่อย”
2. ผู้วิจัยบันทึกการพูดคุย และการอภิปรายประเด็นเกี่ยวกับปัญหา “เด็กวิ่งแล้วล้มบ่อย” ของผู้ปกครอง
3. กระตุ้นให้ผู้ปกครองร่วมกันคิดแก้ปัญหา โดยผู้วิจัยเสริมความรู้ที่จำเป็นต่อการแก้ปัญหา
4. ผู้วิจัยเสริมความรู้โดยแจกเอกสารให้ความรู้ชุดที่ 1 เรื่อง “เด็กวิ่งแล้วล้มบ่อย”

ขั้นสรุป

1. ร่วมกันสรุปวิธีการแก้ปัญหา เกี่ยวกับ “เด็กวิ่งแล้วล้มบ่อย”
2. มอบหมายกิจกรรม ฝึกการวิ่งและกระโดดร่วมกับลูก ให้ผู้ปกครองนำกลับไปทำร่วมกันกับเด็กที่บ้าน

สื่อ - อุปกรณ์

1. เอกสารให้ความรู้ เรื่อง “เติกริ่งแล้วลัมบอย”
2. แผนการจัดกิจกรรมฝึกการวิ่งและกระโดดร่วมกับลูก
3. เชือกสำหรับกระโดด

ประเมินผล

สังเกตการให้ความร่วมมือและความตั้งใจในการร่วมกิจกรรมของผู้ปกครอง

แผนการดำเนินการเสวนาประเด็นที่ 2 เรื่อง เด็กไม่ชอบกินผัก

มโนทัศน์

การฝึกนิสัยบริโภคที่ดีให้กับเด็ก จะทำให้เด็กรู้จักการกินอาหารที่มีคุณค่าโดยเฉพาะผักต่างๆ ซึ่งมีประโยชน์ต่อร่างกาย อาหารหลักสำหรับควรมีผักเป็นส่วนประกอบ เพื่อสร้างความคุ้นเคยและความเคยชินให้กับเด็ก

สาระสำคัญ

อาหารช่วยสร้างความเจริญเติบโตของร่างกายให้กับเด็ก เด็กควรได้รับอาหารประเภท เนื้อสัตว์ นม ไข่ ปลา ผัก และผลไม้ ในปริมาณที่พอเหมาะสำหรับเด็ก

จุดประสงค์

1. ผู้ปกครองรู้และเข้าใจถึงสาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้เด็กไม่ชอบกินผัก
2. ผู้ปกครองได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและวิธีการในการส่งเสริมและพัฒนาการกินผักของเด็กได้มากขึ้น ระหว่างผู้ปกครองกับผู้ปกครอง
3. ผู้ปกครองสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการกินผัก ให้กับเด็กที่บ้าน

ขั้นนำ

ผู้วิจัยบอกประเด็นปัญหา “เด็กไม่ชอบกินผัก” เพื่อเริ่มการอภิปราย

ขั้นตอนการ

1. ผู้วิจัยกระตุ้นให้ผู้ปกครองพูดอภิปรายประเด็นเกี่ยวกับปัญหา “เด็กไม่ชอบกินผัก”
2. ผู้วิจัยบันทึกการพูดคุย และการอภิปรายประเด็นเกี่ยวกับปัญหา “เด็กไม่ชอบกินผัก” ของผู้ปกครอง
3. กระตุ้นให้ผู้ปกครองร่วมกันคิดแก้ปัญหา โดยผู้วิจัยเสริมความรู้ที่จำเป็นต่อการแก้ปัญหา
4. ผู้วิจัยเสริมความรู้โดยแจกเอกสารให้ความรู้ชุดที่ 2 เรื่อง “เด็กไม่ชอบกินผัก”

ขั้นสรุป

1. ร่วมกันสรุปวิธีการแก้ปัญหา เกี่ยวกับ “เด็กไม่ชอบกินผัก”
2. มอบหมายกิจกรรม อาหารนี้มีมือหนู ให้ผู้ปกครองนำกลับไปทำร่วมกันกับเด็กที่บ้าน

สื่อ - อุปกรณ์

1. เอกสารให้ความรู้ เรื่อง “เด็กไม่ชอบกินผัก”
2. แผนการจัดกิจกรรมอาหารนี้ฝีมือหนู

ประเมินผล

สังเกตการให้ความร่วมมือและความตั้งใจในการร่วมกิจกรรมของผู้ปกครอง

ภาคผนวก ค

แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง
เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ความเข้าใจผู้ปกครอง

คำชี้แจง : กรุณาเขียนเครื่องหมายกากบาท x ลงในกระดาษคำตอบหน้าข้อที่ท่านเห็นว่าถูกต้องเพียงข้อเดียว

1. ทำไมเด็กเล็กๆ จึงหกล้มบ่อย
 - ก. เด็กได้รับสารอาหารไม่เพียงพอ
 - ข. ผู้ปกครองทะนุถนอมมากเกินไป
 - ค. กล้ามเนื้อขาไม่แข็งแรง
 - ง. เด็กชอบเล่นโลดโผนเกินไป
2. เราจะป้องกันอันตรายจากเด็กหกล้มได้อย่างไร
 - ก. ให้อาหารเสริมที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก
 - ข. คอยดูแลไม่ให้เด็กเล่นรุนแรงเกินไป
 - ค. คอยดูแลความปลอดภัยในขณะที่เด็กเล่น
 - ง. ให้เด็กได้วิ่งเล่น เคลื่อนไหวอย่างอิสระและสม่ำเสมอ
3. อะไรที่เป็นเหตุส่งเสริมให้เด็กไม่ชอบผัก
 - ก. ประสบการณ์การกินผักครั้งแรก
 - ข. ไม่เคยชินกับรสชาติของผัก
 - ค. พ่อแม่ปล่อยให้ปละละเลยหรือบังคับมากเกินไป
 - ง. เห็นตัวอย่างจากคนในครอบครัว
4. วิธีฝึกเด็กให้กินผักควรทำอย่างไร
 - ก. บดผักผสมลงในอาหารที่เด็กชอบ
 - ข. บอกถึงประโยชน์ของผักให้เด็กเข้าใจ
 - ค. ให้อาหารเสริมประเภทวิตามินแทนผัก
 - ง. ให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำอาหารกับพ่อแม่
5. ถ้าลูกของท่านดูตอนนี้ท่านควรทำอย่างไร
 - ก. ใช้ยาที่มีรสขมเช่นมาปายนี้ว์เด็ก
 - ข. เปลี่ยนให้เด็กดูดจุกนมเปลาแทนการดูดนิ้ว
 - ค. ดูปดัดเล็บให้สั้นและล้างมือให้สะอาดอยู่เสมอ
 - ง. รับผิดชอบออกจากปากเด็กทันทีที่เห็น

6. การป้องกันไม่ให้เกิดจุดนิ้วทำอย่างไร
 - ก. ดูแลให้ใส่ถุงมือที่สะอาดและปลอดภัย
 - ข. เลี้ยงดูเด็กด้วยความรักไม่ให้เกิดความคับข้องใจ
 - ค. สอนให้เด็กรู้ว่าถ้าจุดนิ้วจะทำให้นิ้วเป็นแผล
 - ง. ฝึกให้เด็กรู้จักการดูแลทำความสะอาดมือและเล็บให้สะอาดอยู่เสมอ

7. เมื่อสังเกตเห็นว่าเด็กถนัดมือซ้ายผู้ปกครองควรปฏิบัติอย่างไร
 - ก. บอกให้ครูช่วยแก้ไขให้ลูกเขียนหนังสือด้วยมือขวาให้ได้
 - ข. รีบให้เปลี่ยนมาใช้มือขวาทันทีที่เห็น
 - ค. ส่งเสริมให้เด็กได้ใช้มือขวาให้มาก
 - ง. บอกให้เด็กเชื่อว่าถนัดซ้ายเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

8. การเตรียมฝึกให้เด็กถนัดมือขวาควรเริ่มอย่างไร
 - ก. สอนให้เด็กรู้จักว่ามือไหนคือมือขวามือไหนคือมือซ้าย
 - ข. พูดบอกให้เด็กเปลี่ยนมาใช้มือขวาทุกครั้งที่เด็กใช้มือซ้าย
 - ค. ผู้ปกครองคอยช่วยจับมือขวาของเด็กในการหยิบจับสิ่งของต่างๆ
 - ง. คอยสังเกตเมื่อเด็กพร้อมที่จะเขียนแล้วให้เริ่มฝึกด้วยมือขวา

9. พฤติกรรมใดของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ที่มีผลต่อการพัฒนาความก้าวร้าวในตัวเด็ก
 - ก. การให้ความรักและเอาใจใส่เด็กมากเกินไป
 - ข. ครอบครัวยึดถือย่ำแย่ทะเลาะกันให้เด็กเห็น
 - ค. ให้เด็กช่วยเหลือตัวเองจนไม่ต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่น
 - ง. เปิดโอกาสให้เด็กได้พูดแสดงความคิดเห็นของตนเอง

10. พ่อ แม่ ผู้ปกครองควรทำอย่างไรเมื่อสังเกตเห็นเด็กชอบแกล้งเพื่อนด้วยความรุนแรง
 - ก. ทำโทษทันทีอย่างเดียวกันกับที่เด็กทำจะได้ไม่ทำเช่นนั้นอีก
 - ข. ปล่อยให้เล่นคนเดียวเพราะไม่มีใครอยากเล่นด้วย
 - ค. ทำไม่สนใจเดี๋ยวเด็กก็ลืมไปเอง
 - ง. ไม่ลงโทษเด็กด้วยอารมณ์ ต้องบอกเหตุผลกับเด็กว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก

11. ผู้ปกครองควรทำอย่างไรเมื่อสังเกตเห็นว่าเด็กแอบหยิกและตีน้องเพราะอิจฉาน้องที่เกิดใหม่
 - ก. คอยดูแลไม่ปล่อยให้เด็กอยู่กับน้องตามลำพัง
 - ข. บอกกับเด็กว่าถ้าตีน้องอีกจะต้องถูกทำโทษ
 - ค. ทำเป็นไม่สนใจเดี๋ยวเด็กก็ลืมไปเอง
 - ง. ให้ความเอาใจใส่กับเด็กให้มากเป็นพิเศษ
12. ถ้าต้องมีน้องใหม่ผู้ใหญ่ควรเตรียมความพร้อมทางจิตใจให้กับเด็กอย่างไร
 - ก. บอกให้เด็กทำตัวดี ๆ นะเพราะแม่กำลังจะมีน้องคนใหม่แล้ว
 - ข. พุดถึงน้องให้เด็กฟังอยู่เป็นประจำ
 - ค. สนับสนุนให้เด็กมีส่วนร่วมในการเลี้ยงน้อง
 - ง. บอกเด็กว่าเป็นพี่ต้องไม่รังแกน้อง
13. น้องเจนจะเกาะแม่แน่น และชอบแอบอยู่ข้างหลังเวลาอยู่ในกลุ่มคน เกิดจากสาเหตุอะไร
 - ก. พ่อแม่ไม่ชอบพาน้องเจนออกไปเล่นกับคนอื่น
 - ข. น้องเจนไม่ชอบคุยกับคนแปลกหน้าเพราะไม่รู้จัก
 - ค. น้องเจนเบื่อไม่อยากคุยกับคนอื่นที่ไม่ใช่พ่อแม่
 - ง. น้องเจนไม่ชอบไปในที่ที่มีคนมากมาย
14. เด็กที่มีคนมารุมล้อม ทักทายมากมาย แล้วจะร้องไห้แงไปเลย ผู้ใหญ่ควรแก้ไขอย่างไร
 - ก. บอกให้เด็กหยุดร้อง ถ้าไม่หยุดจะไม่รัก
 - ข. บอกให้คนอื่นรู้ว่าเด็กเป็นคนขี้อายไม่ชอบให้ใครทักทายมากมาย
 - ค. พาเด็กไปอยู่ห่างๆ จากคนที่มารุมล้อม
 - ง. ให้ความมั่นใจกับเด็กด้วยการจูงมือแล้วอธิบายให้รู้ว่าทำอะไรจึงจะเหมาะสม
15. เมื่อเด็กแสดงอาการไม่ยอมไปโรงเรียนโดยการร้องไห้เอะอะโวยวายผู้ใหญ่ควรทำอย่างไร
 - ก. ปล่อยให้ร้องไปเรื่อย ๆ เดี่ยวเหนื่อยก็หยุดไปเอง
 - ข. บอกกับเด็กว่าถ้าเลิกร้องไห้จะซื้อของเล่นให้
 - ค. ยอมให้หยุดโรงเรียน แล้วบอกเด็กว่าพรุ่งนี้ต้องไม่ร้องไห้
 - ง. สนทนากับครูเพื่อช่วยกันหาวิธีการแก้ปัญหา

16. ข้อใดเป็นการช่วยส่งเสริมและปลูกฝังให้เด็กรักโรงเรียน
- พาเด็กไปเล่น และทำความคุ้นเคย ตามโรงเรียนที่อยู่ใกล้บ้านบ่อยๆ
 - พุดถึงโรงเรียนและยกตัวอย่างเด็กที่ไปโรงเรียน
 - บอกเด็กว่าถ้าไปโรงเรียนแล้วจะเป็นคนเก่ง
 - ซื้ออุปกรณ์ในการเรียน มาให้ลูกเล่นที่บ้านก่อนเข้าโรงเรียน
17. การสอนให้เด็กรู้จักเก็บของเล่น สอนครั้งเดียวอาจไม่ได้ผลเพราะสาเหตุใด
- เด็กเล็กต้องฝึกแบบค่อยเป็นค่อยไปและสม่ำเสมอ
 - เด็กชอบรางวัล พอไม่มีรางวัลเด็กจึงไม่สนใจที่จะเก็บ
 - เด็กไม่ชอบถูกบังคับ ชอบทำตามความต้องการของตัวเอง
 - เด็กต้องการความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา
18. พ่อ แม่ ควรปฏิบัติอย่างไรถ้าลูกชอบรื้อของเล่นออกมาเล่นแล้วทิ้งไว้เกลื่อนตามห้อง
- บอกให้เก็บทันทีถ้าไม่เก็บจะไม่ให้เล่นอีก
 - เก็บของให้ลูกดูพร้อมชวนให้ลูกช่วยเก็บ
 - พ่อแม่เก็บให้เองเพราะลูกเก็บไม่เรียบร้อย
 - บอกลูกว่าถ้าลูกเก็บของเล่นแม่จะซื้อของเล่นชิ้นใหม่ให้อีก
19. อะไรเป็นสาเหตุให้เด็กบางคนชอบเล่นคนเดียวเพื่อนชวนมาเล่นด้วยก็ไม่สนใจ
- ไม่อยากเล่นกับคนอื่นเดี่ยวถูกแกล้ง
 - ขาดความมั่นใจตนเองไม่กล้าเล่นกับคนอื่น
 - เอาแต่ใจตัวเองจึงไม่อยากเล่นกับใคร
 - เคยชินที่เวลาอยู่บ้านก็เล่นคนเดียว
20. พ่อแม่ควรส่งเสริมลูกอย่างไรเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ลูกเลิกเล่นคนเดียว
- ตามใจปล่อยให้เล่นคนเดียวไปก่อนโตอีกหน่อยก็มีเพื่อนเอง
 - ให้ความสนใจลูกมากขึ้นโดยการไปเล่นกับลูกทุกครั้ง
 - หาโอกาสให้ลูกได้รู้จักเพื่อนในวัยเดียวกันเช่นเพื่อนบ้านหรือญาติพี่น้อง
 - หาสัตว์เลี้ยงที่ลูกชอบมาให้เป็นเพื่อนลูก

21. อะไรเป็นเหตุที่ส่งเสริมให้เด็กเป็นคนหวงของเล่น
- ก. พ่อแม่ตามใจมากเกินไปเอาแต่ใจตัวเอง
 - ข. เป็นธรรมชาติช่วงวัยที่เด็กยึดตัวเองเป็นสำคัญ
 - ค. กลัวตัวเองจะมีของเล่นไม่พอในขณะที่เล่นจึงไม่ยอมแบ่งให้ใคร
 - ง. กลัวว่าคนอื่นจะทำของเล่นของตัวเองเสียหาย
22. วิธีฝึกให้เด็กรู้จักการแบ่งปันให้กับผู้อื่นควรฝึกอย่างไร
- ก. บอกเด็กว่าถ้าแบ่งของเล่นให้เพื่อนบ้างแล้วแม่จะซื้อให้ใหม่
 - ข. บอกเด็กว่าถ้าไม่ยอมแบ่งของเล่นก็จะไม่ให้เพื่อนมาเล่นด้วย
 - ค. ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีในการแบ่งปันให้เห็นอย่างสม่ำเสมอ
 - ง. ไม่แบ่งก็ไม่ใช่เป็นไรเล่นเมื่อไหร่แล้วค่อยให้เพื่อนทีหลัง
23. น้องก้องชอบรังแกน้องไมให้เล่นด้วย ถ้าให้เล่นก็จะเล่นรุนแรงเสมอมีสาเหตุจากอะไร
- ก. เพราะคิดว่าตัวเองเป็นพี่จะทำอะไรก็ได้
 - ข. เพราะเกิดความรู้สึกที่น้องมาเอาเวลาจากพ่อแม่ไป
 - ค. เพราะพ่อแม่ขาดความเอาใจใส่ในการดูแลลูก
 - ง. เพราะคิดว่าน้องยังเล็กอยู่จึงไม่ยอมเล่นด้วย
24. พ่อ แม่ ควรทำอย่างไรที่จะป้องกันไม่ให้น้องก้องรังแกน้อง
- ก. ปลอมไปตามธรรมชาติพี่น้องทะเลาะกันเดี๋ยวก็ดีขึ้น
 - ข. ทำโทษน้องก้องและสั่งห้ามไม่ให้รังแกน้องอีก
 - ค. สอนโดยการกระตุ้นให้เด็กเกิดความเข้าใจในความรู้สึกของผู้อื่น
 - ง. พ่อแม่คอยดูแลเอาใจใส่น้องให้มากขึ้นจะได้ไม่ถูกก้องรังแก
25. เด็กที่ขาดความมั่นใจในตัวเองเกิดจากอะไร
- ก. เพราะไม่ได้อยู่ใกล้ชิดกับพ่อแม่
 - ข. เพราะการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่สม่ำเสมอ
 - ค. เพราะไม่ได้รับการส่งเสริมอย่างถูกวิธี
 - ง. ผู้ใหญ่ช่วยเด็กคิดและตัดสินใจเมื่อมีปัญหาให้ถูกต้อง

26. เพื่อช่วยส่งเสริมความมั่นใจในตนเองให้กับเด็ก พ่อ แม่ ผู้ปกครองควรปฏิบัติอย่างไร
- ให้ความรักและการดูแลเอาใจใส่เด็กในทุกๆ เรื่อง
 - ช่วยแก้ปัญหาให้ทุกครั้งที่เด็กแก้ไม่ได้
 - คอยอยู่ใกล้ชิดกับเด็กตลอดเวลา
 - เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและตัดสินใจด้วยตัวของเด็กเอง
27. วิธีการดูแลอย่างไรเด็กจึงจะช่วยให้ออกแสดงออกได้ดีที่สุด
- ฝึกฝนลูกอย่างจริงจังเรื่องที่คุณคิดว่าลูกต้องทำได้
 - ให้ลูกดูตัวอย่างจากเด็กที่เก่งและประสบความสำเร็จในโทรทัศน์
 - ให้เด็กเลือกทำในสิ่งที่ต้องการ ได้ด้วยความรู้สึกผ่อนคลาย
 - ทุ่มเทให้ทุกอย่างในสิ่งที่เด็กต้องการ
28. สิ่งที่คุณแม่ต้องปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการกล้าแสดงออกให้กับลูก
- คอยให้คำแนะนำในสิ่งที่ดีที่สุดให้ลูกเสมอ
 - แสดงความชื่นชมเมื่อลูกทำอะไรสำเร็จและให้กำลังใจเมื่อทำไม่สำเร็จ
 - ส่งเสริมให้มีความสามารถหลายด้านและประสบความสำเร็จให้มากที่สุด
 - มีรางวัลให้ลูกทุกครั้งที่คุณประสบความสำเร็จ
29. อะไรเป็นสาเหตุส่งเสริมให้เด็กเล็กๆ ชอบใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา
- เพราะเด็กไม่ได้ถูกฝึกฝนให้มีความอดทน
 - เด็กได้รับความกดดันจากการเลี้ยงดูที่ไม่ถูกวิธี
 - เด็กอยากให้ผู้ใหญ่เห็นว่าตัวเองเก่ง
 - เด็กคิดว่าจะต้องเป็นผู้ชนะ
30. ผู้ปกครองควรป้องกันการเล่นรุนแรงของเด็กอย่างไร
- ให้เด็กเล่นกับเพื่อนที่เด็กชอบ
 - ให้ผู้ใหญ่ เช่น คุณตา คุณยาย ช่วยอบรมเลี้ยงดู
 - ให้การยอมรับการแสดงออกที่ถูกต้องของเด็กด้วยรอยยิ้ม
 - สอนให้เด็กรู้ว่าความรุนแรงเป็นสิ่งที่ไม่ดี

31. เด็กที่เริ่มไปโรงเรียนแล้วพูดคำหยาบมากเกิดเนื่องมาจากอะไร
- ก. เด็กชอบพูดเพราะรู้ความหมายมากขึ้น
 - ข. คำหยาบส่วนมากเป็นคำที่สั้น และเด็กอยู่ในวัยจดจำ
 - ค. พูดที่โรงเรียนแล้วครูไม่ว่าจึงลองกลับมาพูดที่บ้านดูบ้าง
 - ง. พูดเพราะต้องการท้าทายผู้ใหญ่
32. การปฏิบัติของผู้ใหญ่ในข้อใดจะช่วยส่งเสริมให้เด็กใช้ภาษาในการสื่อสารได้ดีที่สุด
- ก. ใช้ภาษาพูดที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก
 - ข. ใช้คำพูดที่ให้น่าสนใจและสร้างปัญหาให้เกิดขึ้นกับเด็ก
 - ค. พูดคำศัพท์ที่แปลกใหม่เพื่อเด็กจะได้เข้าใจภาษาได้ดียิ่งขึ้น
 - ง. ใช้คำพูดตามสบายกับเด็ก เพื่อเด็กจะเลียนแบบได้ง่าย

ภาคผนวก ง

คะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ก่อนและ
หลังการทดลองใช้โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจ
ของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

ตาราง 8 คะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย
ก่อนและหลังการทดลองใช้โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของ
ผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

ผู้ปกครองคนที่	คะแนนของผู้ปกครองกลุ่มทดลอง	
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง
1	15	21
2	23	29
3	14	24
4	16	26
5	19	27
6	18	25
7	14	23
8	14	27
9	19	26
10	20	28
11	21	26
12	17	24
13	22	29
14	18	26
15	20	28
$\bar{X}$	18.00	25.93
<i>S.D.</i>	2.95	2.25
S^2	8.71	5.06

ตาราง 9 คะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย
แยกเป็นรายด้านก่อนการทดลอง

ผู้ปกครอง คนที่	ร่างกาย	อารมณ์-จิตใจ	สังคม	สติปัญญา	รวมคะแนน
	8	8	8	8	32
1	3	5	3	4	15
2	4	5	7	7	23
3	3	3	4	4	14
4	2	4	6	3	16
5	3	5	6	5	19
6	3	3	6	6	18
7	3	4	4	3	14
8	2	3	4	5	14
9	2	5	6	6	19
10	3	6	7	4	20
11	5	6	6	4	21
12	3	5	5	4	17
13	4	6	6	6	22
14	5	5	2	6	18
15	5	5	5	5	20
คะแนนเฉลี่ย	3.33	4.67	5.13	4.8	18
คะแนนร้อยละ	10.41	14.59	16.03	15	56.25

ตาราง 10 คะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย
แยกเป็นรายด้านหลังการทดลอง

ผู้ปกครอง คนที่	ร่างกาย	อารมณ์-จิตใจ	สังคม	สติปัญญา	รวมคะแนน
	8	8	8	8	32
1	4	6	5	7	21
2	6	7	8	8	29
3	5	5	7	7	24
4	6	6	8	6	26
5	6	8	6	7	27
6	5	6	7	7	25
7	5	7	6	5	23
8	4	8	8	7	27
9	5	7	7	7	26
10	6	7	8	7	28
11	6	7	7	6	26
12	5	6	6	5	24
13	6	7	8	8	29
14	6	6	6	8	26
15	7	6	8	7	28
คะแนนเฉลี่ย	5.47	6.6	7	6.8	25.87
คะแนนร้อยละ	17.09	20.63	21.88	21.25	80.84

ตาราง 11 ตารางเปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริม
พัฒนาการเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง

ผู้ปกครองคนที่	คะแนนก่อนการทดลอง	คะแนนหลังการทดลอง
1	15	21
2	23	29
3	14	24
4	16	26
5	19	27
6	18	25
7	14	23
8	14	27
9	19	26
10	20	28
11	21	26
12	17	24
13	22	29
14	18	26
15	20	28
คะแนนเฉลี่ย	18.00	25.93
คะแนนร้อยละ	56.25	80.84

ภาคผนวก จ

เอกสารให้ความรู้ผู้ประกอบการเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

เอกสารให้ความรู้ชุดที่ 1

เรื่อง เด็กวิ่งแล้วล้มบ่อย

ลักษณะที่พบ เด็กมีอาการกล้ามเนื้อไม่มีแรง การทรงตัวไม่ดี วิ่งแล้วล้มบ่อย การเคลื่อนไหวไม่คล่องแคล่วว่องไว

สาเหตุ สาเหตุสำคัญคือเด็กไม่ได้รับการส่งเสริมพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่เพียงพอ อาจเนื่องจากไม่มีบริเวณบ้านมีเนื้อที่จำกัด ไม่มีที่เล่นสำหรับเด็กได้ออกกำลังกล้ามเนื้อใหญ่ หรือเกิดจากการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่จำกัดกิจกรรมของเด็ก เช่น ห้ามวิ่ง ห้ามเดินเอง ห้ามปีนป่าย ห้ามเล่นดินทราย เพราะรักและทะนุถนอมลูกมากเกินไป กลัวลูกเหนื่อย กลัวลูกเป็นอันตราย

การป้องกัน ผู้ปกครองต้องส่งเสริมให้เด็ก มีกิจกรรมทางกายเพื่อกระตุ้นให้กล้ามเนื้อใหญ่ได้ออกกำลังและเพิ่มความแข็งแรง โดยการเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นกลางแจ้ง ได้วิ่ง ปีนป่าย กระโดด และเคลื่อนไหวอย่างอิสระและสม่ำเสมอ จัดกิจกรรมที่เด็กได้เล่น ได้สัมผัสจะช่วยพัฒนาความกระฉับกระเฉงของร่างกาย เรียนรู้การเคลื่อนไหว การทรงตัว มีสมรรถภาพของร่างกายที่ดี

การแก้ไข จัดหากิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมและกระตุ้นให้กล้ามเนื้อใหญ่ของเด็กแข็งแรง มีการเคลื่อนไหวที่คล่องตัว เช่นการฝึกให้เด็กช่วยเหลือตัวเองในกิจวัตรประจำวัน ให้เด็กช่วยเหลือตัวเองในการเดิน วิ่ง หยิบจับหรือปีนป่าย กระโดดและเล่นเตต้อยบ้างตามที่เด็กสนใจ ถ้าบ้านไม่มีพื้นที่ให้พาเด็กไปเล่นตามสนามเด็กเล่นที่มีอยู่ทั่วไป จะช่วยให้เด็กมีร่างกายที่แข็งแรงและเจริญเติบโตอย่างเหมาะสม



เอกสารให้ความรู้ชุดที่ 2

เรื่อง เด็กไม่ชอบกินผัก

ลักษณะที่พบ กินยาก เลือกอาหาร ไม่ชอบอาหารที่ทำจากผัก เห็นสีเขียวๆ ในจานต้องเลิอกทิ้ง ถ้าถูกบังคับให้กินก็จะร้องไห้ประท้วงและไม่ยอมกินอาหารมื้อนั้นไปเลย

สาเหตุ เกิดจากประสบการณ์ในการกินผักครั้งแรกของเด็ก บรรยากาศการกินเครียด พ่อแม่ชอบจัดการด้วยคำว่า “ต้อง” ไม่ชอบรสชาติที่ขมก็ให้กิน ไม่อยากกินก็บังคับ พ่อแม่เป็นตัวอย่างด้วยการไม่กินผักให้เด็กเห็น บางครั้งก็เกิดจากการตามใจ หรือตัดความรำคาญ กลัวว่าเด็กจะไม่ยอมกินข้าว ไม่ชอบกินผักก็ทำอาหารที่ไม่มีผักให้กินทุกมื้อ จนเด็กเกิดความเคยชิน

การป้องกัน พ่อแม่ต้องเป็นตัวอย่างในการกินโดยไม่เลือกอาหารหรือเลือกผักให้เด็กเลียนแบบ ชีชวนให้เด็กกินผัก ระยะแรกเด็กอาจปฏิเสธ ต้องชักชวนให้ลองชิมโดยผู้ใหญ่สาธิตให้ดู เด็กจะคุ้นเคยไปเอง เมื่อติดเป็นนิสัยเด็กจะไม่เลือกอาหารและสนใจกินผักมากขึ้น พ่อแม่ควรให้คำชมเชยเพื่อให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจด้วย อย่างพูดว่าถ้าไม่กินผักจะไม่ให้กินขนมจะทำให้เด็กเกลียดผักแต่อยากได้ขนม ควรบอกให้เด็กรู้ถึงคุณค่าของผัก

การแก้ไข การบดผักใส่ในอาหารเป็นการไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรมชาติ ควรให้เด็กเรียนรู้ตามสภาพจริง ในกรณีที่ผู้ปกครองฝึกรมากแต่เด็กก็ยังไม่ยอมกินผักเลย อาจแก้ไขได้โดยให้ผลไม้เสริม แต่อย่างไรก็ตามการได้กินผักจะดีกว่าผลไม้ตรงที่ผักมีเส้นใยช่วยการขับถ่ายได้ดี ให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำอาหารง่ายๆ และประดิษฐ์ผักเป็นรูปร่างต่างๆ ช่วยเด็ด ช่วยล้าง ส่วนผักใบถ้าเด็กไม่กินผักสดก็ให้ใช้วิธีการต้มแทน พ่อแม่ต้องเป็นตัวอย่างของนักกินผักด้วยจึงจะมีผลจริง



แหล่งที่มา กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547). *คู่มือเลี้ยงลูกวัยอนุบาล ให้เก่ง ฉลาด เป็นคนดีมีคุณภาพ*.

สำนักพิมพ์สนุกอ่าน. 38 – 39.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2548). *เลี้ยงลูกด้วยดวงใจตั้งแต่เล็กจนเติบโตใหญ่*. สำนักพิมพ์แม็ค.

68 – 69.

เอกสารให้ความรู้ชุดที่ 3

เรื่อง เด็กชอบดูดนิ้ว

ลักษณะที่พบ ดูดนิ้วตลอดเวลาที่ว่าง ดูดนิ้วตั้งแต่ 1 นิ้ว 2 นิ้ว 3 นิ้ว บางคนอมทั้งมือ ดูดหลังมือ ดูดข้อมือ บางคนดูดจนเป็นแผล

สาเหตุ ปกติแล้วเด็กอายุ 3 – 4 ขวบจะมีนิสัยชอบอมมือ โดยเฉพาะพอ 4 ขวบ แต่การกระทำนี้จะเป็นเพียงชั่วระยะหนึ่งเท่านั้น อาการนี้จะไม่พบกับเด็กทุกคน จะเป็นเฉพาะคนที่มีความกังวลใจ ว้าวุ่น ไม่สบายใจ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เหนงและว่างมาก ไม่ทราบจะทำอะไรนอกจากดูดนิ้ว

การป้องกัน การดูดนิ้ว อาจเป็นภาวะธรรมชาติ แต่มีความหมายมากหากพฤติกรรมนั้นเกิดอย่างมีสาเหตุ และเมื่อเกิดขึ้นแล้ว แม้ไม่มีอันตรายพ่อแม่ก็ควรสนใจไม่ให้เกิดมีอาการ ด้วยการเลี้ยงด้วยความรัก ไม่ให้เกิดความคับข้องใจ หากิจกรรมที่น่าสนใจให้เด็กเล่น อย่าให้เด็กเหงาหรือว่าง สนทนากับเด็กพูดคุยเพราะเด็กสามารถฟังได้ คิดได้ และเข้าใจได้

การแก้ไข เมื่อเด็กมีอาการชอบดูดนิ้วแล้วทางแก้ คือ หากิจกรรมที่น่าสนใจให้เด็กเล่น แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ผู้ปกครองต้องทำเป็นครั้งแรกคือ ล้างมือเด็กให้สะอาดตรวจและตัดเล็บให้สั้นเสมอ ไม่ดุเด็กเมื่อพบอาการ ถ้าเด็กดูดนิ้วก่อนนอน เมื่อเด็กหลับให้ดึงนิ้วออกจากปาก ค้นหาสาเหตุเพื่อหาแนวทางแก้ไขว่าเด็กคับข้องใจจากสาเหตุใดแล้วแก้ไขให้ถูกต้อง



แหล่งที่มา กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2548). เลี้ยงลูกด้วยดวงใจตั้งแต่เล็กจนเติบโตใหญ่. สำนักพิมพ์แม็ค.

เอกสารให้ความรู้ชุดที่ 4

เรื่อง เด็กถนัดมือซ้าย

ลักษณะที่พบ ใช้มือซ้ายจับสิ่งของในการเล่น ใช้มือซ้ายเอื้อมจับสิ่งของ ที่อยู่ไกลตัว หรืออยู่ที่สูง จับช้อนด้วยมือซ้ายในขณะที่รับประทานอาหาร และหยิบจับสิ่งของในการทำ กิจกรรมต่างๆ ด้วยมือซ้าย

สาเหตุ การถนัดมือซ้ายเป็นเรื่องธรรมชาติ อาจสืบเนื่องมาตามพันธุกรรมได้ เพราะตอนที่เด็กเกิดมาจะถนัดทั้งซ้ายและขวา สังเกตจากการใช้มือของเด็กที่มีความสามารถเท่าๆ กัน และทันทีที่เด็กเริ่มหยิบจับสิ่งของ เด็กมักจะเริ่มที่มือซ้ายก่อนเสมอ ควรปล่อยให้ไป ตามธรรมชาติ เพราะการถนัดมือซ้ายไม่ใช่สิ่งผิดปกติ

การป้องกัน สอนให้เด็กรู้ว่า มือไหนคือมือขวา มือไหนคือมือซ้าย เมื่อเล่นกับเด็ก และมีการหยิบจับสิ่งของเล่น ให้เด็กจับมือขวาขณะเล่นหรือโยนของ อย่าบีบมือ หรือฝืนบังคับ ให้เด็กทำแบบสบายๆ จนกว่าจะคุ้นไปเอง เมื่อเด็กเริ่มสนใจขีดเขียน สาธิตการจับดินสอ ทางขวามือให้เด็กเห็น วางกระดาษให้สอดคล้องกับมือขวาเพื่อให้เด็กสนใจ แต่ถ้าเด็กถนัดซ้าย จริงต้องไม่ตึงให้เด็กเสียใจ

การแก้ไข ส่งเสริมให้เด็กได้ใช้มือขวาให้มากขึ้น โดยให้บริการแก่เด็กด้วยการส่งของ เข้าทางมือขวาของเด็กเพื่อให้เกิดความคุ้นเคย เมื่อเด็กเริ่มเข้าโรงเรียน พ่อแม่ควรให้ข้อมูลแก่ ครู เพื่อที่ครูจะได้จัดเตรียมวิธีการสอน โดยเฉพาะการเขียนในช่วงระยะการหัดเขียนที่เหมาะสม กับเด็กต่อไป เด็กถนัดซ้ายจะสามารถปรับตัวเองได้ พ่อแม่ควรให้เด็กเล่นได้ตามปกติ ให้เด็ก ปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนที่ถนัดขวาให้ได้ และใช้โอกาสที่ถนัดซ้ายในเชิงสร้างสรรค์ ที่ให้ประโยชน์ มากกว่า พ่อแม่ไม่ต้องกังวล เพราะจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าการถนัดซ้ายเป็นความผิด



แหล่งที่มา กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547). คู่มือเลี้ยงลูกวัยอนุบาล ให้เก่ง ฉลาด เป็นคนดีมีคุณภาพ.
สำนักพิมพ์สนุกอ่าน. 63 – 68.

เอกสารให้ความรู้ชุดที่ 5

เรื่อง เด็กก้าวร้าว

ลักษณะที่พบ ชอบแกล้งเพื่อน ใช้อารมณ์รุนแรง อาฆาตมาดร้าย ก่อเรื่องวุ่นวาย ทะเลาะวิวาท ชอบทำดีทำต่อย ใช้คำหยาบคาย

สาเหตุ เด็กอายุ 1- ½ ขวบ จะโมโหง่ายพอ 3 ขวบ จะก้าวร้าวมากขึ้นเมื่อ 4 ขวบ เด็กจะแสดงอำนาจต่อต้านข้อจำกัดต่างๆ ลูกชายมักเป็นมากกว่าลูกสาว พฤติกรรมของพ่อแม่มีผลต่อการพัฒนาความก้าวร้าวในเด็ก เช่น ครอบครัวที่พ่อแม่ชอบทะเลาะกันให้ลูกเห็นอยู่เป็นประจำ เข้มงวดมาก หรือตามใจเด็กมากเกินไป ชอบลงโทษเด็กอย่างรุนแรง เป็นการกระตุ้นความเจ็บปวดและสร้างความก้าวร้าว เกิดจากการที่เด็กขาดความรักความเอาใจใส่ คับข้องใจ

การป้องกัน ผู้ปกครองต้องให้ความรักความเอาใจใส่ ให้ความอบอุ่นด้วยการหยอก ล้อ กอดรัด อุ้มชู เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดในจิตใจเด็ก ใช้กิริยาอ่อนโยน คำพูดที่ดีกับเด็กเมื่อเด็กทำผิด ฝึกความมั่นใจให้กับเด็กด้วยการให้เขาพยายามช่วยเหลือตนเองในทุกด้าน ฝึกหัดให้เด็กควบคุมอารมณ์บอกเหตุผลกับเด็กว่า สิ่งใดผิดสิ่งใดถูก ไม่ลงโทษเด็กด้วยการตี ดุด่า การพูดด้วยเหตุผลและความรักเท่านั้นจึงจะเปลี่ยนนิสัยที่ไม่ดีของเด็กได้ พ่อแม่ต้องไม่เป็นตัวอย่างของความก้าวร้าว

การแก้ไข ไม่ลงโทษเมื่อเด็กแสดงอาการก้าวร้าว เรียกเด็กมาชี้แจงเหตุผลถูกผิด เด็กจะสามารถรู้และเข้าใจได้ ถ้าพบเห็นบ่อยครั้งแรกให้เด็กเล่นคนเดียวแล้วค่อยฝึกให้เล่นกับผู้อื่น สอนให้เด็กขอโทษผู้อื่นเมื่อกระทำผิด อย่าตีเด็กด้วยอารมณ์ ต้องบอกเหตุผลด้วย มิฉะนั้นท่านจะประทับความก้าวร้าวไว้ในตัวเด็กไปจนโต อย่าลืมเด็กนิสัยไม่ดีลงโทษได้แต่ต้องด้วยเหตุผลไม่ใช่อารมณ์



แหล่งที่มา กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2548). เลี้ยงลูกด้วยดวงใจตั้งแต่เล็กจนเติบโต. สำนักพิมพ์แม็ค.

ภาคผนวก จ

เอกสารแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับลูกที่บ้าน

กิจกรรมที่ 1 ฝึกการวิ่งและการกระโดดร่วมกัน

จุดประสงค์

ผู้ปกครองสามารถส่งเสริมสมรรถภาพทางกายของเด็ก ให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่โดยใช้กิจกรรมการวิ่งและกระโดด เพื่อกระตุ้นให้กล้ามเนื้อใหญ่ได้ออกกำลัง และเพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ

การดำเนินการ

1. ผู้ปกครองสนทนากับเด็กถึงประโยชน์ที่จะได้รับการออกกำลังกาย
2. ผู้ปกครองสาธิตวิธีการวิ่งออกกำลังกาย และการกระโดดเชือกให้เด็กดู
3. ผู้ปกครองและเด็กปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน
4. ให้เด็กแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม ชอบหรือไม่เพราะเหตุใด

วัสดุ-อุปกรณ์

1. เชือกกระโดด
2. สนามหญ้า หรือบริเวณที่เหมาะสม

ประเมินผล

ให้ผู้ปกครองกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง การปฏิบัติของเด็กตามความเป็นจริง และเขียนถึงสาเหตุ ลงในช่องหมายเหตุ

การปฏิบัติ 15 นาที/ครั้ง	กิจกรรม	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	หมายเหตุ
ครั้งที่ 1	- วิ่งออกกำลังกาย			
	- กระโดดเชือกหรือหนึ่งยาง			
ครั้งที่ 2	- วิ่งออกกำลังกาย			
	- กระโดดเชือกหรือหนึ่งยาง			

ความคิดเห็นของผู้ปกครอง

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 2 อาหารนี้ฝีมือหนู

จุดประสงค์

ผู้ปกครองสามารถส่งเสริมนิสัยการบริโภคที่ดีของเด็กเพื่อให้เด็กหันมาสนใจกินอาหารที่มีผักเป็นส่วนประกอบเพื่อเสริมสร้างการเจริญเติบโตของร่างกาย โดยใช้กิจกรรมอาหารนี้ฝีมือหนู

การดำเนินการ

1. ผู้ปกครองสนทนากับเด็กถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการรับประทานผัก
2. ผู้ปกครองชักชวนให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำอาหาร (ผักชุบแป้งทอด ส้มตำผักทอด) เช่น ล้างผัก ล้างผัก จัดผัก และช่วยชิมรสชาติ
3. ผู้ปกครองและเด็กปฏิบัติกิจกรรมทำอาหารร่วมกัน
4. ให้เด็กแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม ชอบหรือไม่เพราะเหตุใด

วัสดุ-อุปกรณ์

ผักต่างๆตามใจชอบ 2. น้ำจิ้มบ๊วยและเครื่องปรุงรส 3. อุปกรณ์เครื่องครัว

บันทึกผล

ให้ผู้ปกครองกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง การปฏิบัติของเด็กตามความเป็นจริง และเขียนถึงสาเหตุ ลงในช่องหมายเหตุ

การปฏิบัติ 15 นาที/ครั้ง	กิจกรรม	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	หมายเหตุ
ครั้งที่ 1	- ช่วยกันทำผักชุบแป้งทอด			
	- ชิมรสชาติผักชุบแป้งทอด			
ครั้งที่ 2	- ช่วยกันทำส้มตำผักทอด			
	- ชิมรสชาติส้มตำผักทอด			

ความคิดเห็นของผู้ปกครอง

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 3 ชวนลูกวาดภาพด้วยนิ้วมือ

จุดประสงค์

ผู้ปกครองสามารถส่งเสริมสุขภาพและอนามัยที่ดี เพื่อให้เด็กลดพฤติกรรมชอบดูดนิ้ว โดยใช้กิจกรรมชวนลูกวาดภาพด้วยนิ้วมือ

การดำเนินการ

1. ผู้ปกครองสนทนากับเด็กถึงประโยชน์ของนิ้วมือและการดูแลทำความสะอาด
2. ผู้ปกครองสาธิตโดยช่วยจับมือเด็กให้ใช้นิ้วมือจุ่มสีแล้ววาดภาพ
3. ให้เด็กทดลองปฏิบัติกิจกรรมวาดภาพด้วยนิ้วมือด้วยตัวเอง
4. ให้เด็กแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม ชอบหรือไม่เพราะเหตุใด

วัสดุ-อุปกรณ์

1. สีน้ำ
2. จานสี
3. กระดาษวาดเขียน
4. ผ้าเช็ดมือ

บันทึกผล

ให้ผู้ปกครองกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง การปฏิบัติของเด็กตามความเป็นจริง และเขียนถึงสาเหตุ ลงในช่องหมายเหตุ

การปฏิบัติ 15 นาที/ครั้ง	กิจกรรม	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	หมายเหตุ
ครั้งที่ 1	- ผู้ปกครองช่วยจับมือเด็กโดยใช้ นิ้วมือจุ่มสีแล้ววาดภาพ			
	- ให้เด็กทดลองใช้นิ้วมือจุ่มสีแล้ว วาดภาพตามตัวอย่าง			
ครั้งที่ 2	- ให้เด็กใช้นิ้วมือจุ่มสีและวาดภาพ ตามตัวอย่าง			
	- ให้เด็กใช้นิ้วมือจุ่มสีและวาดภาพ ตามจินตนาการ			

ความคิดเห็นของผู้ปกครอง

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 4 ชวนลูกระบายสีภาพด้วยมือขวา

จุดประสงค์

ผู้ปกครองสามารถส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อ เพื่อให้เด็กปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ถนัดมือซ้าย โดยใช้กิจกรรมชวนลูกระบายสีภาพด้วยมือขวา

การดำเนินการ

1. ผู้ปกครองสนทนากับเด็กถึงประโยชน์ของการใช้มือขวาเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ
2. ผู้ปกครองชักชวนให้เด็กช่วยกันระบายสีภาพโดยการจับสีด้วยมือขวา
3. ให้เด็กฝึกปฏิบัติกิจกรรมระบายสีภาพโดยการจับสีด้วยมือขวา
4. ให้เด็กแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม ชอบหรือไม่เพราะเหตุใด

วัสดุ-อุปกรณ์

1. สีเทียน
2. ภาพสัตว์และภาพผลไม้สำหรับฝึกระบายสี

บันทึกผล

ให้ผู้ปกครองกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง การปฏิบัติของเด็กตามความเป็นจริง และเขียนถึงสาเหตุ ลงในช่องหมายเหตุ

การปฏิบัติ 15 นาที/ครั้ง	กิจกรรม	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	หมายเหตุ
ครั้งที่ 1	- ให้เด็กฝึกระบายสีภาพผลไม้ โดยผู้ปกครองช่วยจับมือขวา			
	- ให้เด็กระบายสีภาพผลไม้โดยใช้มือขวา จับสีด้วยตนเอง			
ครั้งที่ 2	- ให้เด็กฝึกระบายสีภาพสัตว์ โดย ผู้ปกครองช่วยจับมือขวา			
	- ให้เด็กระบายสีภาพสัตว์ โดยใช้ มือขวาจับสีด้วยตนเอง			

ความคิดเห็นของผู้ปกครอง

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 5 ช่วยกันตกแต่งภาพจากเศษวัสดุ

จุดประสงค์

ผู้ปกครองสามารถส่งเสริมให้เด็กรู้จักการควบคุมอารมณ์ เพื่อให้เด็กปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความก้าวร้าว ให้ลดลงโดยใช้กิจกรรมช่วยกันตกแต่งภาพจากเศษวัสดุ

การดำเนินการ

1. ผู้ปกครองสนทนากับเด็กถึงประโยชน์ของเศษวัสดุที่เหลือใช้ต่างๆ
2. ผู้ปกครองชักชวนให้เด็กช่วยกันเลือกเศษวัสดุที่จะใช้ตกแต่งภาพ
3. ผู้ปกครองและเด็กช่วยกันตกแต่งภาพจากเศษวัสดุให้สวยงาม
4. ให้เด็กแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม ชอบหรือไม่เพราะเหตุใด

วัสดุ-อุปกรณ์

1. เศษวัสดุเหลือใช้ เช่น กระดุม เศษผ้า ฯลฯ
2. ภาพสำหรับตกแต่ง
3. กาว

บันทึกผล

ให้ผู้ปกครองกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง การปฏิบัติของเด็กตามความเป็นจริง และ
เขียนถึงสาเหตุ ลงในช่องหมายเหตุ

การปฏิบัติ 15 นาที/ครั้ง	กิจกรรม	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	หมายเหตุ
ครั้งที่ 1	- ให้เด็กเลือกภาพและเศษวัสดุ สำหรับใช้ตกแต่งภาพ - ให้เด็กช่วยกันตกแต่งภาพจากเศษวัสดุที่เลือกให้สวยงาม			
ครั้งที่ 2	- ให้เด็กเลือกภาพและเศษวัสดุ สำหรับใช้ตกแต่งภาพ - ให้เด็กช่วยกันตกแต่งภาพจากเศษวัสดุที่เลือกให้สวยงาม			

ความคิดเห็นของผู้ปกครอง

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

ภาคผนวก ช

ผลงานที่ผู้ปกครองทำร่วมกับเด็กที่บ้าน

ผลงานที่ผู้ปกครองทำร่วมกับเด็กที่บ้าน

สร้างภาพจากใบไม้



ตกแต่งภาพจากเศษวัสดุ



วาดภาพด้วยนิ้วมือ



วาดภาพโรงเรียนในฝัน



ประดิษฐ์ของเล่นจากวัสดุเหลือใช้



ภาคผนวก ช

ภาพการดำเนินการของโปรแกรมเสวนาผู้ปกครอง
ที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

ภาพการดำเนินการของโปรแกรมเสนาหผู้ปกครอง
ที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

ปฐมนิเทศ

ผู้ปกครองลงชื่อและรับเอกสาร



ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการดำเนินการ



ผู้ปกครองทำแบบทดสอบประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการ
เด็กปฐมวัย
ก่อนใช้โปรแกรมเสนาหาผู้ปกครองฯ



กิจกรรมแนะนำตัวและสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ปกครอง



การดำเนินการ

ผู้วิจัยบอกประเด็นปัญหาเพื่ออภิปราย



กระตุ้นให้ผู้ปกครองพูดอภิปรายประเด็น



ผู้ปกครองร่วมกันอภิปรายประเด็นปัญหา



บันทึกการพูดคุย และการอภิปรายของผู้ปกครอง



กระตุ้นให้ผู้ปกครองคิดแก้ปัญหาาร่วมกัน โดยผู้วิจัยเสริมความรู้ที่จำเป็นต่อการแก้ปัญหา



เสริมความรู้ที่จำเป็นอื่น ๆ โดยผู้วิจัย



ร่วมสรุปวิธีการแก้ปัญหา



มอบหมายกิจกรรมทำร่วมกับเด็กที่บ้าน



ทดสอบประเมินความรู้ความเข้าใจผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย
หลังใช้โปรแกรมเสวนาผู้ปกครองฯ



มอบของที่ระลึกสำหรับผู้ปกครอง



ถ่ายรูปร่วมกันเป็นที่ระลึก



ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางประวีณา ปัญญาดีลภพงษ์
วันเดือนปีเกิด	16 มีนาคม 2504
สถานที่เกิด	อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	31/371 ถ.สุขุมวิท ต.ปากน้ำ อ.เมืองฯ จ.สมุทรปราการ
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครูประจำชั้นและหัวหน้าระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบุรารักษ์ อ.เมืองฯ จ.สมุทรปราการ 10270

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2522	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนเบญจมราชาลัย กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2547	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาการศึกษาปฐมวัย จากมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
พ.ศ. 2550	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร